

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Mgr. Tereza Jurášová

Právo nezletilých být zapomenut online

Rigorózní práce

Olomouc 2022

Prohlašuji, že jsem rigorózní práci na téma Právo nezletilých být zapomenut online vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala především JUDr. Maximu Tomoszkovi, Ph. D. za vedení práce a věcné připomínky, dále prof. Ing. Ivanu Tauferovi, DrSc. za formální korekturu, panu Hnaníčkoví z Úřadu pro ochranu osobních údajů, DPO Mgr. Zdenku Novákovi a Ing. Mertovi za cenné připomínky z praxe a v neposlední řadě Pavlíně Krykorkové, Michaele Ludvarové, kamarádce Šárce Farkas, mému úžasnému muži a celé mé rodině a dětem za trpělivost a podporu.

Obsah

Seznam zkratk	6
Úvod	7
1 Právo být zapomenut a jeho vznik a vývoj	11
1.1. Právní úprava před nařízením GDPR	11
1.1.2 Případ CNIL vs. Google	17
1.1.3. Případ Max Mosley vs. News Group Newspaper Limited	19
1.2. Právní úprava práva být zapomenut po nařízení GDPR	21
1.3. Dozorový orgán	25
1.4. Jedná se o skutečné právo? Nebo jen právo na „rozmazání“?	26
2 Online prostředí	27
3 Udělení souhlasu ke zpracování	31
3.1 Udělení souhlasu ke zpracování dle GDPR	31
3.2 Udělení souhlasu ke zpracování přímo dítětem	33
3.3 Výkon rodičovských práv v souvislosti s udělením souhlasu se zpracováním za nezletilého	36
3.4 Odpovědnost za uveřejněný obsah	40
3.4.1 <i>Tzv. safe harbour</i> v prostředí služeb informační společnosti	42
4 Právo nezletilých být zapomenut online	44
4.1 Právní úprava	44
4.2 Problematika nascitura	44
4.3 Požívají práva být zapomenut také nezletilí?	45
5 Práva stojící v kolizi	47
5.1 Ochrana osobních údajů vs. výkon rodičovské odpovědnosti	47
5.1.2 Změna právní úpravy?	49
5.1.3 Test proporcionality	49
5.2 Případ babičky v Nizozemí	52
5.3 Uplatnění práva být zapomenut v praxi	53
5.3.1 Žádost o výmaz starého záznamu z dob dětství podaná dospělou osobou	54
5.3.2 Žádost o výmaz nezletilého podána jeho zákonným zástupcem	58
5.3.3 Žádost o výmaz nezletilého podána nezletilým	60
5.3.4 Zhodnocení podaných žádostí	62
5.4 Právo na ochranu osobních údajů vs. právo na informace	63
5.5 Případ výmazu osobních údajů nezletilého z databáze soudu	67
5.6 Případ České televize	69
5.7 Ochrana soukromí mladistvých v rámci trestního řízení	70
5.8 Veřejně známé osoby a jejich právo na výmaz	71

5.8.1 Případ monackého knížete a jeho nemanželského syna	71
5.8.2 Případ syna veřejně známé osobnosti v České republice.....	73
6 Závěr.....	77
Seznam použitých zdrojů.....	80
Příloha č. 1	86
Příloha č. 2.....	88
Příloha č. 3.....	89
Příloha č. 4.....	91
Příloha č. 5.....	92
Příloha č. 6.....	95
Příloha č. 7.....	97

Seznam zkratek

GDPR	Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
Listina OÚ	Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod osobní údaje
EÚLP	Úmluva č. 209/1992, o ochraně lidských práv a svobod
Listina EU	Listina základních práv Evropské unie
Úmluva č. 108	Úmluva Rady Evropy č. 108/1981, o ochraně osob, se zřetelem na automatizované zpracování dat
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Směrnice 95/46/ES	Směrnice 95/46/ES ze dne 24. října 1995, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů
Zákon o ochraně OÚ	zákon č. 101/2002 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů
Zákon o zpracování OÚ	zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
ČT	Česká televize
ÚOOÚ	Úřad pro ochranu osobních údajů
Sdružení	Sdružení pro internetový rozvoj
NS	Nejvyšší soud
ZSIS	zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
ZSM	Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí
ÚS	Ústavní soud

Úvod

Internet se stal nástrojem, jenž pronikl do téměř všech oblastí lidského života. Bez něj si lze dnes jen stěží představit fungování společnosti.¹ Je využíván at' už v rámci plnění pracovních nebo školních povinností, vyplňování úředních formulářů, ale také jako forma zábavy či zajištění služeb jeho uživatelům. Osobní údaje každého z nás, kterými internet v rámci nabízených funkcí a služeb disponuje, jsou součástí tohoto gigantického *kyberprostoru*, který není hmatatelný a jehož obsah narůstá každým dnem víc a víc.

Významnou roli při usnadnění vyhledávání informací v přehlceném internetovém prostředí představují internetové vyhledávače, skrze které uživatel získá přehledný výčet jednotlivých odkazů obsahujících jím vyhledávaný údaj. Při jejich použití a vyhledání příslušné informace ovšem musí daný uživatel vyvinout aktivní snahu (byť vyhledávání prostřednictvím internetových vyhledávačů je například oproti manuálnímu vyhledávání v novinových člancích značně ulehčeno) a vyfiltrované odkazy si projít tak, aby našel to, co hledá.

Sociální sítě tomu vnesly do internetového prostředí další rozměr. Sdílení svého soukromého života s veřejností skrze ně je fenoménem dnešní doby, který ovládl svět, a to nejenom mladší generace.² Již tak velký vliv internetu na životy lidí, na reklamu, na styl práce a mnoho dalšího dostal internetovými doménami typu Facebook, Instagram, Pinterest apod. najednou ještě větší rozměr a troufám si tvrdit, že každým dnem vliv těchto služeb informační společnosti dále roste.³

Při příchodu sociálních sítí v roce 2004⁴ si možná málokdo z nás uvědomoval rozsah a dopad těchto nových fenoménů do budoucna. „*Pouhé*“ poskytnutí svých osobních údajů (dále

¹ KOKEŠ, M. In HUSSEINI, BARTOŇ, KOKEŠ, KOPA a kol. *Listina základních práv a svobod*, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, s. 326 - 361

² Oslovené osoby z řad odborníků a svého času také pracovníků na vysokých postech u globálních sociálních sítí v dokumentu *The Social dilemma* se dokonce shodují na tom, že původní dobrá myšlenka a záměr působení sociálních sítí (např. znovu stmelení již dávno rozdělených rodin, nalezení dárce orgánů apod.) je již dávno překonaná a že fungování sociálních sítí v dnešní podobě je až toxické. Drtivá většina populace, která disponuje různými technologickými prostředky, podléhá tzv. *digitální závislosti* a zejména u mladší generace, která v ní vyrůstá v podstatě od narození, vyúsťuje tato závislost například v depresi. Dle jejich názoru se společnost dostala z tzv. *informačního věku* do fáze tzv. *dezinformačního věku*, kdy je ve velkém množství případů značně těžké rozlišit, co jsou tzv. *fake news* a co ne.

³ Internetové zdroje uvádějí, že v letošním roce byla podána u Arizonského soudu ve Spojených státech žaloba proti společnosti Google za sledování polohy svých uživatelů, a to i v případech, kdy jimi byla deaktivována. Soudní řízení v současné době stále probíhá, z toho důvodu se jedná o informace ze zdrojů ne zcela odborných. Více dostupné např. zde: < <https://www.consumerreports.org/lawsuits-settlements/arizona-lawsuit-google-location-tracking-data-collection/> >

⁴ Dle informací uvedených na oficiálních stránkách společnosti Facebook se od roku 2004, kdy vznikla sociální síť Facebook, postupně přidávaly od roku 2011 další aplikace podobného typu, a to zejména v oblasti komunikace (např. Messenger, Instagram, WhatsApp apod.). Více viz časová osa dostupná zde < [Company Info | About Facebook](#) >

jen „OÚ“) v rámci internetového prostředí, které není hmatatelné a nebylo doposud nikterak regulováno a pojem tzv. digitální stopy je něco tak abstraktního, že mnozí z uživatelů internetu (a zejména mladá generace) si možná ani neuvědomují riziko poskytnutí svých OÚ, natož poskytnutí údajů rodiči o svých vlastních dětech. Osvěta v podobě vzdělávání v této oblasti se ale naštěstí již zařadila do výukových osnov základních škol v České republice, o nichž bude podrobněji pojednáno dále v této práci.

Stejně jako autoři odborných publikací zastávám také názor, že „zejména v českém právním prostředí je odborná debata o právních aspektech sociálních sítí na samém počátku, což dokazuje i malý počet odborných publikací, které se této problematice přímo věnují.“⁵ O to více je dle mého názoru tato skutečnost alarmující ve vztahu k publikaci informací o nezletilých subjektech údajů třetí osobou – jejich zákonnými zástupci, na což bych chtěla mimo jiné touto prací upozornit a rozebrat příslušnou právní úpravu a její dopady na případné zpětvzetí takového rozhodnutí. Mým cílem je taktéž touto částí práce upozornit na problém, který bude podle mě v budoucnu stále častější, a to publikování informací o svých potomcích na internetu samotnými rodiči, aniž by byly důvody těchto rodičů jakkoli prvoplánově špatné. Tzv. *sharenting* (z anglického slova *share* – sdílet a *parenting* – rodičovství) byl poprvé užit v článku deníku Wall Street Journal a od té doby je v zahraniční literatuře používán právě ke znázornění nastávajícího problému s publikací informací o dětech jejich vlastními rodiči.⁶

Vzhledem k rychlému tempu rozvoje technologií vyvstala postupně potřeba tento nový dynamicky se rozvíjející směr nějakým způsobem regulovat. Dostupné zdroje se ovšem shodují na tom, že tempo, jakým se technologie vyvíjí, je mnohem rychlejší než tempo vytváření potřebné právní regulace. Ostatně i komentář k Listině základních práv a svobod poukazuje hned v úvodu komentáře týkajícího se čl. 10 na překotný vývoj moderních technologií, který přináší i řadu nástrojů majících potenciál k intenzivnímu zásahu do soukromí jednotlivců.⁷

V současné době ale právní úprava poskytuje již alespoň nějakou ochranu, která v dřívějších letech žalostně chyběla a její potřeba byla odbornou veřejností stále více připomínána.

Množství sdílených informací a údajů osob na internetu s sebou muselo nutně přinést po nějaké době také možnost jejich výmazu. Protože se domnívám, že již nějakou dobu vyrůstá

⁵ HANYCH, Monika, PIVODA, Marek. Facebook, Twitter a YouTube jako garanti svobodného projevu? Kritika současného systému notice-and-takedown, *Revue pro právo a technologie*, roč. 2017, č. 16, s. 177

⁶ *Making the News: „Sharenting“ in the modern world*. Firt 5 Los Anglese. 2019-08-29. In: STEINBERG, Stacey. Growing up shared. How parents can share smarter on social media – and what you can do to keep your family safe in a no – privacy world. 2020, s. 250

⁷ KOKEŠ, M. In HUSSEINI, BARTOŇ, KOKEŠ, KOPA a kol. *Listina základních práv a svobod*, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, s. 326 - 361

generace, která jednoho dne dojde do bodu, kdy bude přemýšlet, jak vrátit to, co již bylo sdíleno a poskytnuto na odiv společnosti (a to jak jimi samotnými, tak jejich rodiči), zaměřím se v této práci na jedno z práv, které přináší subjektům údajů nová právní úprava vyplývající z nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (dále jen „**nařízení GDPR**“ nebo „**GDPR**“), a to práva být zapomenut online a jeho využití nezletilými subjekty údajů.

V první kapitole této práce bude popsán vůbec vznik a vývoj tohoto relativně nového práva, aby později mohly být zodpovězeny výzkumné otázky zaměřené právě na jeho uplatnění nezletilými v online prostředí. V souvislosti s tím bude rozebrána příslušná právní úprava a relevantní a průlomová judikatura týkající se vzniku tohoto práva.

První výzkumná otázka, na kterou se pokusím odpovědět zní, zda je právo na výmaz jednak skutečným právem nebo jen právem na „*rozmazání*“? A zda vůbec tímto právem na zapomnění dochází skutečně k naplnění práva na ochranu osobních údajů, jehož součástí je právo na výmaz, a které se vydělilo postupem času z práva na soukromí jakožto jednoho ze základních práv? Následovat bude krátký exkurz do online světa, který nastíní možnosti sdílení osobních údajů jejich subjekty, a to především v rámci využívání sociálních sítí.

Celá práce včetně všech položených výzkumných otázek se bude týkat odvolání souhlasu subjektu údajů ke zpracování, tudíž bude kapitola obsahující udělení souhlasu představovat další část práce. Udělení souhlasu ke zpracování bude podrobena analýze, zda záleží na tom, kdo odvolává svůj souhlas, a zda lze odvolat souhlas, který nebyl udělen přímo subjektem údajů, kterého se OÚ přímo týkají.

Následovat bude kapitola týkající se práva nezletilých být zapomenut online, která bude obsahovat rozbor příslušné právní úpravy, problematiku tzv. *nascitura*. Na to naváže v této části práce rozebrání výkonu rodičovských práv, který je spojen s další výzkumnou otázkou: zda tohoto práva požívají také nezletilí, kteří z jejich vlastní vůle žádné údaje o své osobě na internetu nezveřejnili, a to v případě, že s tím začnou v průběhu života nesouhlasit? Právo na ochranu osobních údajů by se mělo týkat především samotného subjektu údajů, ale souhlas k publikování vzhledem k jejich nezletilosti poskytl jejich zákonný zástupce, který mnohdy sděluje i údaje týkající se zdravotního stavu dítěte (což je považováno již za citlivý osobní údaj). Může případně tento skutečný subjekt údajů (nezletilý) využít tedy svých práv na ochranu jeho osobních údajů v případě, kdy si nepřeje, aby i nadále na internetu byly dohledatelné jeho fotografie či videa (např. z důvodu šikany, politických ambicí apod.)?

V rámci tématu této práce se mohou dostat do kolize s právem na ochranu osobních údajů nezletilých hned dvě práva, a to právo výkonu rodičovské odpovědnosti, v jejichž mezích lze udělit zákonným zástupcem souhlas ke zpracování OÚ za nezletilého potomka, a právo veřejnosti na přístup k informacím v případě, kdy dojde k uplatnění práva být zapomenut. Proto bude další kapitola věnována těmto dvěma kolizím, budou podrobeny testu proporcionality a bude rozebrána také příslušná judikatura týkající se tohoto tématu.

Pro ověření práva být zapomenut v praxi budou v rámci aplikační části práce postupně podány také tři různé žádosti o výmaz odkazů z nejdominantnějšího vyhledávače na světě – Google. Jedna z žádostí bude podána subjektem údajů jakožto dospělou osobou, ale záznam bude pocházet z dob dětského věku. Další žádost bude podána zákonným zástupcem dítěte, jehož osobní údaje jsou dostupné online a konečně poslední žádost podána samotnou nezletilou osobou.

Společně s poznatky z předešlých kapitol bude závěr práce obsahovat kritické zhodnocení tohoto práva a zodpovězení výzkumných otázek.

1 Právo být zapomenut a jeho vznik a vývoj

Právo být zapomenut není právem nikterak dlouhodobě existujícím. Jeho vznik si musel projít svou vlastní cestou. Stejně jako vývoj internetového prostředí a potřeba jeho regulace nabývalo i toto právo postupně na síle. Vůbec poprvé se objevilo v rozsudku velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 ve věci C – 131/12 Google Spain SL a Google Inc. proti Agencia Espanola de Protección de Datos (AEPD) a Mario Costeja Gonzálesovi (dále jen „*rozsudek Costeja versus Google Spain*“), který je podrobněji rozebrán níže. Samotné právo být zapomenut bylo zakotveno přímo do právního řádu až v roce 2018, kdy 24. května vstoupilo v platnost nařízení GDPR.

1.1. Právní úprava před nařízením GDPR

Postupně se však toto právo vydělilo z větší množiny, a to z práva na soukromí. Následkem technologického pokroku a vývojem společnosti v souvislosti s historickými událostmi v Evropě bylo právo na ochranu soukromí vymezeno nejprve ve Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících (dále jen „**EÚPL**“), a to v čl. 8 jako Právo na respektování soukromého a rodinného života.⁸ Zejména byl v tomto článku kladen důraz na zásah státních orgánů do výkonu tohoto práva a vymezení případů, kdy je to v souladu se zákonem.⁹

V Listině základních práv Evropské unie (dále jen „**Listina EU**“) byla rovněž v čl. 8 již ovšem zakotvena přímo ochrana osobních údajů jako jedno ze základních práv:

*„1. Každý má právo na ochranu osobních údajů, které se **ho** týkají.*

*2. Tyto údaje musí být zpracovány korektně, k přesně stanoveným účelům a **na základě souhlasu dotčené osoby** nebo na základě jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem. Každý má právo na přístup k údajům, které o něm byly shromážděny, a má právo na jejich opravu.*

3. Na dodržování těchto pravidel dohlíží nezávislý orgán.“¹⁰

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 108/1981 o přijetí Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování dat (dále jen „**Úmluva č. 108**“) zakotvila ochranu zpracovávání osobních údajů vzhledem k „*zesílenému toku automatizovaně zpracovávaných*

⁸ Čl. 8, odst. 1 Úmluvy č. 209/1992, o ochraně lidských práv a základních svobod

⁹ Čl. 8, odst. 2 tamtéž

¹⁰ Čl. 8 Listiny základních práv EU

osobních údajů přes hranice“.¹¹ Dle definice samotného osobního údaje obsaženého v Úmluvě č. 108 znamenají OÚ „každou informaci týkající se identifikované nebo identifikovatelné fyzické osoby („subjekt údajů“)“.¹²

Na základě Dodatečných záruk pro subjekt údajů obsažených v čl. 8, konkrétně písm. c) Úmluvy č. 108 je mimo jiné stanoveno, že **každé osobě** musí být umožněno **vymazání OÚ**, ovšem za předpokladu, že byly zpracovány v rozporu s vnitrostátním právním řádem signatáře na základě zásad stanovených dle Úmluvy č. 108 a dán mu k dispozici opravný prostředek proti nevyhovění jeho žádosti o výmaz.¹³

Ve Smlouvě o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) v čl. 16 je obsaženo právo **každého** na ochranu OÚ, které se **jej týkají**.¹⁴

V Listině základních práv a svobod (dále jen „Listina“) je v čl. 7 jako *lex generalis* zaručena nedotknutelnost osoby a **jejího** soukromí. Omezena může být pouze zákonem.¹⁵ Článkem 10 odst. 3 Listiny je pak specifikována **ochrana každého** před neoprávněným shromažďováním, **zveřejňováním** nebo jiným zneužíváním údajů o **své** osobě.¹⁶

Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve své judikatuře při zkoumání rozsahu poskytované ochrany soukromí skrze čl. 8 EÚLP vymezuje různé aspekty práva na soukromý život, pod které spadá nejen otázka fyzické a psychické integrity, ale také otázka seberealizace jednotlivce v rámci společenských vztahů, a to i včetně vztahů ryze profesních nebo vztahů realizovaných ve veřejném prostoru.¹⁷

„Primární funkcí práva na soukromí (respektu k soukromému životu) je tak zajistit prostor pro rozvoj a seberealizaci **jednotlivce** a garanci sebeurčení ve smyslu zásadního **rozhodování jednotlivce o sobě samém** (Pl. ÚS 24/10), přičemž chrání jak právo na identitu a osobní rozvoj, tak i právo navazovat a rozvíjet vztahy s jinými lidskými bytostmi a okolním světem.“¹⁸

Komentářová literatura dále rovněž poukazuje poměrně důrazně na problém v tzv. *době internetové*, ve které se nyní společnost nachází. Upozorňuje na zjevné ohrožení a postupné „rozmělnění“ konceptu soukromí v tzv. *kyberprostoru*, v prostředí elektronických

¹¹ Preambule Úmluvy Rady Evropy č. 108/1981, o ochraně osob, se zřetelem na automatizované zpracování dat

¹² Čl. 2 písm. a) Úmluvy Rady Evropy č. 108/1981, o ochraně osob, se zřetelem na automatizované zpracování dat

¹³ Čl. 8 písm. c) a d) tamtéž

¹⁴ Čl. 16 odst. 1 Smlouvy o fungování EU

¹⁵ Čl. 7 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

¹⁶ Čl. 10 odst. 3 Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

¹⁷ KOKEŠ, M. In HUSSEINI, BARTOŇ, KOKEŠ, KOPA a kol. *Listina základních práv a svobod*, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, s. 326 - 361

¹⁸ KOKEŠ, M. In HUSSEINI, BARTOŇ, KOKEŠ, KOPA a kol. *Listina základních práv a svobod*, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, s. 326 - 361

komunikačních nástrojů, internetu a sociálních sítí. Dobu, v níž žijeme, lze charakterizovat rovněž jako dobu sociálních sítí, díky nimž se změnila nejen forma a způsob komunikace mezi členy společnosti, ale i postavení jednotlivce ve společnosti, protože díky sociálním sítím lze navazovat kontakty a stávat se jejich součástí bez toho, aniž by musel uživatel opustit prostory svého obydlí.¹⁹ Podrobněji je tato problematika rozebrána v následující kapitole obsahující shrnutí možností sdílení v online světě.

Směrnice 95/46/ES ze dne 24. října 1995, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů (dále jen „**Směrnice 95/46/ES**“) reagovala na potřebu setřít rozdíly mezi úrovněmi ochrany práv a svobod osob v jednotlivých členských státech, zejména práva na soukromí, zpracování OÚ a jejich přeshraničního přenosu. Vznikla tak povinnost její implementace do právních řádů členských států.

V České republice byla provedena zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů (dále jen „**zákon o ochraně OÚ**“), který byl později kvůli nařízení GDPR novelizován zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování OÚ (dále jen „**zákon o zpracování OÚ**“). Podrobněji je tento novelizovaný zákon rozebrán v následující podkapitole.

Směrnice 95/46/ES ve svém odůvodnění vyzdvihovala především ochranu práva na soukromí, a to hned na několika místech.²⁰ Její zásady ochrany práva na soukromí upřesňovaly zásady Úmluvy č. 108.²¹

Z výčtu jednotlivých definic jako např. co je to osobní údaj, kdo je zpracovatelem, kdo správcem apod. lze také mimo jiné vyčíst, že „*subjekt údajů*“ je identifikovaná nebo identifikovatelná osoba, přičemž identifikovatelnou osobou se rozumí osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména s odkazem na identifikační číslo nebo na jeden či více zvláštních prvků její fyzické, fyziologické, psychické, ekonomické, kulturní nebo sociální identity.²²

Přičemž směrnice dále stanovuje v čl. 2 písm. h), že „*souhlasem subjektu údajů*“ je jakýkoli svobodný, výslovný a vědomý projev vůle, kterým **subjekt údajů** dává své svolení k tomu, aby osobní údaje, které se **jej týkají**, byly předmětem zpracování.²³ Mezi zásadami pro oprávněné zpracování údajů dále uvádí, že k tomu, aby bylo zpracování OÚ provedeno, je dle

¹⁹ KOKEŠ, M. In HUSSEINI, BARTOŇ, KOKEŠ, KOPA a kol. *Listina základních práv a svobod*, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, s. 326 - 361

²⁰ Bod 2., bod 10 Směrnice 95/46/ES

²¹ Bod 11 Směrnice 95/46/ES

²² Čl. 2 písm. a) Směrnice 95/46 ES

²³ Čl. 2 písm. h) Směrnice 95/46 ES

čl. 7 písm. a) směrnice 95/46/ES nutné, aby subjekt údajů **nezpochybnitelně udělil souhlas**.²⁴ Problematice udělení souhlasu samotného subjektu údajů je věnována kapitola níže.

Směrnice 95/46/ES neobsahovala žádnou výslovnou zmínku o právu být zapomenut. Pouze v čl. 12 v rámci *Práva na přístup* musely členské státy zaručit každému subjektu údajů právo získat od správce podle daného případu opravu, výmaz nebo vyblokování OÚ, jejichž zpracování není v souladu se směrnicí, a to zejména z důvodů neúplné nebo nepřesné povahy.²⁵ I přesto z ní vyvodil Soudní dvůr v klíčovém rozsudku *Costeja Gonzáles vs. Google* existenci práva být zapomenut. Rozsudek je podrobněji rozebrán v následující kapitole.²⁶

Dle mého názoru z jednotlivých výše zvýrazněných pasáží jednoznačně vyplývá fakt, že zákonodárce měl v úmyslu poskytnout ochranu právě přímo samotnému subjektu údajů, jehož se zveřejněné osobní údaje týkají.

Na základě toho se domnívám, že i v případě, pokud by požadoval subjekt údajů – nezletilý – výmaz OÚ z prostředí internetu prostřednictvím využití práva být zapomenut, byť takové údaje nezveřejnil sám, ale jeho zákonní zástupci, z právní úpravy jednoznačně vyplývá ochrana samotného subjektu údajů, kterého se zveřejněné údaje přímo týkají. Žádost o výmaz by v tomto případě měla být dle mého názoru úspěšná i přes fakt, že sám subjekt údajů nezveřejnil jakékoli údaje o své osobě do prostředí internetu. O potvrzení či vyvrácení tohoto názoru bude pojednáno níže v aplikační části práce zkoumající praktické uplatnění práva být zapomenut hned v několika variantách.

1.1.1. Případ *Costeja Gonzáles vs. Google*

Dříve, než bude rozebráno samotné právo být zapomenut, považuji za důležité rozebrat průlomový rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 rozsudek *Costeja versus Google Spain*, kde se vůbec poprvé toto právo objevilo. Zakotveno do právního řádu bylo až později, a to do nařízení GDPR v roce 2018.

V roce 2010 podal Španěl *Costeja Gonzáles* k vnitrostátnímu dozorovému orgánu stížnost, na základě které se domáhal výmazu jeho osobních údajů týkající se dražby nemovitostí zabavených v důsledku dluhů na sociálním zabezpečení, které v době podání jeho žádosti byly již dávno uhrazeny a tím pádem nebyly už vůbec relevantní. Ovšem tím, že podal stížnost, dosáhl tzv. efektu *Streisandové*, kdy snahou zakrýt určitou skutečnost (a to zejména v prostředí internetu) došlo paradoxně k její popularizaci (a v tomto případě enormní, protože

²⁴ Čl. 7 písm. a) Směrnice 95/46 ES

²⁵ Čl. 12 písm. b) Směrnice 95/46 ES

²⁶ Kapitola 1.1.1

poprvé bylo právo na výmaz vyvozeno právě v tomto rozsudku) a efektivní výmaz je tak nemožný.²⁷

Výmazu se domáhal jednak vůči španělskému deníku *La Vanguardia*, který obsahoval údaje týkající se dluhů, ale také společnosti Google Spain a Google Inc. (dále jen „*společnosti Google*“), jejichž vyhledávače odkazovaly právě na stránky deníku při zadání jména Costeja Gonzáles do internetového vyhledávače Google.

Španělský dozorový orgán shledal, že deník jednal na základě příslušných norem právního řádu, který mu umožňoval, aby se o dražbě dozvědělo prostřednictvím internetu co nejvíce potenciálních zájemců o koupi nemovitostí. Oproti tomu ale uložil výmaz osobních údajů z vyhledávačů, neboť „*umístění a šíření údajů by mohlo vést k porušení základního práva na ochranu osobních údajů a lidské důstojnosti*“²⁸.

Dozorový orgán se mimo jiné dotazoval, jaké povinnosti přísluší provozovatelům internetových vyhledávačů za účelem ochrany OÚ dotčených osob, které si již nadále nepřejí, aby určité údaje zveřejněné na webových stránkách byly neomezeně vyhledávány, indexovány a poskytovány uživatelům internetu, a to ve smyslu způsobu výkladu Směrnice 95/46/ES v kontextu rozvoje technologií, které se objevily až po jejím vyhlášení.²⁹

Dále položil otázku týkající se rozsahu práva na odstranění zveřejněných údajů a práva na námitku v souvislosti s právem být zapomenut. Zda je třeba právo na výmaz dle čl. 12 a čl. 14 Směrnice 95/46/ES vykládat tak, že se subjekt údajů může obrátit na internetové vyhledávače a domáhat se výmazu údajů jednak v rámci vyhledávačů, ale také údajů přímo obsažených na konkrétních internetových stránkách zde obsažených, pokud má za to, že by tyto informace mohly nějakým způsobem poškodit, anebo si přeje jejich odstranění, a to i přes to, že byly zveřejněny provozovateli stránky v souladu se zákonem.³⁰

Společnosti Google reagovaly žalobami, které byly následně spojeny do jednoho řízení. Soudní dvůr v tomto případě mimo jiné konstatoval, že: „*úkon spočívající v uvedení OÚ na internetové stránce se považuje za „zpracování“ ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice 95/46*“.³¹

„(...) *Je nesporné, že tato činnost vyhledávače hraje rozhodující roli v globálním šíření uvedených údajů, neboť je činí přístupnými všem uživatelům internetu provádějícím*

²⁷ NULÍČEK, Michal a kolektiv. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 34

²⁸ rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 ve věci C – 131/12 Google Spain SL a Google Inc. proti Agencia Espanola de Protección de Datos (AEPD) a Mario Costeja Gonzálesovi, bod č. 17

²⁹ Tamtéž, bod č. 19

³⁰ Tamtéž, bod č. 20

³¹ Tamtéž, bod č. 26

*vyhledávání na základě jména dotčené osoby, včetně uživatelů internetu, kteří by jinak nenašli webovou stránku, na které byly uvedené údaje zveřejněny“.*³²

Tímto tvrzením je podle mého názoru jasně demonstrována značná síla internetových vyhledávačů oproti dohledávání např. v novinových člancích, které vyžaduje mnohem větší úsilí při vyhledávání konkrétních informací nebo údajů. Síla vyhledávání na internetu spočívá především v rychlosti a jednoduchosti a tím pádem také v mnohem snazším šíření a sdílení jakýchkoli informací obsažených v internetovém prostředí. Soudní dvůr problematiku uzavřel s tím, že činnost internetových vyhledávačů je zpracováváním OÚ ve smyslu směrnice č. 95/46, a že vyhledávač je tím pádem správcem OÚ.³³

Co se týká otázky rozsahu práva na výmaz a práva na námitku, Soudní dvůr uvedl, že *„(...) i zpracování přesných údajů, které bylo původně v souladu se zákonem, se časem může stát neslučitelným s uvedenou směrnicí, jestliže již uvedené údaje nejsou nezbytné pro účely, pro které byly shromažďovány nebo zpracovány. To platí zejména v případě, že se zdají nepřiměřenými, nebo již nepodstatné nebo přesahují míru s ohledem na uvedené účely a uplynulý čas.“*³⁴

V souvislosti se zodpovězením této otázky Soudní dvůr poměřil základní právo subjektu údajů na ochranu jeho soukromí a právo na to, aby nebyla dotčená informace nadále poskytována široké veřejnosti oproti zájmu veřejnosti nalézt uvedenou informaci.³⁵ V tomto konkrétním případě tak převážilo právo subjektu, aby uvedené informace již nebyly prostřednictvím vyhledávače spojeny s jeho jménem a byly skrze něj dohledatelné. A zde bylo vyvozeno právo na výmaz dotčených výsledků z vyhledávače.³⁶

Stanovisko Soudního dvora vyjádřené v tomto průlomovém rozsudku položilo první stavební kámen pro zakotvení práva na výmaz do právní úpravy, což se následně uskutečnilo přijetím nařízení GDPR, o kterém je pak pojednáváno v následující kapitole, o čtyři roky později.

³² rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 ve věci C – 131/12 Google Spain SL a Google Inc. proti Agencia Espanola de Protección de Datos (AEPD) a Mario Costeja Gonzálezovi, bod č. 36

³³ Čl. 12 písm. b) směrnice 95/46: *„Členské státy zaručí každému subjektu údajů právo získat od správce podle daného případu opravu, výmaz nebo blokování údajů, jejichž zpracování není v souladu s touto směrnicí, zejména z důvodu neúplné nebo nepřesné povahy údajů.“*

³⁴ rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 ve věci C – 131/12 Google Spain SL a Google Inc. proti Agencia Espanola de Protección de Datos (AEPD) a Mario Costeja Gonzálezovi, bod č. 93

³⁵ Tamtéž, bod č. 97

³⁶ Tamtéž, bod č. 98

Na základě vydání tohoto průlomového rozhodnutí vydal Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „ÚOOÚ“) společně se Sdružením pro internetový rozvoj (dále jen „Sdružení“) v roce 2014 společné doporučení k právu být zapomenut v rámci internetových vyhledávačů.

Společné doporučení je shrnuto do čtyř bodů:

1. dotčená osoba se obrátí s odůvodněnou námitkou jednak k internetovému vyhledávači, ale také přímo k provozovateli webové stránky;
2. pokud se jedná o zcela zjevné porušení práv žadatele, bez zbytečného odkladu přistoupí provozovatel vyhledávače nebo webové stránky ke znepřístupnění napadeného odkazu;
3. v odůvodněných případech mohou provozovatelé požádat žadatele o doplňující informace nebo doplňující vyjádření k žádosti;
4. následně dojde bez zbytečného odkladu k rozhodnutí, zda bude žádosti vyhověno či nikoli. O výsledku musí být žadatel informován.

V případě, že provozovatel internetového vyhledávače vyhově žádosti o výmaz, jeví se jako vhodné vyrozumět o tomto provedeném výmazu také provozovatele webové stránky. A v případě, že není stěžovatel spokojen s výsledkem vyřízení své žádosti, má možnost se obrátit k dozorovému orgánu se stížností, který buď zamítnutí žádosti přezkoumá, nebo zasáhne v případě nečinnosti provozovatelů.³⁷

Tento výše zmíněný postup byl ostatně použit při podání žádostí o výmaz z internetového vyhledávače Google, o kterých je dále pojednáno níže v rámci uplatnění práva být zapomenut v aplikační části práce.

1.1.2 Případ CNIL vs. Google

Druhým důležitým rozsudkem je Rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 24. září 2019 ve věci C-507/17, Google vs. CNIL (dále jen „*Google vs. CNIL*“), kterým bylo rozhodnuto o tzv. *teritoriálním výmazu* osobních údajů, a který je dodnes aplikován při výmazu provedeném společností Google z vyhledávače (více viz provedené žádosti o výmaz v kapitole 5 této práce).

Skutkový stav v tomto případě spočíval v tom, že dle rozhodnutí francouzského úřadu pro ochranu osobních údajů *Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés* (CNIL) měla společnost Google France provést veškeré výmazy OÚ kompletně tak, aby nemohly být dohledány prostřednictvím vyhledávače z žádných domén Google. Tzn. nedohledat takové OÚ

³⁷ Celý obsah doporučení ÚOOÚ dostupný zde: https://www.uoou.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=22565 >

v jakémkoli jiném státě, tedy nikoliv jen v tom, ve kterém byla žádost o výmaz podána subjektem údajů.

Dle názoru CNIL pozbývá totiž smyslu provést výmaz pouze ve státě, ve kterém je o výmaz žádáno nebo pouze na evropských doménách společnosti Google, když by odkaz byl (byť např. z jiného kontinentu) stále dohledatelný.

Google tuto svou „geo – blokační politiku“ obhajuje tím, že provedení globálního výmazu napříč všemi doménami by vedlo k narušení suverenity jednotlivých států a zavedl jakýsi „kompromisní výmaz“ v případě podání žádosti provést tedy výmaz pouze v rámci členských států Evropské unie. CNIL uložil jakožto dozorový orgán společnosti Google ve Francii pokutu ve výši 100.000 euro.³⁸

Velký senát Soudního dvora rozhodl, že pokud provozovatel vyhledávače vyhová žádosti subjektu údajů o výmaz, není povinen vymazat je ze všech svých mutací vyhledávače, ale pouze z vyhledávačů členských států a v případě potřeby přijmout taková opatření, která zabrání dalším uživatelům vyhledat vymazaný odkaz nebo jim toto vyhledávání značně ztíží.³⁹

Tímto rozhodnutím dle mého názoru dochází k neúplnému naplnění práva být zapomenut a stává se z něj spíše právo na „rozmazání“, protože odkaz je na základě této geo – blokační politiky stále (byť z jiného státu, např. amerického vyhledávače) dohledatelný úplně stejně jako v době před výmazem.

Do jisté míry lze považovat za validní, že ne všechny informace a odkazy, které chce subjekt údajů vymazat v rámci členských států, by mohly být natolik relevantní, aby si jej vyhledával uživatel internetu na jiném kontinentu. Navíc na předmětných internetových stránkách stále tyto osobní údaje budou k dispozici, dokud nepodá subjekt údajů také žádost o výmaz k příslušnému správci oné webové stránky. Právo na výmaz ale dle původního záměru zákonodárce není podle mého názoru tímto zcela naplněno. Navíc žádající subjekt údajů musí vynaložit dvojí úsilí spočívající provést výmaz nejprve prostřednictvím vyhledávače a poté ještě u provozovatele webové stránky.

³⁸WONG, Serena. *Google v. CNIL: EU Rules that Right to be Forgotten Does Not Apply Globally* [online]. jolt.law.harvard.edu, 17. října, 2019 [cit. 4. června 2021]. Dostupné na <<https://jolt.law.harvard.edu/digest/google-v-cnll-eu-rules-that-right-to-be-forgotten-does-not-apply-globally>>

³⁹ rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 24. září 2019 ve věci C-507/17, Google vs. CNIL – pozn. autora: Později v nařízení GDPR byla vložena tato místní působnost do čl. 3 odst. 1: „Toto nařízení se vztahuje na zpracování osobních údajů v souvislosti s činností provozovny správce nebo zpracovatele v Unii bez ohledu na to, zda zpracování probíhá v Unii či mimo ni.“

Tento můj názor sdílí také francouzský úřad CNIL podle něhož „*bude celý systém efektivní pouze v tom případě, že budou mazány údaje ze všech domén Googlu.*“⁴⁰ Ostatně tímto postupem bude pouze ztíženo vyhledání informace, ale nebude činit nereálným dohledání údaje, byť s vynaložením většího úsilí hledajícího uživatele. Digitální stopa tak nebude touto procedurou nikdy zcela smazána.

1.1.3. Případ Max Mosley vs. News Group Newspaper Limited

Dalším zajímavým případem spadajícím do problematiky práva na výmaz se odehrál v roce 2008 v Anglii. Jedná se o rozhodnutí High Court of Justice z roku 2008⁴¹, kdy pan Max Mosley zažaloval *News Group Newspaper Limited*, a to kvůli zveřejnění článku na jejich webu včetně fotografií pořízených z videozáznamu nazvaného „*F1 boss has sick nazi orgy with 5 hookers*“, na který článek odkazoval a který byl pořízen jednou z pěti prostitutek, s nimiž se pan Mosley oddával sexuálním praktikám označených jako „*nacistické orgie*“.⁴²

Větší rozruch zveřejněním videa a článku byl způsoben také tím, že pan Mosley byl navíc často veřejně vystupujícím prezidentem Mezinárodní automobilové federace. Jeho projevy zahrnovaly různá témata jako např. rasismus ve Formuli 1, otázky životního prostředí či tabákového průmyslu.⁴³

Pan Mosley se domáhal mimo jiné především smazání předmětného článku a videa, a to na základě porušení čl. 8 EÚLP Práva na respektování soukromého života. Videozáznam byl totiž pořízen na soukromém pozemku v soukromém bytě pana Mosleyho.⁴⁴ Čl. 8 EÚLP zahrnující Právo na respektování soukromého života má dle argumentace zástupce pana Mosleyho značnou převahu nad čl. 10 EÚLP Svobody projevu, se kterým je v kolizi, protože zveřejnění nahrávky nespĺňuje legitimní účel a je nepřiměřený.⁴⁵

Rozhodující soudce tak musel poměřit tato dvě kolidující práva a zodpovědět si před vydáním navrhovaného předběžného opatření otázku, zda převažuje veřejný zájem nad ochranou soukromí pana Mosleyho.

⁴⁰ FÉR, Ondřej. *Na právo být zapomenut na internetu v Evropě zapomeňte* [online]. Ceska – justice.cz, 7. července 2015 [cit. 4. června 2021]. Dostupné na <<https://www.ceska-justice.cz/2015/07/na-pravo-byt-zapomenut-na-internetu-v-evrope-zapomente/>>

⁴¹ Dostupný online <<http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/QB/2008/687.html>>

⁴² Rozhodnutí High Court of Justice, [2008] EWHC 687 (QB), bod. 4 – pozn. autora: *Max Mosley byl synem Oswalda Mosleyho, který byl leaderem Britské unie fašistů v 30. letech 20*

⁴³ Rozhodnutí High Court of Justice, [2008] EWHC 687 (QB), bod. 2

⁴⁴ Například v rozsudku ESLP ze dne 24. června 2004 ve věci Von Hannover proti Německu (Von Hannover I), stížnost č. 59320/00 se k soukromým prostorám ESLP vyjádřil tak, že „*Kritérium prostoru, resp. odloučeného místa, kterým argumentoval Spolkový ústavní soud, považuje soud za příliš vágní. Neumožňuje totiž s dostatečnou právní jistotou konkrétní osobě posoudit, zda se zrovna nachází na místě, kde bude objektivně zřejmé, že se uchýlila být z dosahu veřejnosti.*“

⁴⁵ Rozhodnutí High Court of Justice, [2008] EWHC 687 (QB), bod. 22

Zásadní problém ale tkvěl v tom, že díky internetu se záznam rozšířil mezi veřejnost po celém světě natolik, že soudní příkaz neměl již v danou chvíli žádný význam.⁴⁶ A dle vyjádření rozhodujícího soudu by bylo takové předběžné opatření v danou chvíli již považováno za marné.⁴⁷

Rozhodující soudce na závěr svého zamítavého odůvodnění vyjádřil svůj názor, že i přes fakt, že pořízený videozáznam je rušivý a ponižující, a i navzdory skutečnosti, že neexistuje legitimní veřejný zájem na tom, aby byl nadále zveřejňován, vydáním příkazu ke smazání tohoto záznamu z internetových stránek žalovaného by bylo pouze marným gestem, protože kdokoli si přeje, může jej vzhledem k rozšíření záznamu po internetovém prostředí snadno dohledat a je zcela nemožné, aby byl úplně vymazán z virtuálního světa.⁴⁸

Mosley se zkusil obrátit ještě k ESLP s argumentací, že neexistuje institut, který by ukládal povinnost upozornění dotčené osoby ještě před zveřejněním kompromitujícího materiálu. ESLP ale toto zamítl a potvrdil skutečnost neefektivního reagování právní úpravy na tok informací v celosvětovém informačním prostředí.⁴⁹

Tento názor obou soudů zmíněných výše podporuje také mé mínění, že v okamžiku vložení jakéhokoli údaje do prostředí internetu je většinou nemožné jej vzít zcela zpět, protože subjekt údajů vložením údaje do online světa ztrácí faktickou kontrolu nad tímto údajem a mnohdy ani nemá šanci zjistit, zda se jím vložený údaj neobjevil ještě na jiných místech virtuálního světa. Určité riziko dalšího šíření i přes případně provedený výmaz dle právní úpravy představují tzv. screen shoty⁵⁰, které umožní kterémukoli uživateli prostřednictvím jeho zařízení pořídit snímek obrazovky, který bude obsahovat osobní údaj a tento uživatel bude disponovat provedeným snímkem s informací obsahující předmětné údaje.⁵¹ Dále se pak také domnívám, že čím více je vložená informace atraktivní pro veřejnost, existuje větší pravděpodobnost jejího rozšíření a následná těžko proveditelná či nereálná snaha subjektu údajů o její výmaz. Digitální stopa se tak podle mě jeví jako velice obtížně smazatelná, nebo dokonce nesmazatelná. I přes nově vzniklý právní institut v nařízení GDPR, který by měl umožňovat subjektům údajů právo na výmaz, se tak domnívám, že se jedná pouze o právo na jakési „rozmazání“.

⁴⁶ Rozhodnutí High Court of Justice, [2008] EWHC 687 (QB), bod. 33

⁴⁷ Tamtéž, bod. 34

⁴⁸ Tamtéž, bod č. 36

⁴⁹ ŠOŠOLÍKOVÁ, Hana. „The right to be forgotten“ jako řešení problému permanence informací. *Revue pro právo a technologie*, 2013, č. 7, s. 3

⁵⁰ Pozn.: screen shot představuje

⁵¹ MCCARTHY, Claire. *Sharenting: 5 Questions to Ask Before You Post* [online]. healthychildren.org, 20. listopadu 2019 [cit. 14.1.2022]. Dostupné na < <https://www.healthychildren.org/English/family-life/Media/Pages/Sharenting-5-Questions-to-Ask-Before-You-Post.aspx>>

1.2. Právní úprava práva být zapomenut po nařízení GDPR

1.2.1. Nařízení GDPR

Samotné nařízení zakotvuje toto právo v čl. 17. Ten stanovuje, že: „*Subjekt údajů má právo na to, aby správce bez zbytečného odkladu vymazal osobní údaje, které se daného subjektu údajů týkají, a správce má povinnost osobní údaje bez zbytečného odkladu vymazat, pokud je dán jeden z těchto důvodů:*

a) osobní údaje již nejsou potřebné pro účely, pro které byly shromážděny nebo jinak zpracovány;

b) subjekt údajů odvolá souhlas, na jehož základě byly údaje podle čl. 6 odst. 1 písm. a)⁵² nebo čl. 9 odst. 2 písm. a)⁵³ zpracovány, a neexistuje žádný další právní důvod pro zpracování;

c) subjekt údajů vznese námitky proti zpracování podle čl. 21 odst. 1 a neexistují žádné převažující oprávněné důvody pro zpracování nebo subjekt údajů vznese námitky proti zpracování podle čl. 21 odst. 2;

d) osobní údaje byly zpracovány protiprávně;

e) osobní údaje musí být vymazány ke splnění právní povinnosti stanovené v právu Unie nebo členského státu, které se na správce vztahuje;

f) osobní údaje byly shromážděny v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti podle čl. 8 odst. 1.“⁵⁴

Pokud správce OÚ zveřejnil, je povinen je vymazat a přijmout s ohledem na dostupnou technologii určité přiměřené kroky, a to včetně nákladů s tím spojených. Zároveň informuje případné další správce, kteří rovněž zpracovávali tyto předmětné OÚ, aby vymazali veškeré odkazy na tyto údaje, kopie či jejich replikace.⁵⁵ Ani jeden z předchozích odstavců článku 17 se ale nepoužije z důvodů vyplývajících z nařízení.⁵⁶

⁵² Čl. 6 odst. 1 písm. a) nařízení GDPR: „Zpracování je zákonné, pouze pokud je splněna nejméně jedna z těchto podmínek a pouze v odpovídajícím rozsahu: a) subjekt údajů udělil souhlas se zpracováním svých osobních údajů pro jeden či více konkrétních účelů.“

⁵³ Čl. 9 odst. 2 písm. a) nařízení GDPR: „Zakazuje se zpracování osobních údajů, které vypovídají o rasovém či etnickém původu, politických názorech, náboženském vyznání či filozofickém přesvědčení nebo členství v odborech, a zpracování genetických údajů, biometrických údajů za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby a údajů o zdravotním stavu či o sexuální životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby. 2. Odstavec 1 se nepoužije, pokud jde o některý z těchto případů: a) subjekt údajů udělil výslovný souhlas se zpracováním těchto osobních údajů pro jeden nebo více stanovených účelů, s výjimkou případů, kdy právo Unie nebo členského státu stanoví, že zákaz uvedený v odstavci 1 nemůže být subjektem údajů zrušen;“

⁵⁴ čl. 17 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

⁵⁵ čl. 17 odst. 2 nařízení GDPR

⁵⁶ čl. 17 odst. 3 nařízení GDPR:

„Odstavce 1 a 2 se neuplatní, pokud je zpracování nezbytné:

a) pro výkon práva na svobodu projevu a informace;

Stejně jako v přehledu norem týkajících se ochrany osobních údajů v průběhu času zmíněných výše v předchozí podkapitole, i zde je předmět a cíl ochrany společný – a to ochrana **každého jedince a jeho** osobních údajů, které se týkají **jeho** osoby. Potvrzuje to i další výskyt práv subjektů údajů napříč celým nařízením. Příkladů lze uvést hned několik.

Již první článek nařízení, konkrétně odst. 2 stanovuje, že nařízení chrání základní práva a svobody fyzických osob, a zejména **jejich** právo na ochranu osobních údajů.⁵⁷ Nebo dále pak v čl. 5 nařízení, který obsahuje zásady zpracování osobních údajů dle odst. 1, písm. a), se uvádí, že „*osobní údaje musí být ve vztahu k subjektu údajů zpracovávány korektně a zákonným a transparentním způsobem*“.⁵⁸

Z hlediska zákonnosti zpracování dle čl. 6 odst. 1, písm. a) nařízení (na který odkazuje v textu nařízení samotný čl. 17 obsahující právo být zapomenut) je znovu zmíněn samotný subjekt údajů, který udělil souhlas se zpracováním svých osobních údajů pro jeden či více konkrétních účelů.⁵⁹ Dále pak je dána opět přímo subjektu údajů možnost v rámci čl. 13 nařízení podat stížnost u dozorového úřadu⁶⁰ nebo právo vznést námitku proti zpracování údajů, které se jej týkají dle čl. 21 nařízení.⁶¹

V kontextu zodpovězení výzkumné otázky, zda tohoto práva požívají také mladiství, a to v případě, kdy oni sami nezveřejnili do internetového prostředí osobní údaje o své osobě, rozeberu jeden z uvedených bodů čl. 17 odst. 1 nařízení, a to konkrétně zvýrazněný bod b), který stanovuje, že subjekt údajů má právo na výmaz OÚ v případě, že odvolá svůj souhlas, na jehož základě byly zpracovány a neexistuje zároveň žádný další důvod pro jejich zpracování (zde je zřejmě zákonodárcem myšlena aplikace čl. 17 odst. 3 nařízení).⁶²

Vzhledem k tomu, že v nařízení GDPR chybí přechodná ustanovení, nelze zcela bez pochybností zodpovědět otázku, zda správci a zpracovatelé OÚ musejí plnit nově vzniklé

b) pro splnění právní povinnosti, jež vyžaduje zpracování podle práva Unie nebo členského státu, které se na správce vztahuje, nebo pro splnění úkolu provedeného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen;

c) z důvodů veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví v souladu s čl. 9 odst. 2 písm. h) a i) a čl. 9 odst. 3;

d) pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu či pro statistické účely v souladu s čl. 89 odst. 1, pokud je pravděpodobné, že by právo uvedené v odstavci 1 znemožnilo nebo vážně ohrozilo splnění cílů uvedeného zpracování;

e) pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků.“

⁵⁷ Čl. 1 odst. 2 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

⁵⁸ Čl. 5 odst. 1, písm. a) nařízení GDPR

⁵⁹ Čl. 6 odst. 1, písm. a) nařízení GDPR

⁶⁰ Čl. 13 odst. 2 písm. d) nařízení GDPR

⁶¹ Čl. 21 odst. 1 nařízení GDPR

⁶² čl. 17 odst. 1 nařízení GDPR

povinnosti vyplývající z nařízení týkajících se zpracování OÚ zahájených před účinností nařízení.

Autoři komentáře k nařízení GDPR se domnívají, že vzhledem k čl. 35 nařízení, který obsahuje posouzení vlivu na ochranu osobních údajů⁶³, lze vyvodit, že povinnost k posouzení vlivu bude nutno provést až ve vztahu ke zpracováním započínajícím po účinnosti nařízení.⁶⁴ Na základě této úvahy se domnívám, že stejně tak většina ostatních povinností správce a zpracovatelů osobních údajů a práv subjektů údajů bude logicky uplatňována až po nabytí účinnosti normativního aktu.

O to více je zajímavé, že společnost Google vymazala na základě mnou podané žádosti o výmaz odkaz v rámci praktické části této práce. Mohu se pouze domnívat, že by zde hrál roli fakt, že se jedná o záznam z dob, kdy jsem byla ještě dítě (usuzuji tak vzhledem k textaci důvodové zprávy nařízení GDPR, která klade důraz na udělení souhlasu ke zpracování právě v dětském věku⁶⁵).

Právo být zapomenut je v nařízení GDPR totiž zmíněno také v jeho důvodové zprávě. Zvláště je upozorněno na důležitost tohoto práva pro případy, kdy subjekt údajů udělil souhlas ke zpracování v dětském věku.⁶⁶ „*Subjekt údajů by měl mít možnost toto právo uplatnit bez ohledu na skutečnost, že již není dítě.*“⁶⁷ Toto tvrzení bylo ostatně potvrzeno v jedné z variant žádosti o výmaz, která byla v rámci vyzkoušení práva na výmaz v praxi podána a dále je rozebrána níže v této práci.

Podle mého názoru reaguje tato část nařízení na dospívající část populace, která rostla spolu s internetem a pravděpodobně si většina z uživatelů vzhledem k celosvětovému internetovému boomeru a fascinaci v mladém věku ještě neuvědomovala, jaká rizika a následky pouhé „*kliknutí*“ může způsobit v budoucnu. Ovšem konkrétně tato zmínka v důvodové zprávě dopadá na situace, kdy přímo sám subjekt údajů udělí svůj souhlas, který následně v průběhu života chce vzít z jakéhokoli důvodu zpět.

Důvodová zpráva také samozřejmě pamatuje na situaci, kdy jakékoli další uchování OÚ má být zákonné: „*pokud je to nezbytné k uplatnění práva svobody projevu a informací, z*

⁶³ Oddíl 3 Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů a předchozí konzultace nařízení GDPR

⁶⁴ NULÍČEK, Michal a kolektiv. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. s. 551 – s. 552

⁶⁵ Důvodová zpráva k nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, bod č. 65

⁶⁶ Tamtéž

⁶⁷ Důvodová zpráva k nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, bod č. 66

důvodu splnění právní povinnosti, provádění určitého úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce, z důvodů veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví, pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely nebo pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků.“⁶⁸

Domnívám se ale, že právo být zapomenut v tomto kontextu míří především na ochranu poskytnutí osobních údajů při mladické (nebo dětské) nerozvážnosti a její následné zpětvzetí.

Text nařízení pamatuje také na transparentní informace, sdělení a postupy pro výkon práv subjektu údajů zejména pokud se jedná o informace určené konkrétně dítěti. Stanovuje povinnost správci údajů, aby přijal vhodná opatření a aby poskytl subjektu údajů stručným, transparentním, srozumitelným a snadno přístupným způsobem veškeré informace o jeho právech, informacích o přístupu k jeho osobním údajům apod.⁶⁹

Dle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů (dále jen “**zákon o zpracování OÚ**”) je hned v prvním ustanovení předmětu úpravy stanoveno, že “...k naplnění práva každého na ochranu soukromí upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů.”⁷⁰ Dále vymezuje subjekt údajů, kterým se rozumí fyzická osoba, k níž se OÚ vztahují.⁷¹ V § 7 téhož zákona je potom vymezena způsobilost dítěte pro souhlas se zpracováním OÚ, přičemž stanovuje věkovou hranici v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti přímo jemu dovršením patnáctého roku věku.⁷²

Původně před účinností nařízení GDPR se právo být zapomenut postupně vyvinulo ze soudního výkladu práva na opravu, výmaz nebo blokování údajů dle čl. 12 a čl. 14 Směrnice 95/46 ES, které bylo implementováno do českého právního řádu do § 21 zákona o ochraně OÚ jako obecná žádost o vysvětlení a odstranění nežádoucího stavu, a to ve spojení s § 20 téhož zákona ukládal správci povinnost za určitých podmínek takové osobní údaje zlikvidovat.⁷³

V současné právní úpravě je dle zákona o zpracování OÚ dána opět přímo každému subjektu údajů, který má za to, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů, zejména jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, možnost požadovat mimo

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ Čl. 12 odst. 1 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

⁷⁰ § 1 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

⁷¹ § 3 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

⁷² § 7 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

⁷³ NULÍČEK, Michal a kolektiv. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. s. 229

jiné provedení opravy, doplnění nebo výmazu takových údajů.⁷⁴ Kontrolu provádění těchto a jiných práv pak provádí v českém právním prostředí Úřad pro ochranu osobních údajů.

1.3. Dozorový orgán

Nařízení dále také stanovuje povinnost každého členského státu stanovit jeden nebo více nezávislých orgánů veřejné moci, které jsou pověřeny monitorováním a uplatňováním nařízení, a to právě s cílem chránit základní práva a svobody fyzických osob v souvislosti se zpracováním jejich osobních údajů.⁷⁵ V České republice byl tímto dozorem pověřen Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“ nebo „ÚOOÚ“).

„Úřad je v oblasti dozoru nad zpracováním osobních údajů specializovaným dozorčím orgánem s poměrně úzce vymezenou věcnou působností a dozor je tedy jeho výlučnou nebo alespoň dominantní složkou činnosti.“⁷⁶

V rámci psaní této rigorózní práce jsem v souvislosti se zodpovězením výzkumných otázek zkusila oslovit a poprosit o názor tento dozorový orgán. E-mailová korespondence tvoří přílohu č. 6 této práce.

Odpověď Úřadu byla spíše popisného charakteru a obsahovala shrnutí právní úpravy týkající se pouze ochrany osobních údajů. Potvrdila ale mou domněnku, že právo být zapomenut zakotveno v čl. 17 nařízení GDPR by mělo primárně sloužit k tomu, aby fyzická osoba měla právo na opravu osobních údajů, které se jí týkají.

Současně ale v e-mailové odpovědi Úřadu byla zvýrazněna pasáž týkající se problematiky udělování souhlasu samotným dítětem. ***„Toto právo je obzvláště důležité v případech, kdy subjekt údajů dal svůj souhlas v dětském věku a nebyl si plně vědom rizik spojených se zpracováním a později chce tyto osobní údaje zejména na internetu odstranit. Subjekt údajů by měl mít možnost toto právo uplatnit bez ohledu na skutečnost, že již není dítě.“⁷⁷*** (Pozn. autora: poslední věta oficiální odpovědi Úřadu je totožná s textací důvodové zprávy k nařízení GDPR).

Vzhledem k této odpovědi a také vzhledem k tomu, že k danému tématu této práce se dají nalézt ve vztahu k uplatnění práv mladistvými materiály obsahující především problematiku udělení souhlasu přímo subjektem údajů – samotným nezletilým, ráda bych tak

⁷⁴ § 49 odst. 1, písm. b) zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

⁷⁵ Čl. 51 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2010, sp. zn. 22 Cdo 3727/2008

⁷⁷ E-mailová odpověď ÚOOÚ – Příloha č. 6 této práce

část práce věnovala také této oblasti, kterou považuji rovněž za důležitou stejně tak jako udělení souhlasu v rámci rodičovské zodpovědnosti zákonným zástupcem za dítě.

1.4. Jedná se o skutečné právo? Nebo jen právo na „rozmazání“?

Závěrem této kapitoly zodpovím první položenou výzkumnou otázku této práce, a to, zda právo být zapomenut je skutečným právem? Nebo pouhým právem na „rozmazání“?

Na základě výše uvedených skutečností, jako je například argumentace v případě CNIL vs. Google nebo zavedení tzv. geoblokační politiky při vyřízení žádosti o výmaz, argumentace případu Mosley vs. News Group Newspaper Limited, se domnívám, že nový právní institut zavedený nařízením GDPR dává subjektům údajů prakticky pouze jakési právo na ztíženou dohledatelnost jejich digitální stopy v prostředí internetu a ochrana údajů tak není zcela naplněna. Toto je ostatně také potvrzeno výsledkem vyřízení žádostí o výmaz, které byly podány a jsou podrobněji rozebrány dále v této práci.

Je pravdou, že i kdyby snad existoval způsob, který by technicky umožňoval správci údajů jejich skutečný výmaz na jeho internetové doméně, nemá tento správce dle mého názoru sebemenší šanci ovlivnit chování uživatelů internetu, kteří si mohou informace z jeho stránky stáhnout a sdílet je tak dál v online světě jiným způsobem a prostřednictvím jiných domén či si je uchovávat.

Na základě výše uvedeného tak sdílím názor výše rozebraných rozhodnutí soudů, které konstatují, že jednou vložené osobní údaje do prostředí internetu je téměř nemožné odstranit a právo být zapomenut je spíše právem na „rozmazání“.

Vzhledem k tomu, že nemusí zcela dojít k naplnění práva být zapomenut, se také domnívám, že nedochází k naplnění práva na ochranu osobních údajů, jehož součástí právo na výmaz je, a které se vydělilo postupem času z práva na soukromí jakožto jednoho ze základních práv. Právo veřejnosti na informace je tímto ne zcela provedeným výmazem omezeno pouze z části a prakticky znamená, že hledající uživatel musí vynaložit pouze větší snahu k tomu, aby našel to, co potřebuje. O kolizi těchto dvou práv je pojednáno níže v této práci.

2 Online prostředí

Pro účely této práce považuji za vhodné zde alespoň krátce představit tu část „online světa“, ve kterém podle mého názoru budou mít tendenci nezletilí (ale i všechny ostatní subjekty údajů) své právo na výmaz využít nejčastěji, a to zejména u sociálních sítí. Odborný článek publikovaný na Metodickém portálu rámcového vzdělávacího programu pro základní školy v České republice tuto problematiku přehledně shrnuje tak, že třídí sociální sítě do třech skupin.⁷⁸

V prvním případě se jedná o sítě osobní, které slouží zejména ke komunikaci, udržení kontaktu a sdílení. Typickou takovou sítí je Facebook⁷⁹, dále pak Google+, v posledních letech také Snapchat či Foursquare. Klíčovou rolí v této kategorii sociálních sítí hraje uživatel a vše okolo něj. Dostupné statistiky ukazují, že měsíčně má Facebook 2,80 miliardy aktivních uživatelů a denně je aktivních 1,84 miliardy uživatelů.⁸⁰

Druhou skupinou sítí jsou ty zaměřené na sdílení obsahu, který je pro ně klíčový. Tato skupina se vyznačuje především tím, že její obsah může být bez jakýchkoli obtíží sledován tzv. *followery* (sledujícími). Sociální sítě tohoto typu mají možnost přednastavení uživateli profilu, aby si on sám potvrdil přijetí takového „*followera*“, mnohdy ale není tato možnost moc využívána právě proto, aby měl profil uživatele co nejvíce sledujících a mohl tak navazovat různé marketingové placené spolupráce a oslovit tak co nejširší skupinu veřejnosti. Typickým produktem v rámci této skupiny je Instagram, YouTube nebo Twitter.⁸¹

„Představují totiž komunikační platformy, kde uživatelé mohou jednoduše, zdarma a v reálném čase prezentovat svoje názory a sdílet v podstatě jakýkoliv obsah s kýmkoliv na světě. Uživatelé mohou neomezeně aktualizovat svoje statusy, posílat soukromé nebo skupinové zprávy, vytvářet a propagovat události, sdílet fotky, odkazy i videa, nebo komentovat a „likovat“ sdílený obsah ostatních uživatelů. Tyto a mnohé další funkce přispívají k tomu, že uživatelé vytvářejí každý den neuvěřitelné množství obsahu.“⁸²

⁷⁸ DOBOSIOVÁ, Martina. *Kategorie současných sociálních sítí a aktuální sociální sítě* [online]. clanky.rvp.cz, 29. července 2015 [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <<https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/20145/KATEGORIE-SOUCASNYCH-SOCIALNICH-SITI-A-AKTUALNI-SOCIALNI-SITE.html/>>

⁷⁹ Pozn.: V průběhu psaní této práce došlo k přejmenování společnosti, pod kterou Facebook jakožto sociální síť společně např. s Instagramem a WhatsAppem patří, a to na nový název – Meta. Samotná aplikace ale dál nese jméno Facebook.

⁸⁰ MOHSIN, Maryam. *10 Facebook statistics every marketer should know in 2021 [INFOGRAPHIC]* [online]. oberlo.com, 16. února 2021 [cit. 1. září 2021]. Dostupné na <<https://www.oberlo.com/blog/facebook-statistics>>

⁸¹ DOBOSIOVÁ, Martina. *Kategorie současných sociálních sítí a aktuální sociální sítě* [online]. clanky.rvp.cz, 29. července 2015 [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <<https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/20145/KATEGORIE-SOUCASNYCH-SOCIALNICH-SITI-A-AKTUALNI-SOCIALNI-SITE.html/>>

⁸² HANYCH, Monika, PIVODA, Marek. Facebook, Twitter a YouTube jako garanti svobodného projevu? Kritika současného systému notice-and-takedown, *Revue pro právo a technologie*, roč. 2017, č. 16, s. 177

Konečně třetí skupinou jsou komunity sdružující uživatele se stejnými zájmy. „Do této kategorie patří profesně orientované komunity např. na sociální síti LinkedIn, komunity zaměřující se na fotografování zajímavých míst a měst sdružující se na Flickr či hudební nadšenci z Last.fm, Bandcamp a Soundcloud.“⁸³

Pro účely zodpovězení výzkumných otázek této práce bych se ráda zaměřila především na první dvě skupiny definované výše. Zejména pak na skupinu druhou, kde osobně spadáji mnohem větší riziko spočívající právě ve snadnosti sdílení obsahu skrze pouhé „sledování“, a to jakýmkoli uživatelem předmětné sociální sítě. Což je oproti vyhledávání např. prostřednictvím prohlížeče Google mnohem nebezpečnější v tom, že v případě vyhledávače musí hledající vyvinout aktivitu k tomu, aby našel příslušný subjekt údajů – tzn. vepsat jeho jméno do vyhledávání a vyfiltrovat si sám odkazy, které mu vyhledávač dal k tomuto jménu k dispozici.

Kdežto u druhu sdílení v rámci druhé kategorie sociálních sítí zmíněných výše stačí pouze sledovat daný profil a přísun sdíleného obsahu uživatele sledovaného profilu trvá až do okamžiku ukončení sledování. Tzn. při každém otevření dané aplikace sledující vidí aktuální dění a sdílený obsah sledovaného profilu si může v rámci profilu najít přehledně vyfiltrován na jednom místě.

Umocnění tohoto rizika představují dle mého názoru především placené spolupráce uživatele sledovaného účtu s externími partnery, která funguje tak, že uživatel sociální sítě druhé kategorie (typicky Instagram) sdílí dobrovolně obsah, který obsahuje mnohdy i citlivé osobní údaje (jako například zdravotní stav, politický názor či fotografie v plavkách)⁸⁴, a to v rámci placeného marketingového partnerství za účelem propagace určité značky, výrobku či služby. Výzkum provedený v roce 2015 ukazuje, že 56 % rodičů z provedeného výzkumu sdílí ponižující informace o dítěti a 27 % z nich sdílí nevhodné fotografie dětí.⁸⁵

O to víc je podle mého názoru alarmující fakt, že k těmto spolupracím v online světě např. sledujících matek využívají matky k propagacím právě své děti (ač sama z těchto

⁸³ MOHSIN, Maryam. *10 Facebook statistics every marketer should know in 2021 [INFOGRAPHIC]* [online]. oberlo.com, 16. února 2021 [cit. 1. září 2021]. Dostupné na <<https://www.oberlo.com/blog/facebook-statistics>>

⁸⁴ Zvláštní kategorie osobních údajů (někdy označovány jako citlivé) dle čl. 9 odst. 1 nařízení GDPR: osobní údaje „...které vypovídají o rasovém či etnickém původu, politických názorech, náboženském vyznání či filozofickém přesvědčení nebo členství v odborech, a zpracování genetických údajů, biometrických údajů za účelem jedinečné identifikace fyzické osoby a údajů o zdravotním stavu či o sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby.“

⁸⁵ DAVIS, Matthew M. *Parents on Social Media: Likes and Dislikes of Sharenting*, C.S. Mott Children's Hospital National Poll of children's health [online], Volume 23 Issue 2, mottpoll.org, March 16, 2015, [cit. 14.1.2022]. Dostupné na <https://mottpoll.org/sites/default/files/documents/031615_sharenting_0.pdf>

informací jako matka čerpám a mnohdy jsou mi inspirací). Současná generace rodičů je totiž první z generací, která má konstantní přístup k sociálním sítím (a měla je i před narozením jejich potomků, tudíž je zvyklá na jejich užívání a sdílení svého života s veřejností v online světě) a jejich děti jsou první generací, která vyrůstá „sdílena“.⁸⁶

V situaci, kdy rodič vědomě využívá své dítě k výdělečné činnosti prostřednictvím placených spoluprací na internetu zde podle mého názoru jednoznačně převažuje zájem dítěte jakožto subjektu/jednotlivce, jehož údaje včetně podobizny (mnohdy i sdílení jeho soukromí v choulostivých situacích – např. při koupání apod.) jsou zveřejňovány a dávány na odív veřejnosti bez toho, aniž by s tím souhlasilo. „*Souhlas by neměl být považován za svobodný, pokud subjekt údajů nemá skutečnou nebo svobodnou volbu nebo nemůže souhlas odmítnout nebo odvolat, aniž by byl poškozen.*“⁸⁷

Stejně jako u osobního údaje „*standardní kategorie*“ i zpracování údaje zvláštní kategorie si dle čl. 9 odst. 2 písm. a) nařízení GDPR vyžaduje vyjádření výslovného souhlasu subjektu údajů se zpracováním těchto OÚ pro jeden nebo více stanovených účelů, s výjimkou případů, kdy právo Unie nebo členského státu stanoví, že zákaz uvedený v odstavci 1 nemůže být subjektem údajů zrušen.⁸⁸ Zde právní úprava počítá přímo s výslovným souhlasem, zřejmě vzhledem k tomu, že se jedná o kategorii zvláštních OÚ. Podle mého názoru je tady zase o něco více umocněn problém s faktem, že za samotný subjekt údajů zveřejňuje OÚ (mnohdy i osobní údaje zvláštní povahy) někdo jiný, byť je to jeho zákonný zástupce.

Kromě sociálních sítí představuje pro osobní údaje vložené do prostředí internetu také internetový vyhledávač formu velice snadného sdílení nebo nalezení informace. Dominantní postavení vyhledávače Google ve světě potvrzují i zveřejněné údaje o udělených pokutách napříč Evropou. Společnosti byly jednotlivými státy uděleny pokuty v různých výších (až v řádech miliard korun), a to především za zneužití jejich dominantního postavení vyhledávače, zvýhodňování vlastní služby pro porovnávání obchodních nabídek nebo zneužití svého postavení na trhu online reklamy.⁸⁹ Konkrétně pak za neodstranění internetových odkazů, které

⁸⁶ STEINBERG, Stacey. Growing up shared. How parents can share smarter on social media – and what you can do to keep your family safe in a no – privacy world. 2020, s. 109

⁸⁷ NULÍČEK, Michal a kolektiv. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. s. 13

⁸⁸ Čl. 9 odst. 2, písm. a) nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

⁸⁹ MARCÍN, Vojtěch. *Google pokutovaly Itálie, Francie nebo Rusko, miliardové pokuty dostal od EK* [online]. uoou.cz, 7. června 2021, [cit. 10. června 2021]. Dostupné na https://www.uoou.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=6707&n=google%2Dpokutovaly%2Ditalie%2Dfrancie%2Dnebo%2Drusko%2Dmiliardove%2Dpokuty%2Ddostal%2Dod%2Dek&p1=1099 >

mohou poškodit jednotlivce, dostala společnost Google od belgických úřadů pokutu ve výši 600.000 eur.⁹⁰

„Mezi žádostmi o smazání, které firma zamítla, jsou mimo jiné odkazy na novinové články o neprokázaném obtěžování, jež se stalo před více než deseti lety. Stížnost ale podala i nejmenovaná osoba, která "hraje roli v belgickém veřejném životě". Belgický úřad uvedl, že jde o nejvyšší pokutu, jakou v této záležitosti dosud uložil.“⁹¹

⁹⁰ Tamtéž

⁹¹ MARCÍN, Vojtěch. *Google v Belgii dostal za neodstranění odkazů rekordní pokutu* [online]. uouu.cz, 14. července 2020, [cit. 10. června 2021]. Dostupné na https://www.uouu.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=6324&n=google%2Dv%2Dbelgii%2Ddo stal%2Dza%2Dneodstraneni%2Dodkazu%2Drekordni%2Dpokutu&p1=1099 >

3 Udělení souhlasu ke zpracování

Aby mohlo dojít ke zpracování osobního údaje subjektu údajů dle legitimního právního titulu, musí být podle čl. 6 odst. 1 GDPR naplněn alespoň jeden ze zákonných titulů.⁹²

V rámci této kapitoly bych se pokusila rozebrat podrobněji především dva takové tituly, a to písm. a), které stanoví, že zpracování OÚ je legitimní, pokud subjekt údajů udělil souhlas ke zpracování svých osobních údajů pro jeden či více konkrétních účelů.⁹³

A dále pak písm. f) téhož článku, který stanoví legitimní titul za předpokladu, že zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu osobních údajů, zejména pokud je subjektem údajů dítě.⁹⁴

3.1 Udělení souhlasu ke zpracování dle GDPR

V textaci úpravy nařízení GDPR se pod písm. a) zmíněném výše setkáváme i zde se zmínkou souhlasu přímo samotného subjektu údajů, což v rámci další výzkumné otázky této práce představuje nezletilý, jehož osobní údaje jsou vkládány do prostředí internetu třetí osobou – jeho zákonným zástupcem.

Navíc dle textace nařízení uváděného dále musí takový souhlas samotného subjektu údajů splňovat také určitá kritéria.⁹⁵ „*Souhlas by měl být jednoznačným potvrzením, které je vyjádřením svobodného, konkrétního, informovaného a jednoznačného svolení subjektu údajů ke zpracování osobních údajů, které se jej týkají, a to v podobě písemného prohlášení, i učiněného elektronicky, nebo ústního prohlášení.*“⁹⁶

Souhlas se zpracováním OÚ představuje projev vůle konkrétní fyzické osoby, která dává svolení správci zpracovat takové údaje za konkrétním účelem. Jde tedy o soukromoprávní úkon, na který ovšem klade určité nároky veřejnoprávní regulace.⁹⁷

⁹² Čl. 6 odst. 1 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES)

⁹³ Čl. 6 odst. 1, písm. a) nařízení GDPR

⁹⁴ Čl. 6 odst. 1 nařízení GDPR

⁹⁵ Čl. 4 odst. 11 GDPR: „*souhlasem*“ *subjektu údajů jakýkoli svobodný, konkrétní, informovaný a jednoznačný projev vůle, kterým subjekt údajů dává prohlášením či jiným zjevným potvrzením své svolení ke zpracování svých osobních údajů;*“

⁹⁶ NULÍČEK, Michal a kolektiv. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. s. 9

⁹⁷ LANGHOFFER, Monika, NONNEMANN, František. Souhlas dětí se zpracováním osobních údajů po účinnosti GDPR, *Právní rozhledy* 2019, č. 4, s. 122

Pokud je zpracování založeno na souhlasu subjektu údajů, měl by být správce schopen prokázat, že subjekt údajů souhlas vyjádřil vědomě a zároveň v jakém rozsahu, aby se zajistilo, že souhlas bude informovaný a svobodný.⁹⁸

Další zmínka o samotném subjektu údajů v souvislosti se zpracováním zvláštní kategorie osobních údajů obsahuje čl. 9 odst. 2, písm. e) nařízení GDPR, který stanovuje, že se zákaz zpracování OÚ zvláštní kategorie nepoužije, pokud se zpracování týká osobních údajů zjevně zveřejněných samotným subjektem údajů.⁹⁹

Nabízí se otázka, zda se v případě zveřejnění údajů do prostředí internetu zákonným zástupcem dítěte jedná v takovém případě vůbec o souhlas svobodný, konkrétní, informovaný a jednoznačný. Když samotný subjekt údajů – nezletilé dítě mnohdy ani neví skrze svůj nízký věk, že je například na sociální síti vkládáno a souhlas s tímto uděluje za subjekt údajů jeho rodič v rámci rodičovské odpovědnosti. Rodič v případě publikování OÚ svého dítěte, nad kterým vykonává rodičovskou odpovědnost má dvojí roli: jednak je ochráncem OÚ dítěte, ale také může být určitým iniciátorem, za předpokladu, že vloží vědomě za dítě informaci do online světa.¹⁰⁰

Může vůbec dojít v případě pozdějšího nesouhlasu subjektu údajů v průběhu jeho života k odvolání souhlasu, který mu nabízí právní úprava, ačkoli samotný subjekt údajů neučinil souhlas jako takový? Dle čl. 7 odst. 3 nařízení GDPR má opět přímo subjekt údajů právo svůj souhlas kdykoli odvolat. V rámci aplikační části této práce bylo potvrzeno, že právě v případě pozdějšího nesouhlasu subjektu údajů v průběhu života může dojít k odvolání souhlasu, který sám subjekt údajů původně vzhledem ke své nezletilosti a rozumové a volní vyspělosti ani neudělil a podrobněji se tomu věnuje kapitola níže v této práci.

„Souhlas je právním jednáním, jímž subjekt údajů vyjadřuje svolení k tomu, aby správce zpracovával jeho osobní údaje. Jakožto právní jednání podléhá souhlas se zpracováním kromě podmínek nařízení GDPR také obecným podmínkám platnosti právního jednání v občanském zákoníku. (...) Z toho důvodu je tedy možné, aby za dítě udělil souhlas jeho zákonný zástupce.

⁹⁸ NULÍČEK, Michal a kolektiv. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. s. 13

⁹⁹ Čl. 9 odst. 2, písm. e) nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

¹⁰⁰ STEINBERG, Stacey B. Sharenting: Children's privacy in the age of social media, University of Florida Levin College of Law Legal Studies Research Paper Series Paper No. 16-41, s. 839. Dostupné < https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2711442 >

*Souhlas rodiče bude přitom vyžadován vždy, když je účel příliš složitý na to, aby jej vzhledem ke své rozumové a volní vyspělosti dítě pochopilo.*¹⁰¹

I přes textaci právní úpravy zmíněné výše, kdy se počítá se souhlasem samotného subjektu údajů, kterého se OÚ přímo týkají, vyplývá pravomoc nakládat s OÚ nezletilých z výkonu rodičovských práv, kterými rodič disponuje. Právní úprava je tedy nastavená tak, že rodičovská odpovědnost převyšuje v tomto ohledu právo nezletilého subjektu údajů udělit svůj svobodný a informovaný souhlas s uveřejněním jeho OÚ.

3.2 Udělení souhlasu ke zpracování přímo dítětem

Před účinností nařízení GDPR nebyly v české právní úpravě jakýmkoli způsobem upraveny podmínky pro udělení souhlasu dítětem a ke stanovení věkové hranice pro vyjádření souhlasu se zpracováním se tak muselo vycházet z úpravy občanského zákoníku (starého občanského zákoníku i nového), tedy ze subjektivního pojetí právního jednání nezletilého s přihlédnutím k jeho rozumové a volní vyspělosti.¹⁰²

Nařízení GDPR, a to včetně důvodové zprávy, pamatuje na udělení souhlasu ke zpracování OÚ přímo dítětem, což je podle mého názoru vzhledem k dnešní realitě více než vhodné, přičemž ještě donedávna taková právní úprava chyběla. Článek 8 nařízení upravuje podmínky použitelné k souhlasu dítěte pouze v souvislosti se službami informační společnosti.¹⁰³ Službou informační společnosti se typicky jedná o poskytování profilů na sociálních sítích, služeb pro online komunikaci jako např. e-mail, online hraní her apod.¹⁰⁴ „Nová právní úprava tak stále opomíjí úpravu zpracování OÚ na základě souhlasu ve všech ostatních případech.“¹⁰⁵

Textace čl. 8 nařízení GDPR stanovuje, že:

„1. Pokud se použije čl. 6 odst. 1 písm. a) (tzn. zpracování OÚ na základě souhlasu dotčené osoby – pozn. aut.) v souvislosti s nabídkou služeb informační společnosti přímo dítěti, je zpracování OÚ dítěte zákonné, je-li dítě ve věku nejméně 16 let. Je-li dítě mladší 16 let, je takové zpracování zákonné pouze tehdy a do té míry, pokud byl tento souhlas vyjádřen nebo

¹⁰¹ NULÍČEK, Michal a kolektiv. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. s. 128, s. 129

¹⁰² LANGHOFFER, Monika, NONNEMANN, František. Souhlas dětí se zpracováním osobních údajů po účinnosti GDPR, *Právní rozhledy* 2019, č. 4, s. 122

¹⁰³ Čl. 8 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

¹⁰⁴ LANGHOFFER, Monika, NONNEMANN, František. Souhlas dětí se zpracováním osobních údajů po účinnosti GDPR, *Právní rozhledy* 2019, č. 4, s. 122

¹⁰⁵ Tamtéž

schválen osobou, která vykonává rodičovskou zodpovědnost k dítěti. Členské státy mohou pro uvedené účely právním předpisem stanovit nižší věk, ne však nižší než 13 let.

2. Správce vyvine přiměřené úsilí s ohledem na dostupnou technologii, aby v takovýchto případech ověřil, že byl souhlas vyjádřen nebo schválen osobou, která vykonává rodičovskou zodpovědnost k dítěti.

*3. Odstavcem 1 není dotčeno obecné smluvní právo členských států, například pravidla týkající se platnosti, uzavírání nebo účinků smlouvy vzhledem k dítěti.*¹⁰⁶

„Klíčovým bodem bylo určit minimální věkovou hranici akceptovanou všemi členskými státy EU, na základě níž by dítě mohlo tento souhlas jako platný udělit.“¹⁰⁷ Jak bylo již zmíněno výše, v České republice je věková hranice stanovena zákonem o zpracování OÚ dovršením patnáctého roku věku.¹⁰⁸

I když některé sociální sítě vyžadují k registraci minimální věkovou hranici 13 let, není úplně reálné ohlídat to, kolik uživatelů pod touto věkovou hranicí má vytvořený profil. Zde je dle mého názoru prostor pro výkon právě rodičovské odpovědnosti, v rámci níž by mělo docházet k monitorování profilů vytvořených nezletilými v prostředí internetu.

Praxe sociálních sítí je založena na udělení svobodného a informovaného souhlasu, které jsou nejen pro mladou generaci často nesrozumitelné, složité a dlouhé. Z toho důvodu se domnívám, že většina mladých uživatelů internetu právě vzhledem k tomuto faktu souhlasy ani nechte nebo si plně neuvědomuje jejich důležitost, a to i přes snahu osvěty v tomto směru v rámci zahrnutí výuky digitální gramotnosti mladých žáků do osnov na základních školách.

Již v roce 2010 (tedy dlouho předtím, než vešlo v platnost nařízení GDPR) byla na Konferenci evropských komisařů ochrany dat a soukromí, která se konala v Praze, přijata rezoluce, která byla zaměřena zejména na ochranu osobních údajů dětí, které mají v digitální éře postupem času stále větší možnosti sdílení, publikování a zveřejňování osobních údajů.

Dle přijaté rezoluce neposkytuje takový postup odpovídající úroveň ochrany osobních údajů dětí, a proto to by měla být přijata účinnější ochrana v podobě práva být zapomenut a možnosti vymazání údajů z prostředí internetu.¹⁰⁹ To se však stalo až o osm let později přijetím

¹⁰⁶ Čl. 8 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

¹⁰⁷ LANGHOFFER, Monika, NONNEMANN, František. Souhlas dětí se zpracováním osobních údajů po účinnosti GDPR, Právní rozhledy 2019, č. 4, s. 122

¹⁰⁸ § 7 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

¹⁰⁹ PAVLÁT, David. Rezoluce o přípravě společných kroků zaměřených na informovanost a vzdělávání mladých lidí na evropské a mezinárodní úrovni [online]. uouu.cz, 27. září 2010, [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <https://www.uouu.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=1693&n=rezoluce%2Do%2Dpriprave%2Dspolecnych%2Dkroku%2Dzamerenych%2Dna%2Dinformovanost%2Da%2Dvzdelavani%2Dmladych%2Dlidi%2Dna%2Devropske%2Da%2Dmezinarodni%2Durovni&p1=1099>

nařízení GDPR, které toto právo zakotvilo. Zvláštní ochrana dětí a mladistvých vychází z přirozené zranitelnosti nedospělého jedince a platí zde pravidlo: čím mladší, tím zranitelnější jedinec.¹¹⁰ V současné době tak existuje aspoň určitá ochrana pro tyto situace, a to v podobě čl. 17 nařízení GDPR upravující právo být zapomenut.¹¹¹

Dle ankety učiněné v roce 2019 Evropskou komisí bylo osloveno celkem 27.000 Evropanů v souvislosti s nastavením ochrany jejich soukromí na sociálních sítích. Z výsledků vyplynulo, že většina uživatelů dotyčným stránkám důvěřuje, že mají ochranu soukromí nastavenou přiměřeně, nebo že uživatelé neví, jak takovou ochranu soukromí nastavit.¹¹²

Sociální síť Instagram v rámci svého Centra nápovědy vytvořila mimo jiné také Průvodce Instagramem pro rodiče.¹¹³ Tento pětadvacetistránkový dokument v anglickém jazyce má za cíl pomoci zákonným zástupcům nezletilých předat relevantní informace o možnostech a funkcích této sociální sítě, rizicích a způsobech jejich předcházení. Hned v jeho úvodu tvůrci trefně uvádí, že je v dnešní době poprvé vychovávána tzv. *digitální generace*, pro kterou je online svět stejně důležitý jako ten *offline*.¹¹⁴

Průvodce svým popisem jednotlivých funkcí této platformy a vysvětlením nastavení bezpečnosti jednotlivých profilů na ní v podstatě vybízí rodiče k tomu, aby si udělali sami představu o tom, jak celá tato aplikace funguje a aby měli potom lepší startovací pozici k tomu si rozumně promluvit o možnostech zabezpečení, obsahu sdílení a vůbec podstatě této aplikace se svými vlastními dětmi tak, aby se v ní uměly pohybovat co možná nejbezpečněji.

Celou tuto filozofii seznámení zákonných zástupců s možnostmi, zabezpečením a nástrahami online světa v rámci aplikace Instagram považují za vstřícné gesto jejich tvůrců vzhledem k tomu, že ačkoli je to *de facto* volba nezletilého si vytvořit účet na této sociální síti, zodpovědnost za něj, jakožto nezletilého, má stále zákonný zástupce. A v dnešní digitální době a věku internetu, kdy všichni v okolí teenagera disponují řadou technických vymožeností, je z mého pohledu úplný zákaz zcela kontraproduktivní, až nemožný.

Teorii seznámení samotných rodičů s online světem a zálibami svých dětí potvrzují také slova psychologa Studničky, který tvrdí, že v případě, kdy rodič nebude nadávat svému dítěti za to, co ho baví, ale bude se o to zajímat, pochopí většinou, proč jeho dítě baví tato konkrétní

¹¹⁰ PEKAŘOVÁ, Lenka. In HUSSEINI, BARTOŇ, KOKEŠ, KOPA a kol. *Listina základních práv a svobod*, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, s. 892 - 935

¹¹¹ Čl. 17 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

¹¹² Více dostupné zde < https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/virtual_identity_cs.pdf >

¹¹³ Průvodce Instagramem pro rodiče dostupný online: <[Tipy pro rodiče | Centrum nápovědy Instagramu \(facebook.com\)](#)>

¹¹⁴ Průvodce Instagramem pro rodiče, str. 3

věc nebo koníček a vzájemný vztah i důvěra se prohloubí, nastaví se hranice a většinou panuje také lepší domluva ohledně následných omezení.¹¹⁵

3.3 Výkon rodičovských práv v souvislosti s udělením souhlasu se zpracováním za nezletilého

Článek 32 odst. 1 Listiny stanovuje, že rodičovství a rodina jsou pod ochranou zákona, a že zvláštní ochrana dětí a mladistvých je zaručena.¹¹⁶ Dále v odst. 4 téhož článku je stanoveno, že péče o děti a jejich výchova je právem rodičů; děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči a práva rodičů mohou být omezena.¹¹⁷ „*Mantrou ochrany práv dítěte je jeho nejlepší zájem, který musí být podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte předním hlediskem při vyřizování jakékoliv záležitosti týkající se dítěte.*”¹¹⁸

Legální definice nejlepšího zájmu dítěte neexistuje a ani není možné, aby existovala, protože se musí posuzovat dle konkrétní situace týkající se konkrétního dítěte. Zpravidla jde ale o kombinaci dvou faktorů:

1. objektivní zjištění, zda podmínky, v nichž se dítě nachází, zajišťují jeho příznivý vývoj a
2. subjektivní princip autonomie v souladu s nímž je nutno přihlížet k názoru dítěte a respektovat jeho právo na sebeurčení (čl. 12 až 17 Úmluvy o právech dítěte).¹¹⁹

“*Výbor OSN pro lidská práva vydal dne 29. 5. 2013 Obecný komentář č. 14 o právech dítěte, v němž nejlepší zájem dítěte charakterizuje jako komplexní a dynamický koncept, při jehož hodnocení je nutno přihlídnout k těmto aspektům: názor dítěte, identita dítěte, zachování rodinného prostředí a vztahů, péče o dítě, ochrana a bezpečí dítěte, zranitelnost dítěte, právo dítěte na nejvyšší dosažitelnou úroveň zdravotního stavu a právo dítěte na vzdělání; relevanci a důležitost jednotlivých jmenovaných hledisek aplikující orgán přiznává podle okolností každého jednotlivého případu různou, případně žádnou.*”¹²⁰

Rodičovská odpovědnost stanovená v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „**OZ**“) předpokládá mimo jiné také **ochranu dítěte**, zajišťování jeho výchovy, jeho

¹¹⁵ ČABÁKOVÁ, Tatiana, SKÁCEL, Ondřej. *Psycholog Studnička: Problémy s dětmi si rodiče způsobily sami. Puberta ukazuje, jak jsme to zvládli* [online]. plus.rozhlas.cz, 29. listopad 2020 [cit. 6. srpna 2021]. Dostupné na <[Psycholog Studnička: Problémy s dětmi si rodiče způsobili sami. Puberta ukazuje, jak jsme to zvládli | Plus \(rozhlas.cz\)](https://plus.rozhlas.cz/psycholog-studnicka-problemy-s-detmi-si-rodice-zpusobili-sami-puberta-ukazuje-jak-jsme-to-zvladli-plus-rozhlas.cz)>

¹¹⁶ Čl. 32 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

¹¹⁷ Čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod

¹¹⁸ PEKAŘOVÁ, Lenka. In HUSSEINI, BARTOŇ, KOKEŠ, KOPA a kol. *Listina základních práv a svobod*, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, s. 892 – 935

¹¹⁹ Tamtéž

¹²⁰ Tamtéž

zastupování apod. Tyto povinnosti vznikají narozením dítěte a zanikají nabytím jeho plné svéprávnosti. Trvání této odpovědnosti nebo její rozsah může změnit pouze soud.¹²¹ A náleží oběma rodičům, za předpokladu, že jí nebyl některý z nich (nebo oba) zbaven.¹²²

*“(…) děti potřebují zvláštní ochranu, protože se teprve musí vyvinout v osoby odpovědné samy za sebe. Tato potřeba ochrany je dána i s ohledem na nebezpečí, které vychází ze zájmu médií a jejich odběratelů (adresátů) o fotografie dětí. Jejich samostatný vývoj může být narušen citelněji, než je tomu u dospělých. Prostředí, ve kterém se děti mohou rozvíjet bez obavy z rušivého veřejného pozorování, musí být proto chráněno mnohem komplexněji než u rodičů.”*¹²³ Tento názor německého Spolkového ústavního soudu sdílím, neboť se domnívám, že právě z důvodu veřejného pozorování v situaci, kdy nezletilý nemohl jakožto subjekt údajů učinit volbu souhlasu se sdílením informací o své osobě, může vyvstat v souvislosti s takovým sdílením pro něj mnoho nepříznivých situací, například v podobě šikany spolužáků apod. (podrobněji jsou tato úskalí rozebrána níže v rámci příslušné judikatury týkající se tohoto problému).

*„Děti zasluhují zvláštní ochranu OÚ, protože si mohou být méně vědomy dotčených rizik, důsledků a záruk a svých práv v souvislosti se zpracováním OÚ. Tato zvláštní ochrana by se měla vztahovat zejména na používání OÚ dětí pro účely marketingu nebo vytváření osobnostních či uživatelských profilů a shromažďování osobních údajů týkajících se dětí při využívání služeb nabízených přímo dětem.”*¹²⁴

Právo být zapomenut online je v této práci zaměřeno na uplatnění nezletilými (tedy osobami mladšími osmnácti let). Osobně se ale domnívám, že čím bude nezletilý starší a bude více rozumově a volně vyspělý z hlediska zákonné úpravy dle OZ, bude schopen vyjádřit sám svůj nesouhlas k tomu, aby za něj jeho zákonný zástupce publikoval osobní údaje nebo jimi jakkoli disponoval proti jeho vůli. Rodičovská odpovědnost tak v tomto směru blíže k osmnáctému roku věku (nebo nabytí zletilosti jiným způsobem podle OZ) dle mého názoru klesá. (ÚS například v jednom ze svých nálezů vyslovil názor, že nezletilý je způsobilý zaplatit jízdné a uzavřít platnou přepravní smlouvu nástupem do dopravního prostředku ve věku dvanácti let.¹²⁵ Také mé subjektivní pozorování coby uživatele sociální sítě Instagram

¹²¹ § 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹²² § 865 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹²³ německý Spolkový ústavní soud (Bundesverfassungsgericht) v rozsudku ze dne 15. 12. 1999, sp. zn. BVerfG, 1 BvR 653/96, kde v bodech 83. - 85. IN: Rozsudek ze dne 12. 12. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3770/2011

¹²⁴ NULÍČEK, Michal a kolektiv. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 11

¹²⁵ Usnesení Ústavního soudu ze dne 4. prosince 2008, sp. zn. III.ÚS 1019/08

potvrzuje, že věková hranice, kdy nezletilý vnímá uveřejnění jeho osoby na profil rodiče, se pohybuje v rozmezí od 10 do 12 let.)

Současná právní úprava poskytuje zvýšenou ochranu dětské populaci v souvislosti s uváděním jejich osobních údajů do prostředí internetu jimi samými. Rozumová a volní vyspělost dětí mnohdy nedostačuje k pochopení důsledků publikace jejich OÚ nebo sdílení prostřednictvím internetu. O to víc je ale dle mého názoru alarmující fakt, že rozumová a volní vyspělost jejich zákonných zástupců, nositelů rodičovské odpovědnosti dostačuje k pochopení těchto rozsáhlých důsledků, ale přesto své děti do internetového prostředí publikují. V mnoha případech i několikrát denně a nezdědka údaje citlivé povahy. A co se týká konkrétně sociální sítě Instagram, takové publikování je zákonnými zástupci často činěno za účelem marketingových placených spoluprací spojených s propagací určitého zboží nebo služby.

Po shrnutí jednotlivých výše zmíněných ustanovení týkajících se ochrany osobních údajů, jejich zpracovávání, zveřejňování či případně vymazání, je zřejmé, že úmysl zákonodárce je dle mého názoru jednoznačně mířen na ochranu jednotlivce, o kterém jsou osobní údaje publikovány (tedy o samotném subjektu údajů). V případě tématu této rigorózní práce by tato práva a ochrany měly být požívány právě nezletilými subjekty údajů, jejichž údaje byly (byť jejich zákonnými zástupci) do prostředí internetu vloženy. Právě vzhledem ke kladení důrazu nařízení GDPR a jeho důvodové zprávy, případně materiálům sloužícím k pochopení principů nového (pro někoho revolučního) nařízení na udělení souhlasu v dětském věku se osobně domnívám, že by subjekt údajů měl mít možnost využít svého práva na výmaz, ačkoli sám tento souhlas neudělil.

Vzhledem k ustanovení čl. 5 odst. 1, písm. a) nařízení GDPR, který stanovuje, že „osobní údaje musí být ve vztahu k subjektu údajů zpracovávány korektně a zákonným a transparentním způsobem („zákonnost, korektnost a transparentnost“)¹²⁶, zastávám názor, že zejména korektní a zákonné zpracování ve vztahu publikace OÚ subjektu údajů nezletilého zákonným zástupcem není korektní, byť možná vzhledem k textaci zákonné úpravy výkonu rodičovských práv bude obecně považována za zákonnou. Domnívám se, že ačkoli jedná zákonný zástupce v mezích zákonné úpravy, která mu v rámci výkonu rodičovské odpovědnosti umožňuje udělit souhlas k publikování OÚ svého nezletilého dítěte do prostředí internetu, tento nezletilý subjekt si to vzhledem ke své rozumové a volní vyspělosti nerozhodl sám (tato problematika je podrobněji rozebrána v kapitole níže). Ostatně i lékařské výkony by měly být

¹²⁶ Čl. 5 odst. 1, písm. a) nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

prováděny na základě svobodného a informovaného souhlasu, a pokud jde o výkony na dětech, tak by tento souhlas měl být získán zásadně od jejich rodičů, pokud jsou děti tak malé, že není možno souhlas zajistit od nich.¹²⁷

Oslovený Úřad pro ochranu osobních údajů ve vztahu k problematice odpověděl takto: „*Další uchovávání osobních údajů by však mělo být zákonné, pokud je to nezbytné k uplatnění práva svobody projevu a informací, z důvodu splnění právní povinnosti, provádění určitého úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce, z důvodů veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví, pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely nebo pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků. Úprava výkonu rodičovské odpovědnosti obsažená v zákoně č. 89/2012 Sb. občanském zákoníku je problematikou, která nespadá do působnosti Úřadu, a tomu tak nepřísluší jeho výklad.*“¹²⁸

Instagram v rámci svých pravidel komunity nově upravil ve spolupráci s externími experty a Poradním výborem pro bezpečnost na Facebooku (pod který Instagram spadá) pravidla upravující obsah, kterým by mohly být ohroženy děti, které jsou uveřejněny na fotkách sdílených jejich zákonnými zástupci.

Dle těchto pravidel může kdokoli z uživatelů této sociální sítě jednoduchým kliknutím nahlásit obsah, který uveřejňuje daný profil. Toto nahlášení probíhá anonymně a v drtivé většině nahlášení bývají buď samotné příspěvky nebo mnohdy i celé profily s podporou Instagramu, na které se uživatelé obracují s těmito žádostmi, smazány.

Zásady komunity upravující pravidla sdílení na Instagramu mimo jiné obsahují také zákaz sdílení fotek zobrazujících odhalené ženské bradavky, ale fotografie zobrazující kojení, porod a okamžiky po porodu či mastektomii, za účelem zvýšení povědomí o rakovině prsu nebo po operaci, za účelem změny pohlaví, je podle těchto pravidel v pořádku.¹²⁹ Speciální ustanovení je věnováno právě sdílení fotografií dětí. Pravidla specifikují, že z bezpečnostních důvodů může být odebrán příspěvek, který znázorňuje nahé nebo nedostatečně oblečené děti, a to i když je obsah sdílen s nejlepšími úmysly, protože může být jinými uživateli zneužit nepatřičnými způsoby.¹³⁰ Naštěstí (prozatím ve větší míře v zahraničí) začíná být

¹²⁷ Odlišné stanovisko Kateřiny Šimáčkové k výroku i odůvodnění nálezu Ústavního soudu ze dne 4. února 2020, sp. zn. Pl. ÚS 19/14, bod č. 1

¹²⁸ E-mailová odpověď ÚOOÚ – Příloha č. 6 této práce

¹²⁹ Zásady komunity dostupné online < [Zásady komunity](#) | [Centrum nápovědy Instagramu \(facebook.com\)](#) >

¹³⁰ Zásady komunity dostupné online < [Zásady komunity](#) | [Centrum nápovědy Instagramu \(facebook.com\)](#) >

upozorňováno na tento problém samotnými odborníky z oboru, kteří poukazují na to, že to, co se může zdát rodiči vhodné sdílet v současné době nemusí být vhodné za deset let.¹³¹

Tato pravidla nastavená tvůrci aplikací ale představují určité kolektivně představované hranice, které mohou a nemusejí být ostatními uživateli respektovány. Nakonec jsou to samotní uživatelé, kteří se musejí rozhodnout, jakou tzv. sociální identitu si svým vloženým obsahem vytvoří.¹³²

3.4 Odpovědnost za uveřejněný obsah

Italský Nejvyšší soud se zabýval stížností proti rozsudku odvolacího soudu, který rozhodl v případě uveřejnění videa nezletilými uživateli na internet, které obsahovalo velice nelichotivý až šikanózní obsah tak, že za umístění videa jsou odpovědni manažeři hostingové služby – tedy společnost Google.¹³³ Tato stížnost obsahovala argumentaci nemožnosti manažerů společnosti Google, vzhledem k obrovskému množství dat, kontrolovat obsah vložený uživateli užívajícími jejich služby.

Ve videu, které publikovali nezletilí žáci do online prostředí, bylo vidět, jak zesměšňují svého spolužáka s Downovým syndromem. K uveřejnění došlo v roce 2006. V rozsudku je rozhodujícím italským soudem zdůrazněna skutečnost, že právě skrze vyhledávač Google je takové video šikanózního charakteru velice snadné dohledat v prostředí internetu.¹³⁴

Italský Nejvyšší soud konstatoval, že poskytovatel internetové domény není odpovědný za porušení soukromí jednotlivců ve videích nahraných ostatními uživateli a ani z žádného právního předpisu nevyplývá povinnost poskytovatele povinnost sledovat údaje zadané třetími stranami na jím spravovaném webu. Dále také uvádí, že poskytovatel nemá rovněž žádnou odpovědnost o informování osoby zadávající osobní údaje do prostředí internetu o případném porušování práva na ochranu osobních údajů.¹³⁵

¹³¹ MEAKIN, Nione. *The pros and cons of „sharenting“* [online]. theguardian.com, 18. května 2013 [cit. 13.1.2022]. Dostupné na <<https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2013/may/18/pros-cons-of-sharenting>>

¹³² BOYD, Danah. *Why youth heart social network sites: The role of networked publics in teenage social life. Research publication No. 2007 – 16*, The Berkman Center for internet & society at Harvard University, December 2007, s. 137. Dostupné online <https://papers.ssrn.com/sol3/Papers.cfm?abstract_id=1518924>

¹³³ Hostingová služba je dle § 2 zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2000/31/ES ze dne 8.6.2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti (směrnice o elektronickém obchodu) (dále jen „zákon o některých SIS“) jakákoliv služba poskytovaná elektronickými prostředky na individuální žádost uživatele podanou elektronickými prostředky, poskytovaná zpravidla za úplat; služba je poskytnuta elektronickými prostředky, pokud je odeslána prostřednictvím sítě elektronických komunikací a vyzvednuta uživatelem z elektronického zařízení pro ukládání dat (typicky vyhledávače, sociální sítě, aplikace umožňující komunikaci či sdílení dat aj.).

¹³⁴ Rozhodnutí Corte di cassazione, Sezione III. Penale, Sentenza 17 dicembre 2013, n. 5107, bod 1. Dostupné online <<https://www.array.eu/it/cassazione-google-vividown/>>

¹³⁵ Rozhodnutí Corte di cassazione, Sezione III. Penale, Sentenza 17 dicembre 2013, n. 5107, bod 7. Dostupné online <<https://www.array.eu/it/cassazione-google-vividown/>>

Navíc správce hostingových služeb nemá žádnou kontrolu nad uloženými daty a ani nijak nepřispívá k jejich výběru, výzkumu nebo tvorbě souboru, protože tato data jsou zcela přičitatelná pouze uživateli, který je nahrává.¹³⁶ K odstranění kontroverzního videa navíc došlo samotnou společností Google, a to do 48 h od jeho uveřejnění, na základě nahlášení nevhodného obsahu ostatními uživateli¹³⁷ hostingové služby.¹³⁸

Obecně tedy platí, že správci OÚ třetích osob v rámci hostingových služeb jsou uživatelé, nikoli manažeři, kteří tyto služby pouze poskytují.¹³⁹ Rozhodující soud se v závěrečné argumentaci rovněž odkazuje na již výše rozebraný rozsudek Costeja vs. Google Spain, kdy stanovuje, že stejně tak jako v tomto případě, i zde je poskytovatel přiřazen ke kategorii správců údajů pouze tehdy, pokud ovlivňuje strukturu vyhledávacích indexů, například zvýhodněním nebo ztížením nalezení konkrétního webu.¹⁴⁰

K otázce odpovědnosti obsahu se vyjádřil rovněž Velký senát Soudního dvora, který v jednom ze svých rozhodnutí (na které odkazuje také výše zmíněný rozsudek italského NS) uvádí, že za předpokladu, že poskytovatel nehrál aktivní roli takové povahy, že by bylo možné konstatovat, že uložená data zná nebo kontroluje, nemůže být odpovědný za data, která uložil na žádost inzerenta, s výjimkou případu, kdy poté, co se dozvěděl o protiprávním charakteru těchto dat nebo činností tohoto inzerenta, uvedená data neprodleně neodstranil nebo k nim neznemožnil přístup.¹⁴¹

Vzhledem k vysoce frekventovanému provozu na službách poskytovatelů informačních služeb a nekontrolovatelnosti jednání uživatelů by neodvratně docházelo k tomu, že by poskytovatelům vznikala odpovědnost za obsah tvořený uživateli, o kterém by nevěděli a bez vynaložení neúměrného úsilí ani vědět nemohli.¹⁴²

„Vzhledem k takovému množství obsahu generovaného třetími osobami se však pro sociální sítě stává v podstatě nemožné udržet kontrolu nad tím, jaký obsah se na jejich platformě sdílí, popřípadě kdo takový obsah generuje.“¹⁴³

¹³⁶ Rozhodnutí Corte di cassazione, Sezione III. Penale, Sentenza 17 dicembre 2013, n. 5107, bod 7.2.

¹³⁷ Dle § 2 odst. 1 písm. e) zákona o některých SIS je uživatelem každá fyzická nebo právnická osoba, která využívá službu informační společnosti, zejména za účelem vyhledávání či zpřístupňování informací

¹³⁸ Rozhodnutí Corte di cassazione, Sezione III. Penale, Sentenza 17 dicembre 2013, n. 5107, bod 8

¹³⁹ Rozhodnutí Corte di cassazione, Sezione III. Penale, Sentenza 17 dicembre 2013, n. 5107, bod 7.2.

¹⁴⁰ Tamtéž, bod 7.3.

¹⁴¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 23. března 2010, ve spojených věcech C - 236/08 až C-238/08, Google France SARL, Google Inc. Proti Louis Vuitton Malletier SA a Google France SARL proti Viaticum SA, Luteciel SARL a Google France SARL proti Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL, Pierre-Alexis Thonetovi, Bruno Raboinovi a Tiger SARL, bod č. 120

¹⁴² MAISNER, Martin. Pasivní vs. aktivní hosting: Hranice režimu Safe Harbour, Bulletin advokacie 2017, č. 1-2, s. 40

¹⁴³ HANYCH, Monika, PIVODA, Marek. Facebook, Twitter a YouTube jako garanti svobodného projevu? Kritika současného systému notice-and-takedown, *Revue pro právo a technologie*, roč. 2017, č. 16, s. 177

Těmito výše uvedenými skutečnostmi je podpořeno také mé tvrzení, že odpovědnost za ukládané informace obsahující OÚ jakékoli povahy (a to i citlivé OÚ jako tomu bylo v italském případě chlapce s Downovým syndromem) nese nikoli poskytovatel vyhledávače, ale subjekt, který obsah do prostředí internetu vkládá. Ať už je tímto vkládajícím uživatelem samotný subjekt údajů nebo jeho zákonný zástupce či třetí osoba.

3.4.1 Tzv. *safe harbour* v prostředí služeb informační společnosti

Takzvaný bezpečný přístav (*safe harbour*) je z hlediska (ne)odpovědnosti poskytovatelů hostingových služeb definován v rámci Směrnice 2000/31/ES o elektronickém obchodu v čl. 14, který je do českého právního řádu transponován skrze § 5 č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*ZSIS*“), který stanovuje, že poskytovatel není odpovědný za informace ukládané na žádost příjemce v případě, že:

- a) poskytovatel nebyl účinně seznámen s protiprávní činností nebo informací a ani s ohledem na nárok na náhradu škody si není vědom skutečností nebo okolností, z nichž by byla zjevná protiprávní činnost nebo informace, nebo
- b) poskytovatel, jakmile se o tomto dozvěděl, jednal s cílem odstranit tyto informace nebo k nim znemožnit přístup.¹⁴⁴

Neodpovědnost poskytovatele dle varianty pod písmenem b) výše demonstruje případ uveřejnění videa v Itálii, kdy došlo k jeho odstranění do dvou dnů od nahlášení poskytovateli samotnými uživateli platformy.

Vzhledem k nastaveným pravidlům komunity sociálních sítí, která počítá s možností nahlášení incidentu či jakkoli podezřelého obsahu v jejím prostředí, se lze domnívat, že poskytovatel služeb informační společnosti se snaží nastavit těmito pravidly alespoň určitou formu ochrany svých uživatelů prostřednictvím této funkce. *„Efektivní kontrola je vzhledem k objemu dat, počtu uživatelů a technologickým možnostem zastírání pravého obsahu informace zpravidla nemožná.“*¹⁴⁵

„Jednou z nejpálčivějších podmínek, kterou se poskytovatelé služeb informační společnosti (dále „ISP“) musejí zabývat pro setrvání v režimu bezpečného přístavu, je podmínka pasivního přístupu poskytovatele k poskytované službě. Za pasivního poskytovatele považujeme takového ISP, jenž poskytuje službu na základě čistě pasivních technických prostředků a nedochází z jeho strany k přímým a manuálním zásahům vůči obsahu. Existence

¹⁴⁴ MAISNER, Martin. Pasivní vs. aktivní hosting: Hranice režimu Safe Harbour, Bulletin advokacie 2017, č. 1-2, s. 40

¹⁴⁵ Tamtéž

čistě automatizovaných funkcí služby typu filtrování obsahu či jeho vyhledávání v rámci služby tedy nezakládá aktivitu poskytovatele. Současně platí, že aktivitu poskytovatele je nutné hodnotit vždy jen ve vztahu ke konkrétnímu obsahu, nikoli tedy obecně ve vztahu k určitému poskytovateli či určitému serveru.”¹⁴⁶

Pro ověření, zda tento mechanismus nastavené ochrany nahlášením samotných uživatelů sociální sítě je využíván, jsem zkusila oslovit v průběhu psaní této práce platformu Instagram, a to s dotazem, zda existují nějaká konkrétní data o využívání této možnosti ochrany v prostředí sociálních sítí v České republice (např. kolik takovýchto hlášení je v průměru podáno za rok). Odpovědi na mou otázku se mi ani po urgencích nepodařilo dostat či dohledat jakákoli veřejná data týkající se této statistiky. Dostupné zdroje neodborného charakteru se shodují, že tyto celosvětové platformy jako je Facebook, Instagram apod. je téměř nemožné z pozice pouhého uživatele kontaktovat nebo je komunikace velice strohá. Většinou odkáže na souhrn často kladených dotazů uživatelů technické podpory.¹⁴⁷

¹⁴⁶ Tamtéž

¹⁴⁷ Dostupné např. zde: < <https://itigic.com/cs/contact-instagram-customer-support-and-troubleshooting/> >

4 Právo nezletilých být zapomenut online

4.1 Právní úprava

Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o právech dítěte (dále jen „*Úmluva o právech dítěte*“), definuje dítě jako každou lidskou bytost mladší osmnácti let, pokud dle právního řádu nedosáhne zletilosti dříve.¹⁴⁸ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí upravuje v § 2 odst. 1 dítě jako nezletilou osobu.¹⁴⁹

Dle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „*OZ*“) se plně svéprávným člověk stává svou zletilostí, kterou nabývá dovršením osmnáctého roku věku (popř. přiznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství).¹⁵⁰ A má se za to, že nezletilý je způsobilý k právnímu jednání přiměřené jeho rozumové a mravní vyspělosti ostatních nezletilých v jeho věku.¹⁵¹

Z uvedených zákonných ustanovení lze vyvodit, že za nezletilou se považuje osoba, která je mladší 18 let (za předpokladu, že nenabyla svéprávnosti způsobem definovaným v zákoně) a také, že za osobu nezletilou může být považováno jak dítě, tak mladistvý.

Pro účely této práce tedy tam, kde je užito pojmu dítě nebo mladistvý, je tato osoba považována rovněž za nezletilou. A to i vzhledem k tomu, že právní úprava neobsahuje žádnou ucelenou definici pojmu „*nezletilý*“ a v různých právních normách různé právní síly jsou pojmy dítě nebo mladistvý užívány jinak.

4.2 Problematika nascitura

Vzhledem k výše rozebrané právní úpravě osobních údajů a jejich ochrany a definic nezletilých v českém právním řádu bych v této souvislosti ráda věnovala zvláštní kapitolu *tzv. nasciturovi* – nenarozenému dítěti, který si v tomto kontextu podle mého názoru zasluhuje větší pozornosti a nespadá zcela do kategorie pojmu „*nezletilý*“.

V dnešní době publikace a sdílení svého osobního života skrze sociální sítě všeho druhu je více než časté, že rodiče v rámci své oprávněné radosti z početí potomka a založení rodiny chtějí tuto novinku sdílet se svým okolím. Své ultrazvukové snímky, kde je zobrazen ještě nenarozený plod tak sdílejí často na svých profilech na sociálních sítích (sociální síť Facebook má pro toto oznámení dokonce speciální kategorii oznámení „*Čekáme miminko*“, které je

¹⁴⁸ Čl. 1 Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o právech dítěte

¹⁴⁹ § 2 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí

¹⁵⁰ § 30 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁵¹ § 31 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

graficky podobně jako oznámení sňatku nebo jiné životní události odlišen od ostatních příspěvků uživatele).

V souvislosti s tím vyvstává otázka, zda se dá v tomto případě pohlížet na ještě nenarozené dítě vyobrazené na takovém snímku za „jedince“, „osobu“ nebo „subjekt údajů“, se kterým počítá právní úprava zmíněná výše a zda požívá tedy také takové ochrany, jako již narozené „subjekty údajů“? A zda lze výkon rodičovských práv přiznaný právní úpravou od narození dítěte¹⁵² vykládat tak, že je možné jej vykonávat již od početí plodu?

Domnívám se, že i na nenarozené dítě – tzv. *nascitura* lze pohlížet jako na onen „subjekt údajů“ už jen vzhledem k faktu, že v § 25 OZ se stanovuje, že se na počaté dítě hledí jako na již narozené, pokud to vyhovuje jeho zájmům.¹⁵³ A také vzhledem k dalším právním normám, které počítají s ochranou ještě nenarozeného dítěte – jako např. trestné činy proti těhotenství ženy¹⁵⁴ nebo trestného činu nedovoleného nakládání s lidským embryem¹⁵⁵. Navíc je *nasciturus* také schopen dědit nebo být obdarován a stát se tak například i subjektem daňových povinností.¹⁵⁶

4.3 Požívají práva být zapomenut také nezletilí?

Vzhledem k tomu, že dostupná literatura se ve vztahu k ochraně údajů nezletilých dětí věnuje především udělení souhlasu samotného subjektu údajů v jeho dětském věku, dříve, než se pokusím zodpovědět další výzkumnou otázku položenou v úvodu práce, bych se ráda na tomto místě zmínila také o této problematice, protože se domnívám (stejně tak jako odborná veřejnost – viz například přijatá rezoluce rozebraná výše), že se vzhledem k technologickému a digitálnímu pokroku v dnešní době stává tento problém daleko palčivějším, než kdy dřív.

V současné době také příhodně dochází ke značnému rozmachu výuky týkající se informačních a komunikačních technologií, a to již na prvním stupni základních škol v České republice. Rámcové vzdělávací programy jsou postupně doplňovány o tento obor tak, aby si základní školy v celé republice mohly upravit své školní vzdělávací programy a zařadit tak tuto výuku svým žákům do rozvrhu počínaje začátkem školního roku od září 2021.¹⁵⁷

„GDPR věnuje zvýšenou pozornost ochraně osobních údajů dětí. Jedním z institutů, kde se tento přístup projevuje, je specifická úprava pro souhlas se zpracováním osobních údajů dětí vyjádřený při poskytování online služeb, resp. úprava věkové hranice, do kdy musí takový

¹⁵² § 865 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁵³ § 25 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁵⁴ Trestné činy proti životu a zdraví, Díl 4, zákona č. 40/2009, Trestní zákoník

¹⁵⁵ § 167 zákona č. 40/2009, Trestní zákoník

¹⁵⁶ HOLUB, Milan. *Občanský zákoník, komentář*. 1. svazek, § 1 – 487, Praha: Linde, 2003, s. 53 (§ 7).

¹⁵⁷ Dostupné online zde <https://dum.rvp.cz/vyhledavani/prochazet.html?rvp=ZC&svp=-&svp_ch=off >

souhlas stvrdit či vyjádřit zákonný zástupce dítěte. Evropský normotvůrce ponechal členským státům možnost, aby tuto věkovou hranici vymezily samy s ohledem na své právní zvyklosti, a to v rozmezí 13–16 let.^{158 159}

Samotné nařízení GDPR se udělení souhlasu v dětském věku v samotném textu vůbec nevěnuje. Je vyzdvihnuto pouze v důvodové zprávě, která komentuje právo být zapomenut jako takové. Ovšem jak již bylo zmíněno výše, na tuto problematiku jsem byla upozorněna také v odpovědi ÚOOÚ. Domnívám se, že za pár let v souvislosti s rapidním tempem vývoje technologií a jejich snadnější dostupností stále mladší generaci se budeme moci setkat s novelizací právní úpravy v tomto směru, a to například stanovením povinnosti vyhovět právu na výmaz využitého nezletilým.

Důvodová zpráva k nařízení dále zvláště upozorňuje na právo nezletilých být zapomenut. „*Toto právo je obzvláště důležité v případech, kdy subjekt údajů dal svůj souhlas v dětském věku a nebyl si plně vědom rizik spojených se zpracováním a později chce tyto osobní údaje zejména na internetu odstranit.*“¹⁶⁰

Odpověď na další výzkumnou otázku této práce, zda tohoto práva požívají také nezletilí, kteří z jejich vlastní vůle do prostředí internetu žádné údaje o své osobě nezveřejnili, v případě, že s tím začnou v průběhu života nesouhlasit (např. z důvodu šikany ve škole nebo například kandidatury ve veřejném sektoru apod.), se domnívám, že lze na tuto otázku odpovědět kladně. I přes to, že souhlas k publikování OÚ vzhledem k jejich nezletilosti poskytl jejich zákonný zástupce na základě právní úpravy v mezích výkonu své rodičovské odpovědnosti (mnohdy v době, kdy samotný subjekt údajů nemohl vzhledem ke své rozumové a volní vyspělosti chápat toto jednání) dle mého názoru může dojít k odvolání souhlasu samotným subjektem údajů. Toto ostatně potvrzuje jednak vyjádření Úřadu, který byl v souvislosti s touto problematikou kontaktován, ale také provedení výmazu odkazu v rámci vyzkoušení praktického uplatnění práva na výmaz již zletilou osobou, ale také osobou nezletilou, které jsou blíže rozebrány níže v této práci v rámci její aplikační části.

¹⁵⁸ LANGHOFFER, Monika, NONNEMANN, František. Souhlas dětí se zpracováním osobních údajů po účinnosti GDPR, Právní rozhledy 2019, č. 4, s. 122

¹⁵⁹ Původní vládní návrh zákona o zpracování osobních údajů počítal se snížením této hranice na 13 let, nicméně řada připomínkových míst i poslanců navrhovala jeho zvýšení na 15 let. (cit. tamtéž)

¹⁶⁰ Důvodová zpráva k nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES bod č. 65

5 Práva stojící v kolizi

Jak již bylo částečně uvedeno výše, v rámci tématu této rigorózní práce mohou být v kolizi s ochranou osobních údajů dvě práva, a to výkon rodičovských práv a právo veřejnosti na přístup k informacím. Ochrana OÚ nezletilých jakožto subjektu údajů bude v dnešní době dle mého názoru omezena vzhledem k výkonu rodičovských práv nejvíce v prostředí sociálních sítí, kde právě zákonní zástupci nejčastěji publikují informace o svých nezletilých ratolestech.

Právo veřejnosti na přístup k informacím zase může být omezeno na úkor ochrany osobních údajů nezletilého subjektu údajů v případě, kdy bude využito jeho právo být zapomenut v online světě. Následující podkapitoly budou proto rozděleny do dvou těchto rovin kolidujících práv a aplikační část práce zaměřená na ověření fungování institutu práva být zapomenut v praxi bude zaměřena na odstranění odkazu v rámci internetového vyhledávače. Obě tyto varianty pak budou podrobeny testu proporcionality a taktéž bude rozebrána příslušná judikatura týkající se (byť okrajově vzhledem k relativně novému institutu práva být zapomenut) tohoto tématu.

5.1 Ochrana osobních údajů vs. výkon rodičovské odpovědnosti

Rodičovská odpovědnost a její výkon vychází z článku 32 odst. 4 Listiny, dle něhož je rodičům přiznáno právo péče o děti a jejich výchova.¹⁶¹ Právo na ochranu osobních údajů je podrobněji vymezeno výše v první kapitole této práce.

Rodičovská odpovědnost je definována v OZ v rámci ustanovení § 865 - § 909. Náleží oběma rodičům stejně a má ji každý rodič, pokud jí nebyl zbaven.¹⁶² Odpovědnost rodičů by měla být vykonávána v souladu se zájmy dítěte.¹⁶³ „Rodičovskou odpovědnost týkající se osoby dítěte vykonávají rodiče způsobem a v míře odpovídající stupni vývoje dítěte.“¹⁶⁴ Podle mého názoru (a dle položených výzkumných otázek této práce) může snadno nastat situace, kdy se dostanou tato dvě práva vzájemně do kolize, a to i v případě, že sdílení osobních údajů svých potomků rodiči (nebo jinými zákonnými zástupci) je vykonáváno s těmi nejlepšími úmysly.

Značné riziko osobně spatřuji ve faktu, že uveřejnění OÚ nezletilých prostřednictvím sociálních sítí je dostupné blíže neurčenému okruhu adresátů (zejména ostatním uživatelům příslušné soc. sítě), kteří k nim mají přístup a mnohdy jsou jim přístupny i bez nutnosti vyvinutí

¹⁶¹ Čl. 32 Listiny základních práv a svobod

¹⁶² § 865 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku

¹⁶³ § 875 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku

¹⁶⁴ § 880 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku

další aktivity – například tzv. scrollováním příslušné sociální sítě¹⁶⁵ oproti činnosti vyhledávače. Zajímavou myšlenku zmiňují zahraniční autoři v jednom ze svých článků, a to že rodiče považují svůj domov za objekt jejich soukromí, který by měl být chráněn. Publikováním OÚ o svých vlastních dětech do online světa, a to mnohdy z prostředí jejich domova, představuje naprostý opak domova jakožto soukromého prostoru, který by měl být chráněn. Děti v tomto zdánlivě soukromém prostoru nemají soukromí od vlastních rodičů.¹⁶⁶

Článek 16 Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb. o sjednání Úmluvy o právech dítěte stanovuje, že „Žádné dítě nesmí být vystaveno svévolnému zasahování do svého soukromého života, rodiny, domova nebo korespondence ani nezákonným útokům na svou čest a pověst“ a že „Dítě má právo na zákonnou ochranu proti takovým zásahům nebo útokům.“¹⁶⁷

Právě vzhledem k nastavené právní úpravě a potvrzení tohoto faktu také v komentářové literatuře výše se domnívám, že ochrana OÚ nezletilých je omezena právě výkonem rodičovské odpovědnosti. Zákonná úprava je v tuto chvíli nastavena tak, že v rámci výkonu rodičovské odpovědnosti je zákonný zástupce oprávněn k tomu, aby udělil souhlas za své nezletilé dítě k publikování informací o jeho osobě do prostředí internetu, aniž by on sám byl subjektem údajů, kterého se zveřejněné údaje přímo týkají.

Současná právní úprava nicméně pamatuje na případné obranné mechanismy, které nastavují určité hranice, kdy je možné nahlásit přílišné porušování práv místně příslušným soudům, a to ať už ve formě podání jednoho z rodičů nebo zákonných zástupců dítěte ve formě žaloby na určení poměrů a omezení či dokonce pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti, nebo pravomoc příslušných orgánů k zásahu (jako např. OSPOD či lékař, zdravotnický personál v případě podezření na zneužívání či jiné protiprávní jednání na úkor dítěte). Mimo to samotní tvůrci a správci internetových domén a sociálních sítí nabízejí všem svým uživatelům možnost nahlášení podezřelého obsahu či porušování práv, jak bylo rozebráno podrobněji výše.

V současné době je tak ponecháno na uvážení každého rodiče, zda je publikování a sdílení života svého potomka s online světem ještě v rámci únosných hranic nebo už za nimi (tím mám na mysli publikování v rámci mezi právní úpravy – tzn. příspěvky obsahující takové údaje, jejímž uveřejněním nedochází k porušení příslušných právních předpisů).

¹⁶⁵ Pojem se rozšířil především díky sociálním sítím, na kterých uživatelé velmi často bezmyšlenkovitě scrolují, aniž by skutečně vnímali obsah. Scrollovat znamená vertikální nebo horizontální posouvání řádků na obrazovce. Více dostupné zde: <<https://it-slovník.cz/pojem/scrollovat> >

¹⁶⁶ SHMUELI, Benjamin, BLECHER – PRIGAT, Ayelet. Privacy for children, COLUMBIA HUMAN RIGHTS LAW REVIEW 42:759, s. 759, 2011. Dostupné online <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1746540 >

¹⁶⁷ Čl. 16 Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb. o sjednání Úmluvy o právech dítěte

Koneckonců bude to právě zákonný zástupce nezletilého, který bude nucen čelit případné pozdější kritice svého vlastního dítěte v souvislosti s uveřejněním informací o jeho životě s online komunitou. Osobně se ale domnívám, že upření volby k publikování informací nezletilému jakéhokoli věku, které se týkají jeho osoby, jakožto subjektu údajů, není zcela spravedlivé a mělo by být ponecháno zcela na jeho rozhodnutí (samozřejmě v závislosti na jeho rozumové a volní vyspělosti). A to už jenom proto, že výše v této práci v rámci zodpovězení první výzkumné otázky bylo dokázáno, že právo na výmaz nemusí být zcela naplněno a vzhledem k množství publikovaných OÚ je téměř nemožné digitální stopu zcela vymazat.

5.1.2 Změna právní úpravy?

Na tomto místě je pravděpodobně vhodné položit si otázku, zda by vzhledem k překotnému technologickému pokroku a pokročení možností sdílení v online světě neměla být stanovena v právní úpravě nová povinnost, která by provozovatelům služeb informační společnosti (zde mám na mysli především sociální sítě, kde je v současné době publikováno nejvíce příspěvků týkající se nezletilých) stanovovala určitá kritéria posouzení, zda se přispívající rodiče – uživatelé pohybují ještě v mezích únosné míry nebo ne. Ostatně i dnes existuje funkce, na základě které dojde k zablokování příspěvku obsahujícího přílišnou nahotu, odhalenou bradavku či jiné nežádoucí zobrazení, jak je rozebráno podrobněji výše.

Zda by například nebylo vhodné zavést nějaký druh rozpoznávacího algoritmu, který by jednak filtroval obsah týkající se nezletilých subjektů, ale také například četnost přidávání uživatele těchto informací do prostředí sociálních sítí. Domnívám se, že právě z hlediska kvantity přispívajících rodičů a celosvětovému (a stále sílícímu) trendu sdílení osobního života nad únosnou míru by bylo vhodné upravit aspoň nějakou formu omezení, aby v případě využití práva být zapomenut nezletilým jakožto subjektem údajů v pozdější době jeho života nebylo tolik obtížné digitální stopu z tohoto prostředí smazat, protože by neobsahovala tolik příspěvků, o jejichž výmaz by bylo nutné požádat a mohlo by být snazší toto právo naplnit. Vzhledem k aktuálně nastavené právní úpravě si dovedu představit stanovení takové povinnosti v rámci textu nařízení GDPR, které by stanovovalo povinnost službám informační společnosti omezit publikaci příspěvků svých uživatelů vzhledem k nezletilým subjektům údajů.

5.1.3 Test proporcionality

„Podle čl. 1 odst. 1 Ústavy je Česká republika právním státem založeným na úctě k právům a svobodám člověka a občana. V samotném základu právního státu pak stojí "princip,

podle kterého je svoboda jedince předpokládána a její omezení státem je výjimkou."¹⁶⁸ Čl. 4 odst. 4 Listiny stanovuje, že „při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena“.¹⁶⁹ Toto pravidlo se aplikuje též v případě, kdy se dostanou dvě základní práva do vzájemné kolize a musejí být poměřena. Řešení těchto vzájemných střetů s sebou vždy nese omezení jednoho z nich v důsledku nadměrné preference druhého.¹⁷⁰

Až na výjimky nejsou základní práva a svobody garantované v Listině absolutní a lze je tedy zákonem omezit za určitých podmínek: omezení základního práva nebo svobody musí Listina předpokládat, musí být stanoveno zákonem, nesmí být diskriminační a musí šetřit podstatu a smysl omezovaného základního práva.¹⁷¹ Základních práv a svobod musí být šetřeno i v případě jejich vzájemné kolize.¹⁷²

ÚS ve svém rozhodnutí Pl. ÚS 4/94 stanovuje určitá kritéria pro posouzení dvou kolidujících práv. V jejich posuzování a možnosti omezení ve prospěch druhého ÚS tímto rozsudkem stanovil podmínky, na základě kterých má prioritu jedno z poměřovaných práv. Těmito podmínkami jsou:

1. Vzájemné poměrování základních práv.
2. Šetření podstaty a smyslu omezovaného základního práva či svobody.¹⁷³

Vzájemné poměrování kolize dvou práv pak spočívá v následujících kritériích:

- a) Kritérium vhodnosti – zda-li institut omezující určité základní právo umožňuje dosáhnout sledovaný cíl (ochranu jiného základního práva);
- b) Kritérium potřebnosti – porovnávání legislativního prostředku omezujícího základní právo s jinými opatřeními umožňujícími dosažení stejného cíle nedotýkající se základních práv a svobod;
- c) Kritérium porovnání závažnosti obou v kolizi stojících základních práv.¹⁷⁴

V případě první kolize v rámci tématu této rigorózní práce proti sobě stojí tedy ochrana osobních údajů nezletilého subjektu údajů, kterého se zveřejněné informace jeho zákonným zástupcem přímo týkají a rodičovské právo k výkonu rodičovské odpovědnosti. Tím, že zákonný zástupce při výkonu své rodičovské odpovědnosti zveřejňuje OÚ svého nezletilého

¹⁶⁸ Nález pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 12. října 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94, bod. 10

¹⁶⁹ Čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod

¹⁷⁰ KOPA, Martin. In HUSSEINI, BARTOŇ, KOKEŠ, KOPA a kol. *Listina základních práv a svobod*, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, s. 185 - 198

¹⁷¹ Tamtéž

¹⁷² Nález pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 12. října 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94, bod. 2

¹⁷³ Tamtéž, bod. 3

¹⁷⁴ Tamtéž, bod. 3

dítěte do prostředí sociálních sítí na svém profilu, dochází ke značnému omezení ochrany osobních údajů samotného subjektu údajů – tedy nezletilého dítěte.

Pokud by došlo k využití práva být zapomenut samotným subjektem údajů, je třeba si posoudit, zda je ve vztahu k cíli (tedy ochraně osobních údajů nezletilých subjektů údajů) využití tohoto institutu způsobilým prostředkem. Vzhledem k tomu, že udělení souhlasu k publikaci do prostředí sociálních sítí bylo dáno v souladu se zákonnou úpravou v rámci výkonu rodičovské odpovědnosti, ovšem ne samotným subjektem, který např. v průběhu svého života začne s takovým rozhodnutím nesouhlasit, domnívám se, že jediným způsobilým a vhodným prostředkem v rámci aktuální právní úpravy je využít nově vzniklého práva být zapomenut.

Za předpokladu, že je prostředek shledán vhodným, musí se posoudit, zda není možné cíle ve stejné či obdobné míře dosáhnout jiným prostředkem bez zásahu do omezovaného práva výkonu rodičovské odpovědnosti. V případě, kdy by se jednalo stále o nezletilého jedince, ovšem již způsobilého k právnímu jednání vzhledem k jeho rozumové a volní vyspělosti, se kromě využití práva být zapomenut oficiální cestou vůči sociální síti jeví jako vhodné a nejjednodušší v první řadě oslovit přímo zákonného zástupce, který publikoval příspěvky.

Nabízí se otázka, zda by v tomto ohledu nemohl případně zakročit příslušný orgán k ochraně práv dětí ex offio. Domnívám se, že by zde mohl být prostor pro další budoucí úpravu zákonodárce ve spojení s navrhovanou zákonnou povinností služeb informační povinnosti omezit množství a obsah sdílených příspěvků týkajících se nezletilých subjektů údajů pro to, aby v případě nadměrného sdílení informací o dítěti mohl na základě podnětu (nebo i bez něj) zahájit příslušné kroky ochrany také OSPOD. Vzhledem ale k enormnímu množství sdílených OÚ již v aktuálním virtuálním světě se domnívám, že pokud by nevyšla aktivita o monitorování publikace OÚ nezletilých zákonnými zástupci na sociálních sítích právě tvůrci těchto platform, nemá příslušný orgán ochrany práv dětí mnoho šancí učinit příslušné kroky k ochraně jejich soukromí. I vzhledem k tomu, že v současné důvodové zprávě k nařízení GDPR je zdůrazněna ochrana OÚ týkající se udělení souhlasu v dětském věku a dle mého názoru v budoucnu častěji vyskytovanému problému týkající se publikace údajů nezletilých třetími osobami (viz i judikatura rozebraná níže) se domnívám, že by byla na místě novelizace zákonné úpravy i v tomto směru.

Posledním krokem testu proporcionality je přiměřenost zvoleného prostředku ve vztahu ke sledovanému cíli za předpokladu, že je shledán vhodným a potřebným. Vzhledem k tomu, že rodič v rámci výkonu své rodičovské odpovědnosti jedná (většinou) s nejlepšími úmysly, není dle mého názoru (např. vzhledem k definování zájmu dítěte a ochrany soukromí, jeho

vývoje apod. stanovené výše) udělení souhlasu za subjekt údajů adekvátní, byť vzhledem k aktuální právní úpravě legální. Přestože byl udělen souhlas s publikací OÚ za nezletilého, nebyl ale udělen přímo subjektem údajů, a proto se domnívám, že využití práva být zapomenut samotným subjektem údajů je přiměřené vzhledem k výše uvedenému.

5.2 Případ babičky v Nizozemí

Nejnovější a tématu této práce obsahově nejbližším je rozhodnutí Nizozemského soudu prvního stupně o vydání předběžného opatření, které bylo zaznamenáno světovými médii.¹⁷⁵ Případ z roku 2020 vzbudil pozornost veřejnosti kvůli tomu, že rozhodující soud vydal usnesení, kterým nařídil babičce nezletilých vnoučat, aby ze svého facebookového profilu a ze sociální sítě Pinterest odstranila jejich fotografie. Návrh na vydání předběžného opatření byl podán matkou dětí, která opakovaně babičku žádala o smazání jejích příspěvků.

Z dostupného znění rozhodnutí soudu online lze vyčíst, že žalovaná babička je matkou matky dětí, kterých se příspěvky na sociálních sítích týkají.¹⁷⁶ Zajímavým na tomto případě je také výkon rodičovské odpovědnosti. Matka zastupující nezletilé subjekty údajů má celkem tři děti, které jsou v rozhodnutí označovány jako dítě č. 1, č. 2 a č. 3. Společně se svým partnerem má matka společnou rodičovskou odpovědnost nad nejstarším dítětem č. 1. U dítěte č. 2 a č. 3 zřejmě vykonává rodičovskou odpovědnost matka sama.

Navíc v období od roku 2012 do roku 2019 žilo dítě č. 1 se svými prarodiči, a právě z této doby pocházejí předmětné příspěvky babičky na jejich profilech na sociálních sítích Pinterest a Facebook. Z rozhodnutí lze vyčíst, že matka nezletilých opakovaně vyzývala písemně babičku k odstranění fotografií z prostředí sociálních sítí, a to nejprve sama a poté prostřednictvím svého právního zástupce.¹⁷⁷ Z doložené konverzace prostřednictvím aplikace WhatsApp vyplývá, že bývalý partner matky, který vykonává společně s ní rodičovskou odpovědnost vůči dítěti č. 1, si taktéž nepřeje, aby babička nezletilého publikovala fotografie na sociálních sítích.¹⁷⁸

Dle vyjádření matky uveřejnění fotografií dětí bez souhlasu jejich zákonného zástupce, a tudíž v rozporu s nizozemským zákonem na ochranu OÚ a nařízení GDPR, vážně narušuje jejich soukromí. Babička argumentovala tím, že s dítětem č. 1 má za dobu jeho péče

¹⁷⁵ Dostupné např. zde < <https://www.bbc.com/news/technology-52758787> >

¹⁷⁶ Rozhodnutí dostupné v anglickém jazyce zde < https://gdprhub.eu/index.php?title=Rb._Gelderland_-_C/05/368427 >

¹⁷⁷ Judgment of Court of money, Team canton and commercial law, dated 13.5.2020, case number: C/05/368427, art. 2.6

¹⁷⁸ Tamtéž, art. 2.8

vybudovaný speciální vztah a všechny fotografie, kde jsou vyobrazeni všichni sourozenci, z profilu smazala, ale žádá, aby dítě č. 1 mohla na svých profilech ponechat.¹⁷⁹

Vyjádření soudu o vydání předběžného opatření ve vztahu, zda se vztahuje na případ nařízení GDPR, je následující: GDPR chrání zejména právo na ochranu soukromí subjektů údajů a jejich OÚ, ovšem nevztahuje se na zpracování OÚ fyzickou osobou při výkonu čistě osobní činnosti nebo činnosti v domácnosti. I když nelze vyloučit, že umístění fotografie na osobní facebookový profil spadá pod čistě osobní činnost nebo činnost v domácnosti, podle předběžného názoru soudu v řízení o tomto opatření nebylo dostatečně prokázáno, jak babička zřídila, resp. ochránila její účet na Facebooku nebo na Pinterestu vůči veřejnosti. Není také jasné, zda lze fotografie najít prostřednictvím vyhledávače jako je např. Google. U Facebooku navíc nelze vyloučit, že umístěné fotografie mohou být distribuovány a mohou skončit v rukou třetích stran. Vzhledem k těmto okolnostem se v rámci tohoto řízení o předběžném opatření neprokázalo, že by šlo o čistě osobní nebo domácí činnost. Soud tedy uzavřel, že se na tento spor vztahují ustanovení obecného zákona o ochraně OÚ a nařízení GDPR.¹⁸⁰

Nizozemský zákon o ochraně OÚ stanovuje, že k uveřejnění fotografií nezletilých je zapotřebí souhlasu jejich zákonných zástupců v případě, že nedosáhli věku 16 let. V tomto případě ani jedno z dětí tohoto věku prozatím nedosáhlo a zákonný zástupce nedal babičce představující v tomto případě třetí stranu souhlas k uveřejnění jejich fotografií.

Závěrem usnesení o předběžném opatření soud rozhodl, že za každý den prodlení s odstraněním fotografií z prostředí sociálních sítí babičce stanovuje pokutu ve výši 50 EUR, do maximální výše 1.000 EUR a dále jí zakazuje zobrazovat nebo jiným způsobem šířit fotografie nezletilých vnoučat pod hrozbou pokuty ve stejné finanční výši jako u prodlení s jejich odstraněním.

5.3 Uplatnění práva být zapomenut v praxi

Pro účely ověření tohoto nového práva na výmaz v praxi jsem v průběhu psaní této práce jednak iniciovala podání žádostí o výmaz různými subjekty údajů a také sama žádost podala za svou osobu. Všechny varianty podaných žádostí jsou podrobněji rozebrány níže a všechny byly uplatněny vůči internetovému vyhledávači Google, který je nejdominantnějším a nejrozšířenějším vyhledávačem na světě (jak bylo rozebráno výše).

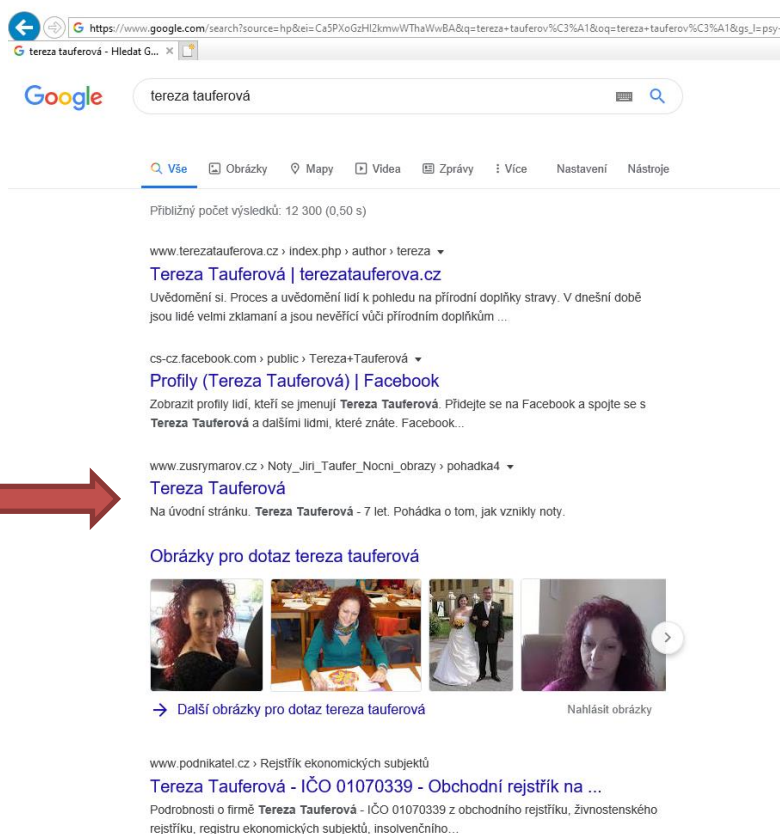
¹⁷⁹ Tamtéž, art. 3.3

¹⁸⁰ Judgment of Court of money, Team canton and comercial law, dated 13.5.2020, case number: C/05/368427, art. 4.6

5.3.1 Žádost o výmaz starého záznamu z dob dětství podaná dospělou osobou

Pro podání první žádosti o výmaz jsem využila své studentské práce z dětských let, kdy jsem v rámci docházky do Základní umělecké školy ve svém rodném městě Rýmařov ve svých sedmi letech (rok 1998) namalovala komiksovou pohádku s názvem „Jak vznikly noty“.¹⁸¹

Jednoduše jsem své jméno a rodné příjmení – Tereza Tauferová – vložila do internetového vyhledávače Google. Zde umístěný čtvrtý odkaz mě přeměroval na stránky ZUŠ Rýmařov, kde byla ještě v únoru roku 2020 pohádka umístěna.

The screenshot shows a Google search for "tereza tauferová". The search bar is at the top with the Google logo. Below the search bar, there are navigation options: "Vše", "Obrázky", "Mapy", "Videa", "Zprávy", "Více", "Nastavení", and "Nástroje". The search results show a list of approximately 12,300 results in 0.50 seconds. The first result is from "www.terezatauferova.cz" with the title "Tereza Tauferová | terezatauferova.cz". The second result is from "cs-cz.facebook.com" with the title "Profily (Tereza Tauferová) | Facebook". The third result is from "www.zusrymarov.cz" with the title "Tereza Tauferová" and a description: "Na úvodní stránku. Tereza Tauferová - 7 let. Pohádka o tom, jak vznikly noty." A red arrow points to this result. Below the search results, there is a section "Obrázky pro dotaz tereza tauferová" with four image thumbnails. The first thumbnail shows a woman with red hair, the second shows a woman sitting at a table, the third shows a woman in a white dress, and the fourth shows a woman with red hair. Below the images, there are links "Další obrázky pro dotaz tereza tauferová" and "Nahlásit obrázky". At the bottom, there is a result from "www.podnikatel.cz" with the title "Tereza Tauferová - IČO 01070339 - Obchodní rejstřík na ...".

182

¹⁸¹ Při psaní rigorózní práce v měsíci únoru roku 2020 dostupné zde:

<http://www.zusrymarov.cz/portfolia/Taufer/kytara/Noty_Jiri_Taufer_Nocni_obrazy/pohadka4.htm>

¹⁸² Při psaní rigorózní práce v měsíci únoru roku 2020 dostupné zde:
<https://www.google.com/search?source=hp&ei=Ca5PXoGzHI2kmwWThaWwBA&q=tereza+tauferov%C3%A11&gs_l=psy-ab.3...3028.5566..5843...0.0.114.1493.11j5.....0....1..gws-wiz.....0i131j0i10j0i22i30j0i22i10i30j0i13j0i13i30j33i160.CXa2l63YH70&ved=0ahUKewjB29-KteLnAhUN0qYKHZNCCUYQ4dUDCAk&uact=5#spf=1582280208159>

Tereza Tauferová - 7 let

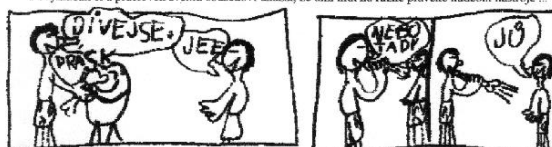
Pohádka o tom, jak vznikly noty

Set pračlověk a potkal souseda. Ptal se ho, jestli ví, jak vznikly noty. Protože prasoused nevěděl, pozval ho k sobě do jeskyně.

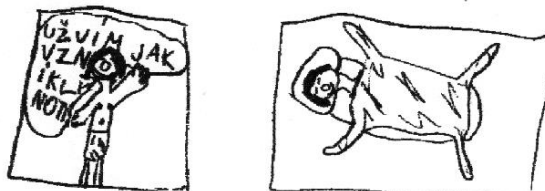

Povykládali si a pračlověk svému sousedovi ukázal, že umí hrát na různé pravěké hudební nástroje ...

... třeba na buben, ...

... nebo na kostěnnou písňálu.

Ve spaní se pak sousedovi zdálo, že je také muzikant a zdálo se mu o tom, že jeho potomci umí hrát i na jiné a lepší hudební nástroje a že dokáží pro tyto nástroje skládat krásnou hudbu a že umí zpívat a že umí tu pěknou hudbu i zapisovat, ...

183

S ohledem na informace a postup, který zvolil pan Costa v případě popsaném v první kapitole této práce jsem skrze formulář, který má Google přímo na svých stránkách, požádala o výmaz (formulář byl společností vytvořen v reakci na rozhodnutí Costeja vs. Google¹⁸⁴).

Vzhledem k tomu, že se ale nejednalo o žádnou informaci, která by poškozovala mou osobu (tak jako např. v případě Costa vs. Spain) jsem se podle mnou přečtených informací zejména z odborných článků domnívala, že mé žádosti zřejmě nebude vyhověno. A to i s ohledem na fakt, že od roku 1998, kdy byla pohádka zveřejněna, došlo z důvodu sňatku také ke změně mého rodného příjmení, nejsem, a ani jsem nebyla nikterak veřejně známou osobností.

Jako kopii dokladu, kterou bylo třeba doložit k žádosti pro výmaz, jsem použila svůj občanský průkaz, u kterého jsem ale zakryla svou fotografii a číslo dokladu (dle uvedených

¹⁸³ Při psaní rigorózní práce v průběhu roku 2020 dostupné zde:

<http://www.zusrymarov.cz/portfolia/Taufer/kytara/Noty_Jiri_Taufer_Nocni_obrazy_pohadka4.htm>

¹⁸⁴ NULÍČEK, Michal a kolektiv. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. s. 230

možností na žádosti). Čitelné tak zůstalo pouze jméno, datum narození, adresa a datum vydání a platnost dokladu. Printscreen žádosti, která je rozložena do třech částí, tvoří přílohu č. 1 této práce a z tohoto důvodu je hůře čitelná.

Jako důvod pro výmaz jsem uvedla následující: „Výše uvedený odkaz na stránky *zusrymarov.cz* bych chtěla vymazat z důvodu, že se jedná o starý záznam z mého dětského věku (jsem rozená Tauferová) a proto, že pohádka zde není celá a pozbývá tedy smyslu. A také na základě čl. 17 odst. 1 písm. b) NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES.“

Po odeslání žádosti o výmaz dne 28. 2. 2020 trvalo pouhé čtyři dny (a to včetně víkendu), než mi přišla na e-mail oficiální odpověď, která tvoří přílohu č. 2 této práce. Zástupce společnosti Google v odpovědi uvedl, že na základě mé žádosti pracuje na zablokování uvedené URL adresy z vyhledávače Google tak, aby pod mým zadaným jménem a rodným příjmením Tereza Tauferová nebylo možné dohledat odkaz, který by kohokoli mohl přesměřovat na předmětné internetové stránky.

Současně mě ale v odpovědi upozornil, že se jedná pouze o výmaz odkazu z vyhledávače, a to pouze v zemích aplikujících evropskou legislativu na ochranu OÚ. Dle tvz. geoblokační politiky společnosti Google byla nastavením těchto pravidel hledána rovnováha mezi evropskou legislativou zakotvující právo být zapomenut a práva ostatních lidí v jiných zemích na přístup k legálně zveřejněným informacím.¹⁸⁵ Toto pravidlo bylo nastaveno na základě rozhodnutí č. C-507/17, Google vs. CNIL rozebraného výše, dle kterého High court of Justice shledal, že dle evropského práva pro Google neexistuje povinnost aplikovat právo být zapomenut globálně.¹⁸⁶

Komentářová literatura ale uvádí, že v případě, že je splněna některá z podmínek výmazu, a správce, který OÚ zveřejnil, žádosti vyhoví, je tento povinen, s ohledem na dostupnou technologii a náklady na provedení, učinit přiměřené kroky, aby informoval jiné správce o tomto provedeném výmazu a žádosti subjektu údajů.¹⁸⁷ A jak bylo vyvozeno v judikatuře rozebrané výše v této práci, internetový vyhledávač je považován za správce

¹⁸⁵ FLEISCHER, Peter. Adapting our approach to the European right to be forgotten [online]. blog.google, 4. března 2016 [cit. 18. srpna 2021]. Dostupné na <<https://www.blog.google/around-the-globe/google-europe/adapting-our-approach-to-european-rig/>>

¹⁸⁶ SAMONTE, Mary. Google v CNIL Case C-507/17: The Territorial Scope of the Right to be Forgotten Under EU Law [online]. europeanlawblog.eu, 29. října 2019 [cit. 18. srpna 2021]. Dostupné na <<https://europeanlawblog.eu/2019/10/29/google-v-cnil-case-c-507-17-the-territorial-scope-of-the-right-to-be-forgotten-under-eu-law/>>

¹⁸⁷ NULÍČEK, Michal a kolektiv. GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. s. 233

údajů.¹⁸⁸ Domnívám se však, že vzhledem k upozornění společnosti Google u automatické odpovědi o provedeném výmazu a enormnímu množství informací, které má k dispozici, není ani s ohledem na dostupnou technologii v silách a možnostech vyhledávače, aby upozornil další správce na to, že vyhověl žádosti subjektu údajů a provedl výmaz některých jeho osobních údajů.

Na internetových stránkách ZUŠ Rýmařov tedy byla pohádka i nadále k dispozici. K odpovědi o provedeném výmazu vyhledávač ale přiložil i návod, jak kontaktovat přímo webmastera stránky, aby mohl být účel práva na výmaz zcela naplněn. Kontaktovala jsem tedy správce stránky a v podstatě v průběhu jednoho týdne od podání žádosti o výmaz bylo vše vyřešeno.

Tímto výsledkem jsem byla velice mile překvapená. Přestože se jednalo o záznam starý 22 let, nebyl nikterak poškozující nebo jinak nevhodný či nežádoucí, navíc došlo u mé osoby ke změně jména z důvodu sňatku, byl na základě využití práva o výmaz dle nařízení GDPR bez problémů a ve velmi rychlém čase z vyhledávače vymazán. Ostatně na tuto skutečnost poukázal i výše zmíněný rozsudek *Costa vs. Google*, kdy Soudní dvůr uvedl, že „(...) *V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že konstatování takového práva nepředpokládá, že zahrnutí dotčené informace do dotčeného seznamu výsledků vyhledávání subjekt údajů poškozují.*“¹⁸⁹

Na základě doporučení z odpovědi společnosti Google a mé další aktivity byl tedy po kontaktování webmastera internetové stránky posléze také vymazán záznam úplně.

V tomto případě se jednalo samozřejmě pouze o jeden záznam, a to u společnosti Google, která je na tyto případy evidentně připravená, když má k dispozici již nachystanou formulářovou žádost k pouhému doplnění. Otázkou i nadále zůstává, jaká by byla realita v případě odstranění rozsáhlých záznamů za dobu například několika let (což bohužel s ohledem na sdílení života svých dětí některých z rodičů na sociálních sítích v budoucnu podle mého názoru může být více než reálné).

Dalším trochu znepokojujícím faktem také zůstává to, že se jedná pouze o tzv. *geoblokační výmaz*. Tudíž pokud by se někdo v zemích, které neaplikují evropskou legislativu obsahující mimo jiné také právo na výmaz, snažil uvedený záznam najít, měl by být dle vyjádření společnosti Google (pokud nedojde tedy k výmazu přímo u webmastera stránky) úspěšný.

¹⁸⁸ rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 ve věci C – 131/12 Google Spain SL a Google Inc. proti Agencia Espanola de Protección de Datos (AEPD) a Mario Costeja Gonzálesovi

¹⁸⁹ rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 ve věci C – 131/12 Google Spain SL a Google Inc. proti Agencia Espanola de Protección de Datos (AEPD) a Mario Costeja Gonzálesovi, bod č. 96

Znamená to, že k uplatnění práva být zapomenut u internetového vyhledávače je třeba vyvinout minimálně dvojí aktivitu (jako v tomto konkrétním případě), aby mohlo být naplněno, ovšem u každého konkrétního odkazu. Podotýkám ale, že v rámci realizace tohoto práva při psaní této práce došlo pouze k uplatnění práva být zapomenut v jednom konkrétním případě u jednoho konkrétního vyhledávače. V případě, že by subjekt, o němž byly jeho osobní údaje poskytnuty, měl snahu o výmaz například dlouholeté internetové historie, by dle mého názoru muselo dojít k rozsáhlé aktivitě z jeho strany tak, aby byl z internetu skutečně vymazán. Troufám si říct, že se můžeme v budoucnu dočkat speciálně se zaměřujících agentur, které se budou zabývat právě mazáním digitální stopy na internetu za dobu několika let či dekad.

5.3.2 Žádost o výmaz nezletilého podána jeho zákonným zástupcem

Jako druhou variantu uplatnění práva být zapomenut jsem zvolila v rámci zodpovězení výzkumné otázky této práce v praxi žádost o výmaz osobních údajů nezletilého (konkrétně novorozence) podanou jeho zákonným zástupcem – matkou. Žádost byla podána jménem dítěte, kterého se zveřejněné údaje týkají. Pro tuto variantu má Google ve svém formuláři možnost volby podání žádosti za člena rodiny.

Matka dítěte v porodnici v roce 2017 udělila souhlas se zveřejněním fotografie novorozence, jeho jména a data narození do regionálního deníku, který již řadu let zveřejňuje údaje o nově narozených občancích v kraji.

Stejně tak jako v předchozí žádosti byla i tato vznesena vůči společnosti Google. Tentokrát se jednalo o hned první odkaz ve vyhledávači, a to ve formě fotografie novorozence Anety Krykorkové. Po zadání jména se v nabídce objevila nejen podobizna dítěte, ale hned na druhém místě (první odkaz z nabízených) odkaz na stránky regionálního deníku.

190

Stejně jako v předchozím případě byla žádost podána prostřednictvím online formuláře.¹⁹¹ Rozdíl oproti vyplňování předešlé žádosti spočíval v tom, že nyní nebylo nutné doplňovat žádost o čitelnou kopii dokladu, který potvrzuje totožnost osoby, jejímž jménem je žádost podávána. Při podávání první žádosti jsem ale stejně dle uvedených možností zakryla svou fotografií a číslo průkazu. V souvislosti s neuváděním kopie dokladu prokazující totožnost osoby vidím ale větší riziko v tom, že žádost může být podána v podstatě kýmkoli, aniž by o tom dotyčná osoba věděla. Žádost tvoří Přílohu č. 3 této práce a vzhledem k její špatné čitelnosti zde do textu uvádím vyplněný důvod výmazu:

„Výše uvedený odkaz na stránky sumpersky.denik.cz bych žádala vymazat, protože si nadále nepřeji, aby byla podobizna mého dítěte dohledatelná na internetu, a s také s ohledem na základě čl. 17 odst. 1 písm. b) NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES.“

Žádost byla podána v pátek 9. 7. 2021 v pozdních večerních hodinách, a tak jako v předchozím případě na sebe odpověď společnosti Google nenechala dlouho čekat. Následující týden hned v pondělí dopoledne přišla odpověď, která obsahovala kladné vyřízení žádosti a která tvoří Přílohu č. 4 této práce.

¹⁹⁰ V průběhu psaní této práce v červenci roku 2021 dostupné online zde: <https://sumpersky.denik.cz/galerie/nove-narozena-miminka-na-sumpersku-a-jesenicku-18-tyden-2017.html?photo=13> >

¹⁹¹ Formulář dostupný online zde: https://www.google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&hl=cs

Rozdíl odpovědi oproti žádosti podané v únoru v roce 2020 uvedené výše tkvěl pouze v tom, že odpověď přišla již v českém jazyce a nikoli v angličtině, jako tomu bylo před rokem. Z přichozí odpovědi usuzuji, že tzv. *geoblokační politika* společnosti Google zůstává i po roce a půl od první podané žádosti neměnná.

V odpovědi na žádost o výmaz v tomto případě byla žadatelka rovněž upozorněna na fakt, že odkaz bude odstraněn z verzí výsledků vyhledávání pouze v těch zemích, ve kterých platí právní předpisy Evropské unie o ochraně dat a o tom, že provedením tohoto výmazu nedojde k odstranění přímo ze stránek, která OÚ obsahuje. Ke kontaktování webmastera stránek v tomto případě nedošlo. Byl vymazán pouze odkaz z vyhledávače, tudíž tímto provedeným výmazem došlo pouze k horšímu dohledání článku v prostředí internetu, kde i nadále zůstává. K naplnění práva být zapomenut v tomto případě nedošlo zcela, ale pouze z důvodu další neaktivity zákonného zástupce nezletilého subjektu údajů.

5.3.3 Žádost o výmaz nezletilého podána nezletilým

Jako třetí variantu podání žádosti jsem zvolila podání přímo samotným nezletilým, kterého se odkaz týká. Oslovila jsem v rámci psaní této aplikační části práce studentku gymnázia, která v době podání žádosti měla 15 let. Stejným postupem jako výše uvedeným skrze online formulář nezletilá podala žádost o výmaz odkazu, který při zadání jejího jména Michaela Ludvarová do vyhledávače Google byl nabídnut hned po obrázcích jako první.¹⁹² Její podobizna mezi nabízenými obrázky byla nabídnuta také (viz červené šipky v následujícím obrázku).

¹⁹² V průběhu psaní této práce v červenci roku 2021 dostupné online: <https://www.pribehynasichsousedu.cz/sumpersko/hladka-anna/> >

Michaela Ludvarová - Hledat Go: X

google.cz/search?q=Michaela+Ludvarová&source=hp&ei=bST3YKOMG8uOlwSh9K_QDQ&ifsig=AINFcbYAAAAAYPcyfQ9gJPAvsNKmsqsTGEuQVJ3esPZm...

Přibližný počet výsledků: 4 440 (0,47 s)

https://twitter.com/mludvarova Přeřít tuto stránku

Michaela Ludvarová (@MLudvarova) | Twitter

This account's Tweets are protected. Only confirmed followers have access to @MLudvarova's Tweets and complete profile. Click the "Follow" button to send a ...

Obrázky pro dotaz Michaela Ludvarová

Zobrazit vše

https://www.pribehynasichsousedu.cz/hladka-anna

Anna Hladká – Příběhy našich sousedů

Autorský tým: Karolína Knapková, Michaela Ludvarová, Tereza Bernátková, Tereza Heinzová a Natálie Štefanišínová
Pedagogické vedení: Mgr. Ivo Janoušek

Oproti výše provedenému výmazu, kdy se týkal odkaz vždy jen konkrétního subjektu údajů, který podával žádost o výmaz (nebo ji za něj podával jeho zákonný zástupce) se zde objevuje v rámci školního projektu „Příběhy našich sousedů“ autorský tým studentů podílejících se na zpracování příběhu seniorky ze Šumperska a v uvedeném odkazu je tedy nezletilá žadatelka pouze jedním ze subjektu údajů, kterých se odkaz týká. Stejně jako v předchozích případech tvoří žádost o výmaz přílohu č. 5 této práce. Pro její špatnou čitelnost uvádím zde důvod k odstranění:

„Výše uvedený odkaz na stránky pribehynasichsousedu.cz bych žádala vymazat, protože si nadále nepřeji, aby byl při zadání mého jména dohledatelný na internetu, a také s ohledem na čl. 17 odst. 1 písm. b) NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES.“

S nezletilou žadatelkou jsme záměrně volily takovýto jednoduchý důvod a vzhledem k tomu, že se jedná o odkaz na práci studentů spíše ušlechtilého záměru, domnívala jsem se, že bude žádosti buď nevyhověno, nebo bude vyzvána například k nějakému jejímu bližšímu doplnění. A to také s ohledem na to, že žádost byla podána pouze jednou osobou ze subjektů údajů, která byla uveřejněna v rámci předmětného článku. Žádosti bylo ale i přesto bez jakýchkoli výzev k doplnění vyhověno úplně stejně jako tomu bylo u předchozích žádostí. Ani prodleva s doručením odpovědi o provedeném výmazu nebyla delší než u dříve vyřízených žádostí viz výše.

Podání bylo učiněno 20. 7. 2021 a odpověď s provedením výmazu obsahující totožný text upozorňující na totožná fakta (geoblokační politika společnosti a upozornění, že bude

proveden výmaz pouze odkazu, nikoli samotné internetové stránky) přišla o tři dny později a tvoří Přílohu č. 7 této práce. Tak, jako v předchozím případě nedošlo ke kontaktování webmastera dotčené stránky obsahující předmětný článek. Právo být zapomenut tak bylo naplněno z důvodu další neaktivity subjektu údajů pouze z části.

Tento provedený výmaz byl potvrzením mé domněnky v úvodu práce, kdy jsem na základě zhodnocení právní úpravy vyvodila, že ačkoli by subjekt údajů, kterého se zveřejněné údaje týkají, podal žádost o výmaz, mělo by být takové žádosti vyhověno i přesto, že on sám OÚ do prostředí internetu neuveřejnil.

5.3.4 Zhodnocení podaných žádostí

Jak je vidno z textu výše, žádosti o provedení výmazu u nejdominantnějšího vyhledávače na světě byly v průběhu psaní této práce podávány s časovým odstupem. Odpovědi na jejich podání byly zcela totožné. První žádost byla podána v únoru roku 2020. Odpověď přišla čtvrtý den od podání žádosti v anglickém jazyce. Další žádosti byly postupně podány v průběhu měsíce července roku 2021 a každá odpověď přišla ve stejném časovém intervalu činícího tři dny od podání žádosti.

Rozdíl oproti online formuláři určeného k podání žádosti o odstranění tvořilo vložení dokladu ověřující totožnost žadatele. V první žádosti v roce 2020 bylo zapotřebí vložit doklad. Protože jsem tuto první žádost podávala sama za svou osobu, použila jsem svůj občanský průkaz, který jsem (dle instrukcí) zakryla způsobem, jaký je zmíněný již výše. Toto však společnosti Google stačilo k ověření totožnosti. V dalších podaných žádostech za rok a půl od podání první žádosti nebyl ze strany Google žádný doklad o totožnosti již vyžadován. Zpracovatel žádosti tudíž nemá možnost ověřit si identifikaci žadatele, ani případně jeho vztah k osobě, za kterou tuto žádost podává.

V případě, kdy odkaz vyhledávače na internetový článek obsahoval vícero jmen subjektů údajů, neověřovala společnost Google ani žádná další fakta nebo nežádala doplnění žádosti a provedla výmaz na základě jedné ze žádostí subjektu údajů (viz třetí podaná žádost). Prakticky je zřejmě nemožné ze strany společnosti oslovit i další subjekty údajů, kterých se provedený výmaz týká, navíc dojde k pouhému výmazu odkazu, nikoli předmětné internetové stránky.

Vzhledem k tomuto faktu se domnívám, že přenechává tuto část provedení výmazu zřejmě na zřizovateli internetové stránky, který má dle mého názoru větší šanci oslovit případné subjekty údajů snáz než vyhledávač. Ostatně na to upozorňuje žadatele o výmaz i ve své odpovědi.

U všech zmíněných kladně vyřešených žádostí o výmaz jsem byla překvapená už jen z důvodu úvodního prohlášení v online formuláři k podání výmazu, který stanovuje, že: „*Pokud podáte žádost, pokusíme se vyvážit právo dotčeného jednotlivce na ochranu soukromí s právem veřejnosti na přístup k informacím a s právem ostatních osob šířit informace. Můžeme například odmítnout odstranit určité informace o finančních podvodech, pracovních pochybeních, odsouzeních za trestné činy nebo veřejném působení státních úředníků.*“¹⁹³

Zvolený postup výmazu také do značné míry kopíruje doporučený postup z roku 2014, který vydal ÚOOÚ společně se Sdružením pro internetový rozvoj a který byl rozebrán v úvodní kapitole této práce. Jak je ale vidno z tohoto doporučení a také z judikatury týkající se práva na výmaz před vydáním nařízení GDPR, právo by mělo být uplatněno za předpokladu, že se jedná o zcela zjevné porušení práv žadatele nebo je uvedený odkaz nějakým způsobem poškozujícím, nepravdivým, hanlivým, nelichotivým či zastaralým.

Ve všech výše uvedených variantách žádostí o výmaz tak stačilo pouhé odvolání souhlasu subjektu údajů (či jeho zákonného zástupce), a to i souhlasu, který byl udělen zákonným zástupcem subjektu před více jak dvaceti lety (viz varianta žádosti č. 1).

Ve všech výše uvedených žádostech ale na druhou stranu není dle mého názoru v převaze zájem veřejnosti na přístup k osobním údajům a informacím, které obsahovaly vymazané odkazy. Jakékoli úvahy tohoto typu ale představují pouze domněnky, protože všechny kladně vyřízené žádosti o výmaz obsahovaly pouze odpověď o jeho provedení, nikoli odůvodnění.

5.4 Právo na ochranu osobních údajů vs. právo na informace

V rozsudku Costeja vs. Google Spain byly mimo jiné vedle sebe porovnávány základní právo na ochranu údajů a základní právo na soukromí, které zahrnuje právo být zapomenut oproti legitimním zájmům vyhledávače a obecným zájmům společnosti na svobodě informací, kdy stěžovatel společně se španělskou vládou tvrdil, že subjekt údajů může podat námitku proti indexování jeho OÚ vyhledávačem za předpokladu, že ho poškozují.¹⁹⁴

V daném případě došel Soudní dvůr k závěru, že převážilo právo subjektu údajů, aby uvedené informace již nebyly prostřednictvím vyhledávače spojeny s jeho jménem a byly tak skrze něj dohledatelné. A zde bylo vyvozeno právo na výmaz dotčených výsledků

¹⁹³ Formulář dostupný online zde:

<https://www.google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&visit_id=637593273671072167-2276561851&hl=cs&rd=1>

¹⁹⁴ rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 ve věci C – 131/12 Google Spain SL a Google Inc. proti Agencia Espanola de Protección de Datos (AEPD) a Mario Costeja Gonzálesovi, bod č. 91

z vyhledávače, které položilo první stavební kámen ke vzniku tohoto institutu v textu nařízení GDPR.¹⁹⁵

Také ÚS se vyjádřil ohledně poměrování základního práva na ochranu OÚ ve vztahu k právu veřejnosti na přístup k informacím v rámci některých svých rozhodnutí: „Z hlediska základního práva na ochranu osobních údajů je pouhé nahlížení do archiválií obsahujících informace o činnosti bezpečnostních složek totalitního režimu dle § 37 odst. 6 ArchZ legálním, legitimním a proporcionálním zásahem do tohoto práva, vyváženým vůči základnímu právu na přístup k informacím a ospravedlněným se zřetelem k významnému společenskému zájmu na autentickém poznání minulosti. Tento omezující zásah nedosahuje intenzity poškození lidské důstojnosti, cti a dobrého jména, neboť není spojen s oprávněním badatele zveřejnit získané údaje či jinak je zpracovávat bez předchozího souhlasu dotčené osoby.“¹⁹⁶

“Zachování materiálního obsahu práva na soukromí vyžaduje, aby v každém jednotlivém případě docházelo jen k takovému omezení základního práva, které je nutné a spravedlivě požadovatelné v demokratickém právním státě k tomu, aby byl ještě naplněn účel omezení. Jinými slovy, po identifikaci účelu, pro který má být základní právo omezováno, je třeba zkoumat, zda jde o omezení vhodné a potřebné (nutné) k tomu, aby byl dosažen aprobovaný cíl. Omezující zásah je vhodný, vykazuje-li takovou věcnou souvislost s účelem, že dosažení účelu přinejmenším podporuje. Potřebnost zásahu předpokládá, že k dispozici není žádný jiný, k právům dotčené osoby šetrnější, tj. menší újmu způsobující, a přitom stejně vhodný prostředek. Omezení základního práva na ochranu osobních údajů se nesmí vymykat z proporcionálního poměru k významu jím sledovaného cíle, musí být v rovnováze s ústavním právem na přístup k informacím, tedy nesmí jít nad rámec toho, co je pro dosažení tohoto cíle nezbytné. Při splnění těchto předpokladů je omezení základního práva fyzické osoby jako individua vázaného na společenství a vztahujícího se k němu ospravedlnitelné.“¹⁹⁷ V tomto konkrétním případě byl zásah do práva na ochranu soukromí legitimním ve vztahu k právu veřejnosti a jejímu přístupu k informacím. Jak lze vidět, střet těchto dvou základních práv musí být poměřován vždy v konkrétním případě individuálně a hranice, kde začíná nebo končí ochrana jednoho ve vztahu k druhému kolidujícímu právu není zcela jasná.

V případě publikování osobního údaje nezletilého subjektu údajů, byť třetí osobou, kterou může představovat např. škola, kterou navštěvuje (ovšem na základě uděleného souhlasu

¹⁹⁵ rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 ve věci C – 131/12 Google Spain SL a Google Inc. proti Agencia Espanola de Protección de Datos (AEPD) a Mario Costeja Gonzálesovi, bod č. 98

¹⁹⁶ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 20. prosince 2016, sp. zn. Pl.ÚS 3/14, bod 110

¹⁹⁷ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 20. prosince 2016, sp. zn. Pl.ÚS 3/14, bod 101

zákonného zástupce v rámci výkonu jeho rodičovské odpovědnosti), se v případě odvolání takového souhlasu v rámci využití práva být zapomenut (ať již žádostí podanou samotným subjektem údajů či jeho zákonným zástupcem) mohou střetnout právo na ochranu osobních údajů nezletilého s právem veřejnosti k přístupu k informacím. Zejména se tak bude dít v případě podání žádosti o výmaz z prostředí internetového vyhledávače, který značně usnadňuje uživatelům vyhledání informací týkajících se konkrétního subjektu přehledně na jednom místě. Nutno podotknout, že oproti předchozí variantě kolidujících práv v prostředí sociálních sítí internetový vyhledávač nedisponuje uděleným souhlasem ke zpracování OÚ, ale pouze sdružuje příslušné odkazy na webové stránky, které jím disponují. I přesto ale je takový vyhledávač možné požádat o uplatnění práva být vymazán a zapomenut.

Optikou testu proporcionality je stejně jako v předešlém případě nutné stanovit vhodnost prostředku, kterým je právo být zapomenut. Je třeba posoudit, zda je možné dosáhnout stanoveného cíle právě tímto způsobilým prostředkem. Cílem je v tomto případě ochrana osobních údajů nezletilých subjektů údajů, a to prostřednictvím využití institutu práva být zapomenut, ve vztahu k omezovanému právu veřejnosti na informace, které by bylo v případě provedeného výmazu omezeno. Na tomto místě je také nutno zdůraznit, že k vložení informace na internet došlo na základě souhlasu, a to ať už jej udělil subjekt údajů samotný nebo v zastoupení zákonným zástupcem a podáním žádosti o výmaz tak dojde k odvolání takového souhlasu. Využitý institut se tak jeví jako vhodný, protože udělený souhlas nelze odvolat jinak.

Dále je třeba posoudit, zda není možné tohoto cíle ve stejné či obdobné míře dosáhnout jiným prostředkem bez zásahu do práva veřejnosti na informace. Tzn. jak moc je potřebný tento omezující prostředek (právo být zapomenut)? Jak bylo již zmíněno výše, „*potřeba zásahu předpokládá, že k dispozici není žádný jiný, k právům dotčené osoby šetrnější, tj. menší újmu způsobující, a přitom stejně vhodný prostředek*“.¹⁹⁸ Domnívám se, že v současné právní úpravě neexistuje jiný vhodnější prostředek, který by byl šetrnějším.

Nedovedu si představit, jaký jiný objektivně srovnatelný prostředek by měl být užit k tomu, aby byl proveden výmaz a ochráněno tak právo subjektu na ochranu osobních údajů a tím omezeno právo veřejnosti na informace, byť v tomto ohledu pouhým výmazem z vyhledávače nedochází k úplnému naplnění práva na výmaz jako takového. Navíc s ohledem na fakt, že informace zveřejněné ne přímo samotným subjektem údajů, ale třetí osobou, jsou bez jeho vědomého souhlasu vydány na odiv veřejnosti – tedy širokému blíže neurčenému okruhu jedinců.

¹⁹⁸ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 20. prosince 2016, sp. zn. Pl.ÚS 3/14, bod 101

Zde se ovšem nabízí si rozebrat situace, které mohou nastat po využití práva být zapomenut a které jsou podrobněji rozebrány v kapitole týkající se ověření tohoto práva v praxi. K tomu, aby byl osobní údaj z prostředí internetu zcela vymazán, je v případě podání žádosti k internetovému vyhledávači totiž zapotřebí dvojí aktivita subjektu údajů. A to nejprve odstranit OÚ ze seznamu nabízených odkazů, které po zadání jména subjektu údajů nabídne hledajícímu uživateli vyhledávač k dispozici, a poté kontaktování samotného webmastera stránky obsahující danou informaci.

V případě, že dojde k odstranění odkazu pouze z internetového vyhledávače, právo veřejnosti na informace tím bude omezeno pouze částečně, protože daná informace bude stále k dispozici na stránkách samotného webmastera. Navíc vzhledem k nastavené tzv. geoblokační politice vyhledávače Google bude odkaz stále dohledatelný ze země, ve které neplatí evropská legislativa. Pokud bude ale subjektem údajů vyvinuta důsledná aktivita a bude trvat na výmazu údajů i na konkrétní stránce, bude tím právo veřejnosti k přístupu k informacím značně omezeno.

Podobně jako ve stanovisku Úřadu pro ochranu osobních údajů se domnívám, že při zveřejňování informace v prostředí internetu je nutné rozlišovat, pro koho je zveřejněný údaj přístupný. „(...) na jedné straně zveřejnění informace určené pro oprávněné osoby (tj. v tomto případě žadatele) a na druhé straně zveřejnění prostřednictvím webových stránek, kdy dochází ke zpřístupnění informací včetně osobních údajů nejen uvedeným (oprávněným) osobám, ale neomezenému počtu příjemců.“¹⁹⁹

*„Zveřejňování osobních údajů způsobem umožňujícím dálkový přístup (prostřednictvím internetu) pro předem neurčený okruh osob z vlastní iniciativy povinného subjektu přitom zjevně zasahuje do osobní sféry jednotlivce daleko podstatnějším způsobem, než jejich zpřístupnění na základě individuální žádosti konkrétní fyzické nebo právnické osoby.“*²⁰⁰

Posledním bodem, který je v rámci testu proporcionality třeba posoudit, je přiměřenost. Zda zvolený prostředek (za předpokladu, že je shledán vhodným a potřebným) je ve vztahu ke sledovanému cíli přiměřený a proporcionalní. Pokud neexistuje veřejný zájem na tom, aby daná informace byla i nadále k dispozici v online světě, domnívám se, že se jedná o prostředek

¹⁹⁹ K principu proporcionality při zpracování osobních údajů na základě zákona o svobodném přístupu k informacím, Dostupné online < <https://www.uoou.cz/k-principu-proporcionality-pri-zpracovani-osobnich-udaju-na-zaklade-zakona-o-svobodnem-pristupu-k-informacim/d-5511/p1=1099>>

²⁰⁰ K principu proporcionality při zpracování osobních údajů na základě zákona o svobodném přístupu k informacím, Dostupné online < <https://www.uoou.cz/k-principu-proporcionality-pri-zpracovani-osobnich-udaju-na-zaklade-zakona-o-svobodnem-pristupu-k-informacim/d-5511/p1=1099>>

přiměřený (např. pokud by se jednalo o údaje týkající se trestné činnosti apod. K tomuto srovnání judikatury viz níže).

Na základě výše uvedeného se domnívám, že kolize práva na ochranu OÚ vzhledem k právu veřejnosti a jejímu přístupu k informacím lze v případě výmazu odkazu z internetového vyhledávače považovat za vhodný, způsobilý a přiměřený. A v případě odvolání původně uděleného souhlasu subjektu údajů za předpokladu, že se nejedná o údaje, na kterých by lpěl veřejný zájem, tak převažuje ochrana osobního údaje. Mimo jiné i s ohledem na fakt, že se jedná o OÚ nezletilých, jejichž soukromí a důstojnost vyžaduje mimořádnou pozornost vzhledem k jejich věku a větší zranitelnosti, než je tomu u ostatních subjektů údajů.²⁰¹

5.5 Případ výmazu osobních údajů nezletilého z databáze soudu

Zajímavým případem (narozdíl od problematiky nastíněné výše) se zabýval Krajský soud v Brně v souvislosti s žádostí zákonného zástupce nezletilého subjektu údajů, který se domáhal, aby OÚ nezletilého byly vymazány z databáze NALUS Ústavního soudu (dále jen „ÚS“).²⁰² Žalobkyně (matka nezletilého) uvedla, že z důvodu již tak medializované kauzy²⁰³ si přeje odstranit jméno svého nezletilého syna z online databáze ÚS, který žalovala, protože ÚS zveřejnil chlapcovo jméno jako jednoho ze stěžovatelů v případě požadavku veganského jídla po školní jídelně v Břeclavi.²⁰⁴

Žalobkyně argumentovala dřívějšími rozhodnutími ÚS²⁰⁵, ve kterých se uvádí, že za citlivý osobní údaj je také považován údaj vypovídající o filozofickém přesvědčení, o čemž veganství dle žalobkyně vypovídá a volba veganské stravy spadá pod ochranu čl. 9 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.²⁰⁶

Uveřejněním jména nezletilého syna žalobkyně jakožto stěžovatelky je „v rozporu se zájmem nezletilého žalobce, není k tomu dán žádný legitimní cíl, ani na tom není dán veřejný zájem, a stalo se tak v rozporu se zákonem. Jedná se o zásah do práva žalobce na soukromí a ochranu osobních údajů.“²⁰⁷

²⁰¹ Nález Ústavního soudu ze dne 20. prosince 2016, sp. zn. Pl. ÚS 3/14

²⁰² Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. února 2015, sp. zn. 29 A 48/2013-68

²⁰³ Více viz např. internetový článek *Vegani nemají nárok na speciální stravu ve školní jídelně, rozhodl soud*. Dostupné zde: < <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/vegani-nemaji-narok-na-specialni-stravu-ve-skolni-jidelne-rozhodl-soud-132975>>

²⁰⁴ Jméno nezletilého je uvedeno v nález Ústavního soudu ze dne 7. května 2013, sp. zn. I. ÚS 2055/11 a vzhledem k jeho neobvyklosti je pak snadněji dohledatelné v prostředí internetu.

²⁰⁵ rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 17. července 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05 a ze dne 11. listopadu 2005, sp. zn. I. ÚS 453/03

²⁰⁶ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. února 2015, sp. zn. 29 A 48/2013-68, bod 10 a 15

²⁰⁷ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. února 2015, sp. zn. 29 A 48/2013-68, bod 1

Dle § 59 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu se údaje o totožnosti účastníků a vedlejších účastníků, jejich zástupců, svědků a znalců neuveřejňují, jen pokud tak stanoví zvláštní zákon nebo vyžadují-li to důležité zájmy těchto osob nebo státu anebo mravnost; rozhodnout o tom přísluší tomu, kdo řídí vydávání Sbírký rozhodnutí.²⁰⁸

Vyjádření žalovaného Ústavního soudu obsahovalo mimo jiné také upozornění na fakt, že by se v daném případě anonymizace totožnosti účastníků zcela míjela účinkem, neboť veškeré informace, a to včetně průběhu celého řízení před ÚS, byly samotnou žalobkyní zveřejněny v rámci festivalu VeganFest 2013, v jehož rámci přednesla příspěvek „*Dítě vegan – zkušenosti, školní stravování, očkování a právo*“ a video je volně dostupné na kanálu YouTube a na blogu žalobkyně – propagátorky veganství.²⁰⁹

Krajský soud se musel tedy vypořádat s kolizí mezi právem na informace a právem na ochranu soukromí a upřednostněním jednoho z uvedených základních práv v určité míře.²¹⁰ Legitimní cíl dovozuje KS zájmem na veřejné kontrole řádného fungování soudní moci, jakožto nezastupitelné složky demokratického právního státu.²¹¹

„Uvádění údajů o totožnosti účastníků řízení je při publikaci rozhodnutí opatření zajisté vhodným, neboť identifikací osob, jichž se věc týká, rozšiřuje meze kontroly veřejné moci spočívající mimo jiné v právu veřejnosti dohlížet na korektnost průběhu soudního procesu a usnadňuje jedinci i společnosti možnost vytvořit si názor na věci veřejného zájmu, vyvolat veřejnou diskuzi a utvářet veřejné mínění. Z podaného je současně dostatečně zřejmé, že zejména vzhledem k vysokému počtu každoročně vydávaných rozhodnutí, jsou pro dostatečnou účinnost veřejné kontroly soudní moci potřebné identifikátory umožňující uspokojivou odlišitelnost jednotlivých případů; jméno a příjmení účastníků řízení se pro tento účel přímo nabízí. Kritéria vhodnosti a potřebnosti jsou tedy testovanou právní úpravou (§ 59 odst. 3 věta druhá zákona o Ústavním soudu) bezpochyby naplněna.“²¹²

KS se v závěru rozsudku také ztotožňuje s názorem žalovaného ÚS, že důležitým důvodem pro anonymizaci totožnosti účastníků by bylo např. jeho vážné zdravotní postižení či dehonestující zacházení s účastníkem řízení coby oběti trestné činnosti.²¹³ Navíc samotná

²⁰⁸ § 59 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu

²⁰⁹ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. února 2015, sp. zn. 29 A 48/2013-68, bod 37 (Pozn. autora: Při psaní této práce se předmětné video z VeganFestu 2013 již nepodařilo na kanálu YouTube dohledat

²¹⁰ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. února 2015, sp. zn. 29 A 48/2013-68, bod 92

²¹¹ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. února 2015, sp. zn. 29 A 48/2013-68, bod 93

²¹² Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. února 2015, sp. zn. 29 A 48/2013-68, bod 93

²¹³ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. února 2015, sp. zn. 29 A 48/2013-68, bod 96

žalobkyně ještě před publikací v databázi NALUS zveřejnila podstatné informace o vývoji věci a umožnila tak určení totožnosti.²¹⁴

Tento výše rozebraný případ tak znázorňuje zajímavý postoj zákonného zástupce nezletilého ve vztahu k uveřejnění OÚ o nezletilém. Pokud tak činí soud, není to dle tvrzení žalobkyně ve výše rozebrané žalobě v pořádku a je zasahováno do práva na soukromí a ochranu OÚ nezletilého, ovšem sama žalobkyně jakožto rodič dítěte zveřejňuje vědomě (dokonce citlivě) OÚ do virtuálního světa. Nutno podotknout, že v tomto případě žalobkyně zveřejnila mnohem více informací než žalovaný soud, který publikoval pouze osobní údaj ve formě jména a příjmení a informaci obsahující označení nezletilého stěžovatele za vegana.

5.6 Případ České televize

V rámci uplatnění práva na výmaz v souvislosti s poměřováním práva na ochranu osobních údajů proti právu svobody projevu a práva veřejnosti na informace považují za důležité zmínit zde rovněž rozhodnutí České televize, které bylo následně přezkoumáno ÚOOÚ.

Na základě stížnosti provedl ÚOOÚ kontrolu neúplného provedení výmazu, o nějž žádal subjekt údajů. O stěžovateli, který spáchal trestný čin, byl za něj odsouzen a svůj trest si také odpykal, odvysílala Česká televize (dále jen „ČT“) v roce 2009 reportáž. Ač je reportáž několik let stará, zůstávala i nadále v internetovém archivu ČT.

Stěžovatel z důvodu uplynutí výkonu trestu požadoval výmaz dané reportáže z *iVysílání*, protože nadále nechtěl být spojován s tímto již zhojeným trestným činem. ČT provedla pouze výmaz reportáže, ale ponechala uveřejněný titulek reportáže společně se jménem pachatele trestného činu. Stěžovatel proto podal druhou žádost. Té ale nebylo ČT vyhověno, proto se obrátil se stížností k ÚOOÚ.

Závěr dozorového orgánu z provedeného šetření zněl tak, že ČT správně poměřila dvě v kolizi stojící práva a postupovala tak v souladu s čl. 5 nařízení GDPR. Přesto, že i nadále dochází k zásahu do ochrany soukromí stěžovatele, vyhodnotil ve vztahu k právu široké veřejnosti na informace a svobodu projevu na druhé straně Úřad toto rozhodnutí jako proporcionální.²¹⁵

²¹⁴ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. února 2015, sp. zn. 29 A 48/2013-68, bod 98

²¹⁵ MARCÍN, Vojtěch. *Kontrola vyřízení žádosti o uplatnění práva na výmaz (veřejnoprávní instituce Česká televize)* [online]. uouu.cz, 16. září 2019, [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <https://www.uouu.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=5715&n=kontrola%2Dvyřízení%2Džado sti%2Ddo%2Duplatnění%2Dpráva%2Dna%2Dvýmaz%2Dveřejnoprávní%2Dinstituce%2Dceska%2Dtelevize&p1=1099>

„Takový přístup při provozování internetového archivu, který je dostupný široké veřejnosti, odpovídá požadavkům právních předpisů a v dostatečném rozsahu zohledňuje jak právo na informace a svobodu projevu, tak právo na ochranu osobních údajů.“²¹⁶

V souvislosti s tímto případem kontroly vydal také ÚOOÚ doporučení, ve kterém uvádí, že právo být zapomenut není právem absolutním a uplatní se pouze za splnění podmínek uvedených v čl. 17 nařízení GDPR. Dále je pak zejména při zpracování OÚ pro novinářské účely nezbytné právo na ochranu OÚ poměřovat především s právem na informace a svobodu projevu.²¹⁷

5.7 Ochrana soukromí mladistvých v rámci trestního řízení

Novelizací zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen „ZSM“) v roce 2004 byl do právního řádu zaveden princip týkající se výrazného posílení ochrany soukromí a osobnosti mladistvého v rámci trestního řízení, a to vzhledem k dosud neukončenému mravnímu a rozumovému vývoji dospívajícího jedince. Jedná se o zákaz zveřejnění informací obsahujících jméno, příjmení a další informace, které by umožnily nezletilého identifikovat.²¹⁸

Ústavní soud se zabýval stížností podanou Okresním soudem v Kladně, která byla podána proti přijaté novelizované právní úpravě v ZSM pro rozpor se zásadou veřejnosti soudního řízení. Dle této stížnosti se soudy v řízení proti mladistvým dostávají do pozice tzv. „kabinetní justice“.

Stížnost byla podána v reakci na medializovaný případ nezletilého studenta učiliště, který byl odsouzen za napadení učitele ve výuce nožem, který na následky zranění posléze zemřel. „Výchovnou činnost soudu, resp. výchovné působení trestního řízení na příjemce informací není podle názoru Ústavního soudu nutno spojovat vždy právě s identifikací pachatele. Podstatnějšími informacemi pro výchovu k úctě k právům a spravedlnosti jsou

²¹⁶ MARCÍN, Vojtěch. *Kontrola vyřízení žádosti o uplatnění práva na výmaz (veřejnoprávní instituce Česká televize)* [online]. uoou.cz, 16. září 2019, [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <https://www.uoou.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=5715&n=kontrola%2Dvyřízení%2Dzadosti%2Do%2Duplatnění%2Dprava%2Dna%2Dvymaz%2Dverejnoprávní%2Dinstituce%2Dceska%2Dtelevize&p1=1099>

²¹⁷ MARCÍN, Vojtěch. *Kontrola vyřízení žádosti o uplatnění práva na výmaz (veřejnoprávní instituce Česká televize)* [online]. uoou.cz, 16. září 2019, [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <https://www.uoou.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=5715&n=kontrola%2Dvyřízení%2Dzadosti%2Do%2Duplatnění%2Dprava%2Dna%2Dvymaz%2Dverejnoprávní%2Dinstituce%2Dceska%2Dtelevize&p1=1099>

²¹⁸ VÁLKOVÁ, Helena. Ochrana soukromí a osobnosti mladistvého versus právo na informace, svoboda projevu a zásada veřejnosti, *Trestněprávní revue* 2006, č. 4, s. 97

*zajisté informace, týkající se skutkových zjištění a jejich právního posouzení, které lze za účinnosti napadených ustanovení získat při veřejném vyhlášení rozsudku”.*²¹⁹

*“Napadená ustanovení zákona o soudnictví ve věcech mládeže tak mají narušovat proporcionalitu mezi zájmem na ochraně soukromí trestně stíhaných mladistvých na jedné a právem na informace na druhé straně, a to ve prospěch ochrany soukromí trestně stíhaných mladistvých.”*²²⁰

Dle rozsudku ÚS spadá ochrana osobních údajů nezletilých mezi tzv. *zvláště zranitelné osoby*. „*To platí zejména pro ochranu nejintimnější osobní sféry dotčených osob, kam spadají citlivé stigmatizující informace o sexualitě, zdravotním stavu či duševním a mentálním postižení, o nezletilých dětech či obdobně zranitelných osobách, potřeba ochrany, jejichž soukromí a důstojnosti vyžaduje mimořádnou pozornost.*”²²¹

5.8 Veřejně známé osoby a jejich právo na výmaz

Více exponovanou skupinu subjektů údajů dle mého názoru představují veřejně známé osobnosti, jejichž život je vzhledem k jejich popularitě (ať již chtěné či nechtěné) pod drobnohledem veřejnosti skrze média, na jejichž straně spočívá právo svobody projevu.

Skrze narůstající možnosti publikování informací přes relativně nová média vznikající až v posledních letech (myšleno především skrze sociální sítě) je nejen sdílení obsahu, ale také dostupnost veřejnosti, která je mnohem snazší než dříve. A i když se může na první pohled jevit, že zásah do soukromí veřejně známému subjektu údajů je odůvodněn převažujícím zájmem veřejnosti mít k informacím přístup²²², není tomu tak vždy a ve všech případech. V souvislosti s nezletilými potomky těchto veřejně známých osobností je níže rozebrána také judikatura týkající se tohoto problému.

5.8.1 Případ monackého knížete a jeho nemanželského syna

Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) se zabýval otázkou ochrany soukromí monackého knížete, který se po publikování zpovědi jeho tehdejší partnerky paní Coste v deníku Paris Match veřejně přiznal k otcovství syna, který se narodil mimo manželství. V daném případě ESLP podotýká, že kníže je veřejně známou osobou a je v pozici hlavy státu s politickou a reprezentativní funkcí. Proto bylo třeba, aby byla vnitrostátními soudy nalezena míra ochrany jeho

²¹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 8. listopadu 2005, sp. zn. Pl. ÚS 28/04

²²⁰ VÁLKOVÁ, Helena. Ochrana soukromí a osobnosti mladistvého versus právo na informace, svoboda projevu a zásada veřejnosti, Trestněprávní revue 2006, č. 4, s. 97

²²¹ Nález Ústavního soudu ze dne 20. prosince 2016, sp. zn. Pl. ÚS 3/14

²²² rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 ve věci C – 131/12 Google Spain SL a Google Inc. proti Agencia Espanola de Protección de Datos (AEPD) a Mario Costeja Gonzálesovi, bod č. 97

soukromého života ve vztahu k výkonu této veřejné funkce. Navíc s ohledem na to musela být zodpovězena také otázka případného následnictví trůnu, jelikož nezletilý potomek je potomkem mužským.²²³

Samotná partnerka paní Coste kontaktovala známý francouzský deník a bezplatně poskytla také fotografie k ilustrování a dokázání skutečnosti, že otec jejího dítěte je monacký kníže. Tímto jej chtěla přimět k tomu, aby se veřejně přiznal k jeho otcovství tak, jak jí několikrát slíbil. „*Fotografie neukazovaly však jeho obraz takový, aby mohl z pohledu čtenáře přinést újmu jeho hodnocení ze strany společnosti. Nepodávaly jeho obraz ani překrouceně a sloužily hlavně jako podpora obsahu rozhovoru ilustrující pravdivost informací, které v něm byly prezentovány.*“²²⁴

Názor ESLP, na kterém se Velký senát jednomyslně shodl, uvádí, že „*narození dítěte není jen věcí čistě soukromou, ale má určitý veřejný rozměr. Informace o narození potomka panovníka vládnoucí dynastie v dědičné monarchii je z tohoto pohledu věcí veřejnou prakticky vždy.*“²²⁵

Důležité je zde zmínit také fakt, že monacký princ byl až do tohoto incidentu bezdětný a v okamžiku, kdy Paris Match uveřejnilo článek obsahující informaci, že má potomka mužského rodu, přirozeně vyvolal mnohem větší rozruch právě kvůli případnému nástupci na trůn.²²⁶

To, co činí tento případ zajímavým z hlediska tématu této práce a položených výzkumných otázek, je fakt, že soud se v otázce týkající se ochrany soukromí právě nezletilého syna zmínil v rozsudku pouze okrajově a zabýval se především ochranou soukromého života monackého prince – otce nezletilého ve vztahu naléhavého zájmu veřejnosti a jejímu přístupu k informacím.

Dle argumentace soudu matka nezletilého, paní Coste tím, že poskytla do článku informace nejen o otci dítěte, ale také např. informace o svém těhotenství, o porodu, o jejím následném životě a o životě nezletilého narozeného dítěte, převzala jako zákonný zástupce nad tímto zcela odpovědnost a fakt, že tak činila v nejlepším zájmu svého dítěte, jímž chtěla docílit toho, aby se jeho otec veřejně k otcovství přiznal, bylo soudem shledáno, že tento krok matky je proporcionální ve vztahu k ochraně soukromí jejího dítěte.²²⁷

²²³ Rozsudek ESLP ze dne 10. listopadu 2015, *Couderc a Hachette Filipacchi Associés proti Francii*, 40454/07, bod 124

²²⁴ Tamtéž, bod 135

²²⁵ KMEC, Jiří. *Levoboček hlavy státu jako věc veřejná*. Soudní rozhledy, 2016, č. 1, s. 30 (Komentář k rozsudku ESLP ze dne 10. listopadu 2015, *Couderc a Hachette Filipacchi Associés proti Francii*, 40454/07 (II.), SR 1/2016)

²²⁶ Rozsudek ESLP ze dne 10. listopadu 2015, *Couderc a Hachette Filipacchi Associés proti Francii*, 40454/07, bod 108

²²⁷ Tamtéž, bod 127

5.8.2 Případ syna veřejně známé osobnosti v České republice

Dalším případem, který je vhodné na tomto místě v souvislosti s dětmi veřejně známých osobností zmínit, je rozhodnutí Nejvyššího soudu, které pojednává o neoprávněném zásahu do práv a soukromí nezletilého syna veřejně známé osobnosti.²²⁸ Městský soud v Praze zamítl žalobu, kterou mělo být žalovanému médiu zakázáno zveřejňovat články týkající se soukromí a rodinného života žalobci a současně vyplacena finanční kompenzace. Žalobce spatřoval neoprávněný zásah ve třech článcích vydaných v týdeníku Pestrý svět (Chudák tlustý A.: Všichni se mi smějí, Vymění lásku syna za milence? Syn B. trpí). Dle soudu prvního stupně nedošlo k porušení práv, a to proto, že fotografie byly pořízeny na veřejnosti a samotná matka nezletilého komentovala váhu svého syna veřejně při rozhovorech, které poskytovala.

Vrchní soud v Praze změnil svým rozsudkem výše uvedené rozhodnutí soudu prvního stupně pouze tak, že žalované medium je povinno zaplatit žalobci finanční kompenzaci ve výši 300.000,- Kč, jinak rozsudek potvrdil. V odůvodnění uvedl, že žalobcovi rodiče jsou veřejně známými osobnostmi a patří mezi osoby veřejného zájmu, ale žalobce, byť je dítětem osob veřejného zájmu, sám takovou osobou není. *„Zesměšňování žalobcovy nadváhy u nezletilého dítěte, které se na veřejnosti samo neprosazuje, a jehož zájem má být chráněn, je třeba posuzovat jako neoprávněný zásah do žalobcovy důstojnosti.“*²²⁹

*„Občanský zákoník právo na ochranu osobnosti fyzické osoby upravuje jako jednotné právo, jehož obsahem je v občanskoprávní oblasti zabezpečit respektování osobnosti fyzické osoby a její všestranný svobodný rozvoj. Jde o zásadní rozvedení a konkretizaci článků 7, 8, 10, 11, 13 a 14 Listiny základních práv a svobod.“*²³⁰

*„V rámci jednotného práva na ochranu osobnosti existující dílčí práva zabezpečují občanskoprávní ochranu jednotlivých hodnot (stránek) osobnosti fyzické osoby jako neoddělitelných součástí celkové fyzické a psychicko-morální integrity osobnosti. Jde mimo jiné i o právo fyzické osoby rozhodnout podle vlastního uvážení, zda, popř. v jakém rozsahu a jakým způsobem mají být skutečnosti jejího osobního soukromí zpřístupněny jiným, a zároveň se bránit proti neoprávněným zásahům do této sféry ze strany jiných osob. Neoprávněnost využívání, resp. zveřejňování skutečností soukromého života, je dána v případech, kdy osoba, jíž se týkají, sama o jejich využití nebo zveřejnění nerozhodla, tedy nedala k nim souhlas, který je v tomto případě jediným zákonným důvodem vylučujícím neoprávněnost.“*²³¹

²²⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. prosince 2012, sp. zn. 30 Cdo 3770/2011

²²⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. prosince 2012, sp. zn. 30 Cdo 3770/2011

²³⁰ Tamtéž

²³¹ Tamtéž

Stejně tak jak zmiňuji v úvodní kapitole této práce při rozboru právní úpravy na ochranu soukromí jednotlivého subjektu údajů, také NS ve své argumentaci uvádí, že zákon nečiní rozdíly v subjektech a nositelem práv na ochranu soukromí je tak i nezletilé dítě (dokonce i nasciturus). Taková ochrana je zajišťována dítěti také na základě čl. 16 Úmluvy o právech dítěte.²³²

Potřeba ochrany je dána také s ohledem na nebezpečí, které vychází ze zájmu médií a jejich odběratelů (adresátů) o fotografie dětí. Je třeba si uvědomit, že jejich samostatný vývoj může být narušen citelněji, než je tomu u dospělých, a prostředí, ve kterém se děti mohou rozvíjet bez obavy z rušivého veřejného pozorování, musí být proto chráněno mnohem komplexněji než u rodičů.²³³

NS také poukázal na rozhodnutí Spolkového ústavního soudu²³⁴, na které ve svém rozsudku odkazoval v některých bodech svého vyjádření k věci a mimo jiné také vyzdvihl fakt, že za předpokladu, že se rodiče s dětmi vědomě obracejí na veřejnost a společně se podílejí na veřejných akcích, zpravidla půjde v těchto případech o ztrátu potřeby ochrany, protože v tomto ohledu na sebe přijímají podmínky veřejného vystupování.²³⁵

„Ustanovení čl. 16 Úmluvy poskytuje dítěti ochranu před svévolnými zásahy do jeho soukromí, bez rozlišení odkud (kým) jsou činěny. Jinými slovy, dítě má právo na ochranu před svévolnými zásahy do svého soukromí i tehdy, jsou-li činěny jeho zákonnými zástupci (nosieli rodičovské zodpovědnosti).“²³⁶

NS se zabýval otázkou důsledné ochrany zájmu dítěte, který se vztahuje i na zájem představovaný právem dítěte na informační sebeurčení. *„Informační sebeurčení dítěte je však nadto do určité míry modifikováno vůlí nositelů rodičovské zodpovědnosti. Ti, jak plyne z ustanovení § 31 odst. 2 zákona o rodině, by měli dbát, aby se veřejnost nedozvídala informace ze soukromého života dítěte, které mohou být vnímány jako pro dítě ponižující, zesměšňující či jinak způsobilé narušit jeho řádný (rozuměno zejména psychický) vývoj. Zákon o rodině v tomto ustanovení zdůrazňuje, že rodiče vykonávají rodičovskou zodpovědnost s ohledem na zájem dítěte.“²³⁷*

Dle rozhodnutí NS, na které odkazuje také v tomto rozebíraném rozhodnutí, je zájem dítěte jako rozhodnutí třetích osob o nejlepších zájmech dítěte vycházející z uspokojení

²³² Tamtéž

²³³ Tamtéž

²³⁴ Rozsudek Spolkového ústavního soudu (Bundesverfassungsgericht) ze dne 15. prosince 1999, sp. zn. BVerfG, 1 BvR 653/96, bod 83. - 85.

²³⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. prosince 2012, sp. zn. 30 Cdo 3770/2011

²³⁶ Tamtéž

²³⁷ Tamtéž

základních potřeb dítěte (výživa, bydlení, zdraví), jeho rozvoje, názorů a přání dítěte, totožnosti dítěte, citového spojení, jeho zdraví, bezpečí, ochrany, zaopatření, péče, soudržnosti rodiny, trvalosti domova, vazeb dítěte na kamarády, ze školních vztahů, rizik náhradní péče, kulturního pozadí či náboženské víry.²³⁸ „*Samotné rozhodnutí pak musí sledovat cíl stabilního a nikoliv přechodného řešení, které sleduje skutečně dlouhodobé zájmy dítěte. V této souvislosti Nejvyšší soud rovněž odkázal na znění Preambule Úmluvy, kde se prohlašuje, že státy, které jsou smluvní stranou této úmluvy, uznávají, že v zájmu plného a harmonického rozvoje osobnosti musí dítě vyrůstat v rodinném prostředí, v atmosféře štěstí, lásky a porozumění.*“²³⁹

Pokud vykovává nositel rodičovské zodpovědnosti práva a povinnosti z ní plynoucí v rozporu s ustanovením § 31 zákona o rodině²⁴⁰, vystavuje se sankcím, předvídaným v tomto zákoně, resp. též v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí. Za takové jednání může být považováno i poskytování a souhlas s veřejným šířením důvěrných informací o dítěti, pokud tím rodič sleduje zvýšení vlastní atraktivity pro širokou veřejnost a s ní spojený (zejména finanční) prospěch. Důsledky takových pochybení se primárně promítají do vztahu rodič – dítě a nikoli do vztahu původce zásahu - dítě. Aby bylo možné dovozovat důsledky ve vztahu původce zásahu - dítě, muselo by se vedle souhlasu dotčené osoby na její straně rovněž jednat o osobu veřejného zájmu.²⁴¹

Na základě výše uvedeného lze tedy shrnout, že míra informačního sebeurčení samotného dítěte je do určité míry modifikovaná vůlí nositelů rodičovské zodpovědnosti. Aktivní účast nositele rodičovské zodpovědnosti na medializaci dítěte se primárně promítá v oblasti výkonu rodičovské zodpovědnosti, a to včetně úvah o jejím omezení, či změně (napomenutí, omezení, změna výchovy apod.).²⁴²

V tomto konkrétním případě pak rozhodující soud uzavírá, že v řízeních, kde je dotčeno osobnostní právo dítěte, je třeba uvážit také fakt, že to zpravidla není samotný nezletilý žalobce (postižená fyzická osoba), kdo zpřístupňuje informace o svém soukromí široké veřejnosti, ale v důsledku modifikovaného informačního sebeurčení dítěte tak činí jeho zákonný zástupce. Pokud by bylo dle okolností případu takové jednání zákonného zástupce možné považovat za porušování jeho povinností k dítěti (§ 31 odst. 2 zákona o rodině, čl. 16 Úmluvy), je třeba z takového jednání ve vztahu k zákonnému zástupci vyvodit důsledky.²⁴³

²³⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3430/2011

²³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3430/2011

²⁴⁰ Rozebíraný případ byl projednáván a rozhodnut ještě v době, kdy nenabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁴¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. prosince 2012, sp. zn. 30 Cdo 3770/2011

²⁴² Tamtéž

²⁴³ Tamtéž

Ve výše rozebraném případě byl nezletilý syn dítětem veřejně známé osobnosti. Jak by tomu ale bylo v případě, že by se jednalo o „obyčejné“ dítě, které by bylo zveřejněno rodičem do virtuálního světa, a tento jeho zákonný zástupce nebyl celebritou? Domnívám se, že vzhledem k výše uvedené zesílené ochraně dítěte (jak bylo zmíněno např. v rozhodnutí Spolkového ústavního soudu nebo i v rozebraném rozhodnutí NS výše) by se neměl činit rozdíl mezi potomky veřejně známých osobností a lidmi aktivními na sociálních sítích (ale je třeba si uvědomit, že projednávaný případ je z dob, kdy ještě sociální sítě neexistovaly). Informace týkající se konkrétně tohoto případu byly pouze otisknuty do týdeníku Pestrý svět a jsou pro případné hledače hůře dohledatelné, než údaje zveřejněné online prostřednictvím aplikace sociální sítě, jako je tomu v dnešní době.

Zastávám ale ten názor, že by se mělo v konkrétní situaci posoudit, zda se jedná o citelný zásah do soukromí nezletilého subjektu údajů, a to z několika hledisek: 1) Jaký údaj je zákonným zástupcem publikován – zda citlivý nebo ne, 2) V jaké intenzitě – tzn. jak často a v jaké frekvenci (častokrát bývá sdílen nositelem rodičovské odpovědnosti celý den nezletilého), 3) Zda je rodič veřejně známou osobou nebo ne. V tomto posledním hledisku si troufám tvrdit, že většina z veřejně činných uživatelů sociálních sítí by mohla být považována dle kritérií zmíněných výše za veřejně známou osobu. A to už jen vzhledem k četnosti publikovaných informací nebo počtu sledujících na jejich profilech.

6 Závěr

Na základě výše uvedených skutečností je více než jasné, že se aktuálně nacházíme v době, kdy ani relativně nově nabízený institut nařízením GDPR v podobě práva být zapomenut není v případě dostupných technologií dostačující. *„I když roli sociálních sítí v sociálním a politickém životě nelze přeceňovat, je zřejmé, že představují stále mocnější nástroj, který již nelze z právního hlediska dále opomíjet.“*²⁴⁴

*„Jinými slovy, bude velmi obtížným úkolem prostřednictvím právní regulace obecně stěží definovatelného konceptu soukromí poskytovat ochranu jeho konkrétním aspektům (dimenzím) v překotně se měnícím prostředí informačních technologií (tzv. kyberprostoru), jehož hranice nelze nadto nijak vymezit, přičemž jsou zde shromažďována data a informace, která o soukromí, událostech a činnostech v soukromém životě jednotlivců vypovídají neporovnatelně více, jelikož dochází k obrovskému přenosu dat a informací o jejich průběhu, charakteru, místě a čase a v neposlední řadě i o subjektech je vykonávajících, než by oni sami vědomě ze svého soukromí zpřístupnili.“*²⁴⁵ I přesto ale je touto novou právní úpravou poskytován alespoň nějaký vratný mechanismus v případě pozdějšího nesouhlasu s uveřejněním osobních údajů daným subjektem.

Odpověď na první výzkumnou otázku položenou v této práci výše, zda je právo být zapomenut skutečným právem nebo jen právem na „rozmazání“, zní i podpořením závěry z aplikační části práce, kterým bylo toto právo ověřeno v praxi tak, že ani v případě, kdy byla nařízením GDPR v roce 2018 přijata možnost být z prostředí internetu vymazán, nemusí k takovému výmazu bohužel dojít a za předpokladu, že ano, tak s vyvinutím značného úsilí subjektu údajů. V případě, že tak učinil subjekt údajů sám na základě svého rozhodnutí udělit souhlas k publikaci, logicky musí čelit důsledkům z toho plynoucím. Ovšem v případě, kdy tak za něj udělí souhlas třetí osoba, se mi osobně jeví jako nespravedlivé, že výmaz nelze provést (a to buď vzhledem k množství sdíleného obsahu či vyvinutí nepřiměřeného úsilí – tak jako například v případě aplikační části práce o provedení výmazu z vyhledávače a následně z webové stránky).

Druhá výzkumná otázka, zda toto právo být zapomenut online je požíváno také nezletilými subjekty údajů, kteří samy údaje o své osobě do virtuálního světa neuveřejnily, byla po zhodnocení příslušné právní úpravy a uplatnění tohoto práva v praxi vyhodnocena kladně. I

²⁴⁴ HANYCH, Monika, PIVODA, Marek. Facebook, Twitter a YouTube jako garanti svobodného projevu? Kritika současného systému notice-and-takedown, *Revue pro právo a technologie*, roč. 2017, č. 16, s. 177

²⁴⁵ KOKEŠ, M. In HUSSEINI, BARTOŇ, KOKEŠ, KOPA a kol. *Listina základních práv a svobod*, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021, s. 326 - 361

přesto, že za samotný subjekt údajů v rámci výkonu své rodičovské odpovědnosti byl udělen souhlas jejich nositelem, tedy zákonným zástupcem dítěte, náleží mu, jakožto subjektu údajů, jehož se OÚ přímo týkají, možnost využít práva být zapomenut v případě, že později projeví nesouhlas s takovým publikováním.

Stejně tak jako většina názorů odborné veřejnosti se ve vztahu k rychlosti novelizace právní úpravy oproti překotnému tempu vývoje moderních technologií a stále novým možnostem sdílení informací domnívám, že se v budoucnu dočkáme v souvislosti s prováděním výmazu dat dříve spíše s možností obrany a ochrany vytvořenou samotnými tvůrci těchto technologií, než změnou právní úpravy, a to vzhledem k faktu, že minimálně deset let před nabytím účinnosti nařízení GDPR odborná veřejnost volala po zakotvení práva být zapomenut do právní úpravy a také i s dnešní možností danou právě tvůrci aplikací nahlášení nevhodného obsahu samotnými uživateli. Přes všechna výše uvedená fakta, textace právních úprav, nabízených obranných mechanismů a provedených výmazů se ale domnívám, že pokud již jednou dojde k vložení údajů do virtuálního světa, jedná se o velmi komplikovaně vratný krok, ne-li krok nemožný, a o to víc bychom měli uvážit, jaké riziko s sebou nese uveřejnění takových informací o nezletilých subjektech údajů do budoucna.

Rozebráním výše uvedené právní úpravy včetně příslušné judikatury lze závěrem shrnout, že v případě publikování osobních údajů skrze novodobá dostupná média mohou stát v kolizi s ochranou osobních údajů dvě práva, a to právo výkonu rodičovské odpovědnosti a právo veřejnosti na přístup k informacím. V obou těchto případech práv stojících v kolizi docházím po provedených testech proporcionality na základě skutečností uvedených výše k závěru, že využití práva být zapomenut dle platné legislativy je jak vzhledem k omezenému právu výkonu rodičovské odpovědnosti, tak k právu veřejnosti na informace přiměřené a je vhodným a způsobilým prostředkem ochrany OÚ nezletilých subjektů údajů.

Stejně tak jako soudy ve výše rozebrané judikatuře zastávám ten názor, že uplatnění výmazu dle platné právní úpravy je proporcionální vzhledem k tomu, že údaje jsou jednak vkládány v podstatě „bez souhlasu“ (myšleno v případě, kdy za samotný subjekt údajů vkládá do prostředí internetu údaje mnohdy i citlivého charakteru jeho zákonný zástupce a nezletilý nedokáže vzhledem ke své rozumové a volní vyspělosti prozatím zvážit důsledky takového jednání či klást odpor) a jsou dostupné široké veřejnosti a předem blíže neurčenému okruhu adresátů (a to jak prostřednictvím sociálních sítí, tak činností internetového vyhledávače).

Ačkoli se osobně domnívám, že není úplně v pořádku publikovat podobizny, osobní údaje a v podstatě život zejména malých nezletilých dětí, kteří ještě nemají natolik rozumovou

a volní vyspělost, aby chápaly smysl takového publikování, právní úprava je nastavena tak, aby si každý rodič sám zhodnotil výkon a meze své rodičovské odpovědnosti v tomto směru.

A možná právě proto existují aspoň nějaké záchranné mechanismy v podobě práva být zapomenut, které mohou být využity později v průběhu života nezletilého subjektu údajů, nebo možnosti nahlášení příspěvku obsahující nekorektní obsah uživatelem, které mu dávají k dispozici samotné sociální sítě. Je tedy volbou každého rodiče (resp. zákonného zástupce), kam sahají meze, které chce takovýmto sdílením překročit nebo už nikoli.

Osobně jsem ale zastávce toho názoru, že i přes výše zmíněnou právní úpravu je morálně správné, aby si nezletilý subjekt údajů rozhodl sám v průběhu svého života v momentě, kdy k tomu bude rozumově vyspělý, zda bude sám za sebe uveřejňovat své osobní údaje a s kým je bude sdílet, či nikoli. Do začátku života (a například případné kariéry politika či jiné veřejně známé osobnosti) tak bude vstupovat s „čistým štítem“ bez toho, aniž by se musel potýkat s případným uveřejněním informací o něm, o němž se sám nerozhodl.

Seznam použitých zdrojů

Komentáře:

- KOKEŠ, M. In HUSSEINI, BARTOŇ, KOKEŠ, KOPA a kol. *Listina základních práv a svobod*, 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2021
- NULÍČEK, Michal a kolektiv. *GDPR – obecné nařízení o ochraně osobních údajů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018
- HOLUB, Milan. *Občanský zákoník, komentář*. 1. svazek, § 1 – 487, Praha: Linde, 2003

Zahraniční literatura:

- BOYD, Danah. *Why youth heart social network sites: The role of networked publics in teenage social life. Research publication No. 2007 – 16*, The Berkman Center for internet & society at Harvard University, December 2007, s. 137.
- STEINBERG, Stacey. *Growing up shared. How parents can share smarter on social media – and what you can do to keep your family safe in a no – privacy world*. 2020, s. 250

Časopisy:

- HANYCH, Monika, PIVODA, Marek. Facebook, Twitter a YouTube jako garanti svobodného projevu? Kritika současného systému notice-and-takedown, *Revue pro právo a technologie*, roč. 2017
- ŠOŠOLÍKOVÁ, Hana. „The right to be forgotten“ jako řešení problému permanence informací. *Revue pro právo a technologie*, 2013
- HANYCH, Monika, PIVODA, Marek. Facebook, Twitter a YouTube jako garanti svobodného projevu? Kritika současného systému notice-and-takedown, *Revue pro právo a technologie*, roč. 2017, č. 16
- LANGHOFFER, Monika, NONNEMANN, František. Souhlas dětí se zpracováním osobních údajů po účinnosti GDPR, *Právní rozhledy* 2019, č. 4
- MAISNER, Martin. Pasivní vs. aktivní hosting: Hranice režimu Safe Harbour, *Bulletin advokacie* 2017, č. 1-2
- VÁLKOVÁ, Helena. Ochrana soukromí a osobnosti mladistvého versus právo na informace, svoboda projevu a zásada veřejnosti, *Trestněprávní revue* 2006, č. 4
- KMEC, Jiří. *Levoboček hlavy státu jako věc veřejná*. *Soudní rozhledy*, 2016, č. 1

Zahraniční časopisy:

- STEINBERG, Stacey B. Sharenting: Children's privacy in the age of social media, University of Florida Levin College of Law Legal Studies Research Paper Series Paper No. 16-41, s. 839. Dostupné < https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2711442 >
- SHMUELI, Benjamin, BLECHER – PRIGAT, Ayelet. Privacy for children, COLUMBIA HUMAN RIGHTS LAW REVIEW 42:759, s. 759, 2011. Dostupné online < https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1746540 >

Právní předpisy:

- Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících Úmluva Rady Evropy č. 108/1981, o ochraně osob, se zřetelem na automatizované zpracování dat
- Smlouva o fungování Evropské unie
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Směrnice 95/46/ES ze dne 24. října 1995, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a volném pohybu těchto údajů
- zákon č. 101/2002 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů
- zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
- zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

Judikáty:

- Vnitrostátní judikatura:
 - Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2010, sp. zn. 22 Cdo 3727/2008
 - Usnesení Ústavního soudu ze dne 4. prosince 2008, sp. zn. III.ÚS 1019/08

- Nález pléna Ústavního soudu České republiky ze dne 12. října 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94
- Nález pléna Ústavního soudu ze dne 20. prosince 2016, sp. zn. Pl.ÚS 3/14
- Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. února 2015, sp. zn. 29 A 48/2013-68
- rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 17. července 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05 a ze dne 11. listopadu 2005, sp. zn. I. ÚS 453/03
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. prosince 2012, sp. zn. 30 Cdo 3770/2011
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12. prosince 2012, sp. zn. 30 Cdo 3770/2011
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3430/2011
- **Rozhodnutí ESLP:**
 - Rozsudek ESLP ze dne 10. listopadu 2015, *Couderc a Hachette Filipacchi Associés proti Francii*, 40454/07
- **Rozhodnutí SDEU:**
 - rozsudek velkého senátu Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. května 2014 ve věci C – 131/12 Google Spain SL a Google Inc. proti Agencia Espanola de Protección de Datos (AEPD) a Mario Costeja Gonzálezovi
 - rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 24. září 2019 ve věci C-507/17, Google vs. CNIL
 - Rozsudek Soudního dvora ze dne 23. března 2010, ve spojených věcech C - 236/08 až C-238/08, Google France SARL, Google Inc. Proti Louis Vuitton Malletier SA a Google France SARL proti Viaticum SA, Luteciel SARL a Google France SARL proti Centre national de recherche en relations humaines (CNRRH) SARL, Pierre-Alexis Thonetovi, Bruno Raboinovi a Tiger SARL
- **Další zahraniční judikatura:**
 - německý Spolkový ústavní soud (Bundesverfassungsgericht) v rozsudku ze dne 15. 12. 1999, sp. zn. BVerfG, 1 BvR 653/96, kde v bodech 83. - 85. IN: Rozsudek ze dne 12. 12. 2012, sp. zn. 30 Cdo 3770/2011
 - Rozhodnutí Corte di cassazione, Sezione III. Penale, Sentenza 17 dicembre 2013, n. 5107, bod 1. Dostupné online <<https://www.array.eu/it/cassazione-google-vividown/>>
 - Rozhodnutí High Court of Justice, [2008] EWHC 687 (QB)

- Judgment of Court of money, Team canton and commercial law, dated 13.5.2020, case number: C/05/368427
- Rozsudek Spolkového ústavního soudu (Bundesverfassungsgericht) ze dne 15. prosince 1999, sp. zn. BVerfG, 1 BvR 653/96

Internetové stránky:

- FÉR, Ondřej. *Na právo být zapomenut na internetu v Evropě zapomeňte* [online]. Ceska – justice.cz, 7. července 2015 [cit. 4. června 2021]. Dostupné na <<https://www.ceska-justice.cz/2015/07/na-pravo-byt-zapomenut-na-internetu-v-evrope-zapomeňte/>>
- DOBOSIOVÁ, Martina. *Kategorie současných sociálních sítí a aktuální sociální síť* [online]. clanky.rvp.cz, 29. července 2015 [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <<https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/20145/KATEGORIE-SOUCASNYCH-SOCIALNICH-SITI-A-AKTUALNI-SOCIALNI-SITE.html/>>
- MARCÍN, Vojtěch. *Google pokutovaly Itálie, Francie nebo Rusko, miliardové pokuty dostal od EK* [online]. uouu.cz, 7. června 2021, [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <https://www.uouu.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=6707&n=google%2Dpokutovaly%2Ditalie%2Dfrancie%2Dnebo%2Drusko%2Dmiliardove%2Dpokuty%2Ddostal%2Dod%2Dek&p1=1099>
- MARCÍN, Vojtěch. *Google v Belgii dostal za neodstranění odkazů rekordní pokutu* [online]. uouu.cz, 14. července 2020, [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <https://www.uouu.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=6324&n=google%2Dv%2Dbelgii%2Ddostal%2Dza%2Dneodstraneni%2Dodkazu%2Drekordni%2Dpokutu&p1=1099>
- PAVLÁT, David. *Rezoluce o přípravě společných kroků zaměřených na informovanost a vzdělávání mladých lidí na evropské a mezinárodní úrovni* [online]. uouu.cz, 27. září 2010, [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <https://www.uouu.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=1693&n=rezoluce%2Do%2Dpriprave%2Dspolecnych%2Dkroku%2Dzamerenych%2Dna%2Dinformovanost%2Da%2Dvzdelavani%2Dmladych%2Dlidi%2Dna%2Devropske%2Da%2Dmezinarodni%2Durovni&p1=1099>
- ČABÁKOVÁ, Tatiana, SKÁCEL, Ondřej. *Psycholog Studnička: Problémy s dětmi si rodiče způsobili sami. Puberta ukazuje, jak jsme to zvládli* [online]. plus.rozhlas.cz, 29. listopad 2020 [cit. 6. srpna 2021]. Dostupné na <[Psycholog Studnička: Problémy s dětmi si rodiče způsobili sami. Puberta ukazuje, jak jsme to zvládli | Plus \(rozhlas.cz\)](https://www.plus.rozhlas.cz/psycholog-studnicka-problemy-s-detmi-si-rodice-zpusobili-sami-puberta-ukazuje-jak-j sme-to-zvladli)>

- MARCÍN, Vojtěch. *Kontrola vyřízení žádosti o uplatnění práva na výmaz (veřejnoprávní instituce Česká televize)* [online]. uouu.cz, 16. září 2019, [cit. 10. června 2021]. Dostupné na <https://www.uouu.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=200144&id_ktg=5715&n=kontrola%2Dvyrizeni%2Dzadosti%2Do%2Duplatneni%2Dprava%2Dna%2Dvymaz%2Dve-rejnopravni%2Dinstitute%2Dceska%2Dtelevize&p1=1099>

Zahraníční internetové stránky:

- WONG, Serena. *Google v. CNIL: EU Rules that Right to be Forgotten Does Not Apply Globally* [online]. jolt.law.harvard.edu, 17. října, 2019 [cit. 4. června 2021]. Dostupné na <<https://jolt.law.harvard.edu/digest/google-v-cnil-eu-rules-that-right-to-be-forgotten-does-not-apply-globally>>
- MOHSIN, Maryam. *10 Facebook statistics every marketer should know in 2021 [INFOGRAPHIC]* [online]. oberlo.com, 16. února 2021 [cit. 1. září 2021]. Dostupné na <https://www.oberlo.com/blog/facebook-statistics>
- FLEISCHER, Peter. *Adapting our approach to the European right to be forgotten* [online]. blog.google, 4. března 2016 [cit. 18. srpna 2021]. Dostupné na <<https://www.blog.google/around-the-globe/google-europe/adapting-our-approach-to-european-rig/>>
- SAMONTE, Mary. *Google v CNIL Case C-507/17: The Territorial Scope of the Right to be Forgotten Under EU Law* [online]. europeanlawblog.eu, 29. října 2019 [cit. 18. srpna 2021]. Dostupné na <<https://europeanlawblog.eu/2019/10/29/google-v-cnil-case-c-507-17-the-territorial-scope-of-the-right-to-be-forgotten-under-eu-law/>>
- MORA, Maria. *Facebook users in France posting photos of their kids could face fines, jail time* [online]. digitaltrends.com, 2. march 2016, [cit. 13.1.2022]. Dostupné na <[French Police Warn Parents Over Facebook Pictures Of Kids | Digital Trends](#)>
- DAVIS, Matthew M. *Parents on Social Media: Likes and Dislikes of Sharenting, C.S. Mott Children's Hospital National Poll of children's health* [online], Volume 23 Issue 2, mottpoll.org, March 16, 2015, [cit. 14.1.2022]. Dostupné na https://mottpoll.org/sites/default/files/documents/031615_sharenting_0.pdf
- MCCARTHY, Claire. *Sharenting: 5 Questions to Ask Before You Post* [online]. healthychildren.org, 20. listopadu 2019 [cit. 14.1.2022]. Dostupné na <<https://www.healthychildren.org/English/family-life/Media/Pages/Sharenting-5-Questions-to-Ask-Before-You-Post.aspx>>

- MEAKIN, Nione. *The pros and cons of „sharenting“* [online]. theguardian.com, 18. května 2013 [cit. 13.1.2022]. Dostupné na <<https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2013/may/18/pros-cons-of-sharenting> >

Jméno použité ve vyhledávání *

Mělo by se jednat o jméno, jehož vyhledáním se zobrazí výsledky, které chcete odstranit. Chcete-li odeslat několik jmen (pokud se například vaše příjmení za svobodna liší od vašeho současného příjmení), vložte mezi jednotlivá jména lomítko (/). Příklad: „Jana Černá / Jana Nováková“.

ČESTNÁ PROHLÁŠENÍ

Přečtěte si následující prohlášení a zaškrtnutím políček potvrďte, že s nimi souhlasíte.

Souhlasím se zpracováním odeslaných osobních údajů v souladu s popisem níže: *

Osobní údaje, které uvedete v tomto formuláři (včetně e-mailové adresy a všech identifikačních údajů), a osobní údaje, které odesíláte v další korespondenci, použije společnost Google LLC ke zpracování žádosti a splnění svých zákonných povinností. Podrobnosti o žádosti můžeme sdílet s úřady pro ochranu osobních údajů, avšak pouze v případě, že je potřebují k prošetření nebo kontrole našeho rozhodnutí. Vášnou se jedná o případy, kdy se kvůli našemu rozhodnutí obrátíte na místní úřad pro ochranu osobních údajů. Pokud adresy URL z výsledků Vyhledávání v reakci na vaši žádost odstraníme, můžeme o nich sdělit podrobnosti příslušným webmasterům. Upozorňujeme, že pokud jste přihlášení k účtu Google, můžeme váš příspěvek přidružit k danému účtu.

Prohlašuji, že informace v této žádosti jsou přesné a že jsem oprávněn(a) tuto žádost odeslat. *

Beru na vědomí, že pokud formulář nebude vyplněn správně nebo žádost bude neúplná, společnost Google jí nebude moci zpracovat. *

PODPIS

Stvrzeno podpisem dne: *

MM/DD/YYYYY (např. "12/19/2010")

Podpis: *

Příklad: Jan Novák

Zadáním celého jména výše nám poskytlujete svůj digitální podpis, který vás právně zavazuje stejně jako podpis fyzický. Aby nahlášení proběhlo úspěšně, musí váš podpis přesně odpovídat křestnímu jménu a příjmení zadaným v horní části tohoto formuláře.

Příloha č. 2

removals@google.com removals@google.com

Komu:

tereza.jurasova@seznam.cz

RE: [3-5493000029359] Euro DP Notice Web Form Submission: Tereza Jurášová (dříve Tauferová)

Hello,

Thanks for reaching out to us.

We're working to respond in your language, but we're currently best able to answer in English. We apologize for this inconvenience.

In accordance with your request, Google is working to block the following URLs for queries related to your name from versions of Google's search results for countries applying European data protection law:

<http://www.zusrymarov.cz/...htm>

These pages will also be blocked for queries relating to your name to users located in your country. Please note that it may take several hours for this action to take effect. This action will not remove the content at issue from the web. You still may wish to contact the site's webmaster. Visit

<https://support.google.com/websearch/answer/9109> to learn how to contact a webmaster.

Regards,

The Google Team

When replying to this message, please do not change the subject line. Doing so may prevent us from receiving your message, and will cause you to receive a "bounced" auto-response. If you receive that "bounce" response, please resend your message by replying to this original email without changing the subject line. If you still receive an auto-response, submit a new request through our forms at <https://support.google.com/legal>.

Your submission

Name used to search:

Tereza Tauferová

Your full legal name:

Tereza Jurášová (dříve Tauferová)

Who you are acting on behalf of, and if applicable, your legal relationship to them:

self

Contact email address:

tereza.jurasova@seznam.cz

Search results you want removed:

<http://www.zusrymarov.cz/...htm>

Reason for removal:

Výše uvedený odkaz na stránky zusrymarov.cz bych chtěla vymazat z důvodu, že se jedná o starý záznam z mého dětského věku (jsem rozená Tauferová) a proto, že pohádka zde není celá a pozbývá tedy smyslu. A také na základě čl. 17 odst. 1 písm. b) NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES.

I consent to the processing of the personal information that I am submitting, as outlined on the [removal request form](#).

I represent that the information in this request is accurate and that I am authorized to submit this request.

I understand that Google will not be able to process my request if the form is not properly filled out or if the request is incomplete.

Signed on this date of 02/28/2020

Signature:

Tereza Jurášová (dříve Tauferová)

Příloha č. 3

Šumperský a jesenícký deník | N... x Odstranění obsahu na základě o... x +

google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&hl=cs

Aplikace Angry Birds - Stolní... Navrhované weby Importováno z apli... Seznam čítek

Odstranění obsahu na základě ochrany soukromí uživatelů z EU

Nápověda

Formulář žádosti o odstranění osobních údajů

Z důvodů ochrany soukromí můžete mít právo požádat o odstranění určitých informací, které s vámi souvisejí.

Tento formulář slouží k odeslání žádosti o odstranění konkrétních výsledků pro dotazy, které zahrnují vaše jméno, z Vyhledávání Google. Správcem odpovědným za zpracování osobních údajů v souvislosti s určením výsledků zobrazovaných ve Vyhledávání Google a se zpracováním žádosti o odstranění odeslaných pomocí tohoto formuláře je společnost Google LLC.

Chcete-li požádat o odstranění osobních údajů z jiné služby Google, odešlete žádost pomocí formuláře příslušné služby. Najdete jej na stránce [Odebrání obsahu z Googlu](#). Chcete-li například požádat o odstranění osobních údajů z Bloggeru, odešlete žádost pomocí příslušného formuláře pro Blogger.

Když podáte žádost, pokusíme se vyvážit právo dotčeného jednotlivce na ochranu soukromí s právem veřejnosti na přístup k informacím a s právem ostatních osob šířit informace. Můžeme například odmítnout odstranit určité informace o finančních podvodech, pracovních pochybeních, odsouzeních za trestné činy nebo veřejném působení státních úředníků.

* Povinné pole

VAŠE ÚDAJE

Země původu *
Česko

Jméno a příjmení *

Vaše vlastní jméno (i v případě, že žádost podáváte za někoho jiného, koho jste oprávněni zastupovat). Pokud někoho zastupujete, musíte mít oprávnění jednat jeho nebo jejím jménem.

Jméno:
Pavína

Příjmení:

<https://support.google.com/legal/troubleshooter/1114905>

Šumperský a jesenícký deník | N... x Odstranění obsahu na základě o... x +

google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&hl=cs

Aplikace Angry Birds - Stolní... Navrhované weby Importováno z apli... Seznam čítek

Kontaktní e-mailová adresa *

pavína.krykorkova@seznam.cz

Jednám za... *

Pokud tuto žádost odesíláte za někoho jiného, uveďte svůj vztah k dané osobě (například „rodič“ nebo „zástupce“). Můžeme požádat o dokumentaci, která potvrdí, že jste oprávněni tuto osobu zastupovat.

sebe

klienta

člena rodiny

kamaráda

Jiné

Váš právní vztah k osobě, jejímž jménem žádost odesíláte *

matka/zákonný zástupce

Podali jste nějakou žádost již dříve?

Pokud jste vy (nebo příslušná osoba) již požádali o odstranění adres URL s podobným obsahem, pomůžeme vám rychleji, když namísto odeslání nového oznámení odpovíte na e-mail, který jsme vám (nebo příslušné osobě) zaslali.

Chcete-li nám raději poslat nové oznámení, zadejte 14místné referenční číslo z předchozí žádosti. Bude mít přibližně takovýto formát: 1-111100001111. Naleznete jej v předmětu e-mailu, který jsme odeslali v reakci na předchozí žádost.

UVEĎTE, KTERÉ OSOBNÍ ÚDAJE CHCETE ODSTRANIT A KDE SE NACHÁZEJÍ

Pokud se toto oznámení týká několika důvodů porušení práv, níže odešlete pouze první z nich. Poté pod textovými poli klikněte na odkaz Přidat novou skupinu a přidejte další důvod.

Šumperský a jesenický deník | N... x Odstranění obsahu na základě o... x +

google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&hl=cs

Aplikace Angry Birds - Stolní... Navrhované weby Importováno z apli... Seznam četby

Adresy URL obsahu s osobními údaji, který chcete odstranit *

Pomoc s vyhledáním adresy URL získáte kliknutím sem.

Zadejte prosím jednu adresu URL na řádek. (Maximální počet řádků: 1000)

Důvod odstranění *

Pro každou adresu URL, kterou jste zadali, vysvětlete:

(1) jak se osobní údaje uvedené výše týkají osoby, jejímž jménem žádost podáváte, a
 (2) proč se domníváte, že by osobní údaje měly být odstraněny.

Příklad: „(1) Tato stránka se mě týká, protože A, B a C. (2) Tato stránka by měla být odstraněna, protože X, Y a Z.“

Výše uvedený odkaz na stránky sumpersky.denik.cz bych žádala vymazat, protože si nadále nepřejí, aby byla podobizna mého dítěte dohledatelná na internetu, a s také s ohledem na základě čl. 17 odst. 1 písm. b) NARIŽENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES.

Přidat novou skupinu (Maximální počet skupin: 10)

Jméno použité ve vyhledávání *

Mělo by se jednat o jméno, jehož vyhledáním se zobrazí výsledky, které chcete odstranit. Chcete-li odeslat několik jmen (pokud se například vaše příjmení za svobodna liší od vašeho současného příjmení), vložte mezi jednotlivá jména lomítko (/). Příklad: „Jana Černá / Jana Nováková“.

Šumperský a jesenický deník | N... x Odstranění obsahu na základě o... x +

google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&hl=cs

Aplikace Angry Birds - Stolní... Navrhované weby Importováno z apli... Seznam četby

CESTNÁ PROHLÁŠENÍ

Přečtete si následující prohlášení a zaškrtnutím políček potvrďte, že jste si je přečetli a že s nimi souhlasíte.

Přečetl(a) jsem si níže uvedený popis zpracování odeslaných osobních údajů a s popsáním zpracováním souhlasím: *

Osobní údaje, které uvedete v tomto formuláři (včetně e-mailové adresy a všech identifikačních údajů), a osobní údaje, které odešlete v další korespondenci, použije společnost Google LLC ke zpracování žádosti a splnění svých zákonných povinností. Podrobnosti o žádosti můžeme sdílet s úřady pro ochranu osobních údajů, avšak pouze v případě, že je potřebují k prošetření nebo kontrole našeho rozhodnutí. Většinou se jedná o případy, kdy se kvůli našemu rozhodnutí obrátíte na místní úřad pro ochranu osobních údajů. Pokud adresy URL z výsledků Vyhledávání v reakci na vaši žádost odstraníme, můžeme o nich sdílet podrobnosti příslušným webmasterům.

Upozorňujeme, že pokud jste přihlášení k účtu Google, můžeme váš příspěvek přidružit k danému účtu.

Prohlašuji, že informace v této žádosti jsou přesné a že jsem oprávněn(a) tuto žádost odeslat. *

Beru na vědomí, že pokud formulář nebude vyplněn správně nebo bude neúplný, společnost Google LLC žádost nebude moci zpracovat. *

PODPIS

Stvrzeno podpisem dne: *

MM/DD/YYYY (např. "12/19/2010")

Podpis: *

Příklad: Jan Novák
 Zadáním celého jména výše nám poskytnete svůj digitální podpis, který vás právně zavazuje stejně jako podpis fyzický. Aby nahlášení proběhlo úspěšně, musí váš podpis přesně odpovídat křestnímu jménu a příjmení zadaným v horní části tohoto formuláře.

Příloha č. 4

pavlina.krykorkova@seznam.cz pavlina.krykorkova@seznam.cz

Komu:

tereza.jurasova@seznam.cz

Fwd: Váš požadavek na společnost Google [7-5555000031332]

----- Původní e-mail -----

Od: removals@google.com

Komu: pavlina.krykorkova@seznam.cz

Datum: 12. 7. 2021 10:34:41

Předmět: Váš požadavek na společnost Google [7-5555000031332]

Dobrý den,

děkujeme za zprávu.

Společnost Google v souladu s vaší žádostí pracuje na odstranění následujících adres URL, které jsou vráceny na dotazy související s vaším jménem, z verzí výsledků vyhledávání Google v zemích, kde platí právní předpisy Evropské unie o ochraně dat:

<https://sumpersky.denik.cz/...=13>

Tyto stránky budou odstraněny také v případě dotazů souvisejících s vaším jménem, které zadají uživatelé ve vaší zemi. Upozornujeme, že toto opatření se může projevit až za několik hodin. Touto akcí dotyčný obsah nebude zcela odstraněn z internetu. V případě potřeby můžete kontaktovat webmastera příslušného webu. Informace o tom, jak jej kontaktovat, naleznete na adrese <https://support.google.com/...109>.

S pozdravem

tým Google

Příloha č. 5

Odstranění obsahu na základě o... x +

google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&hl=cs

Aplikace Angry Birds - Stolní... Navrhované weby Importováno z apli... Seznam čety

Google Přihlásit se

Odstranění obsahu na základě ochrany soukromí uživatelů z EU Nápověda

Formulář žádosti o odstranění osobních údajů

Z důvodů ochrany soukromí můžete mít právo požádat o odstranění určitých informací, které s vámi souvisejí.

Tento formulář slouží k odeslání žádosti o odstranění konkrétních výsledků pro dotazy, které zahrnují vaše jméno, z Vyhledávání Google. Správcem odpovědným za zpracování osobních údajů v souvislosti s určením výsledků zobrazovaných ve Vyhledávání Google a se zpracováním žádosti o odstranění odeslaných pomocí tohoto formuláře je společnost Google LLC.

Chcete-li požádat o odstranění osobních údajů z jiné služby Google, odešlete žádost pomocí formuláře příslušné služby. Najdete jej na stránce [Odebrání obsahu z Googlu](#). Chcete-li například požádat o odstranění osobních údajů z Bloggeru, odešlete žádost pomocí příslušného formuláře pro Blogger.

Když podáte žádost, pokusíme se vyvážit právo dotčeného jednotlivce na ochranu soukromí s právem veřejnosti na přístup k informacím a s právem ostatních osob šířit informace. Můžeme například odmítnout odstranit určité informace o finančních podvodech, pracovních pochybeních, odsouzeních za trestné činy nebo veřejném působení státních úředníků.

** Povinné pole*

VAŠE ÚDAJE

Země původu *
Česko

Jméno a příjmení *

Vaše *vlastní jméno* (i v případě, že žádost podáváte za někoho jiného, koho jste oprávněni zastupovat). Pokud někoho zastupujete, musíte mít oprávnění jednat jeho nebo jejím jménem.

Jméno:
Michaela

Odstranění obsahu na základě o... x +

google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&hl=cs

Aplikace Angry Birds - Stolní... Navrhované weby Importováno z apli... Seznam čety

Příjmení:
Ludvarová

Kontaktní e-mailová adresa *
ludvarova.michaela@seznam.cz

Jedná za... *

Pokud tuto žádost odesíláte za někoho jiného, uveďte svůj vztah k dané osobě (například „rodič“ nebo „zástupce“). Můžeme požádat o dokumentaci, která potvrdí, že jste oprávněni tuto osobu zastupovat.

sebe
 klienta
 člena rodiny
 kamaráda
 Jiné

Podali jste nějakou žádost již dříve?

Pokud jste vy (nebo příslušná osoba) již požádali o odstranění adres URL s podobným obsahem, pomůžeme vám rychleji, když namísto odeslání nového oznámení odpovíte na e-mail, který jsme vám (nebo příslušné osobě) zaslali.

Chcete-li nám raději poslat nové oznámení, zadejte 14místné referenční číslo z předchozí žádosti. Bude mít přibližně takový formát: 1-111100001111. Naleznete jej v předmětu e-mailu, který jsme odeslali v reakci na předchozí žádost.

UVEĎTE, KTERÉ OSOBNÍ ÚDAJE CHCETE ODSTRANIT A KDE SE NACHÁZÍ

Pokud se toto oznámení týká několika důvodů porušení práv, níže odešlete pouze první z nich. Poté pod textovými poli klikněte na odkaz Přidat novou skupinu a přidejte další důvod.

Odstranění obsahu na základě o: X +

google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&hl=cs

Aplikace Angry Birds - Stolní... Navrhované weby Importováno z apli... Seznam čteny

UVEĎTE, KTERÉ OSOBNÍ ÚDAJE CHCETE ODSTRANIT A KDE SE NACHÁZEJÍ

Pokud se toto oznámení týká několika důvodů porušení práv, níže odešlete pouze první z nich. Poté pod textovými poli klikněte na odkaz Přidat novou skupinu a přidejte další důvod.

Adresy URL obsahu s osobními údaji, který chcete odstranit *

Pomoc s vyhledáním adresy URL získáte kliknutím [sem](#).

https://www.pribehynasichsousedu.cz/sumpersko/hladka-anna/

Zadejte prosím jednu adresu URL na řádek. (Maximální počet řádků: 1000)

Důvod odstranění *

Pro každou adresu URL, kterou jste zadali, vysvětlete:

(1) jak se osobní údaje uvedené výše týkají osoby, jejímž jménem žádost podáváte, a
(2) proč se domníváte, že by osobní údaje měly být odstraněny.

Příklad: „(1) Tato stránka se mě týká, protože A, B a C. (2) Tato stránka by měla být odstraněna, protože X, Y a Z.“

Výše uvedený odkaz na stránky pribehynasichsousedu.cz bych žádala vymazat, protože si nadále nepřejí, aby byl při zadání mého jména dohledatelný na internetu, a s také s ohledem na základě čl. 17 odst. 1 písm. b) NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice

Odstranění obsahu na základě o: X +

google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&hl=cs

Aplikace Angry Birds - Stolní... Navrhované weby Importováno z apli... Seznam čteny

Jméno použité ve vyhledávání *

Mělo by se jednat o jméno, jehož vyhledáním se zobrazí výsledky, které chcete odstranit. Chcete-li odeslat několik jmen (pokud se například vaše příjmení za svobodna liší od vašeho současného příjmení), vložte mezi jednotlivá jména lomítko („/“). Příklad: „Jana Černá / Jana Nováková“.

Michaela Ludvarová

ČESTNÁ PROHLÁŠENÍ

Přečtete si následující prohlášení a zaškrtnutím políček potvrďte, že jste si je přečetli a že s nimi souhlasíte.

Přečetl(a) jsem si níže uvedený popis zpracování odeslaných osobních údajů a s popsáním zpracováním souhlasím: *

Osobní údaje, které uvedete v tomto formuláři (včetně e-mailové adresy a všech identifikačních údajů), a osobní údaje, které odešlete v další korespondenci, použije společnost Google LLC ke zpracování žádosti a splnění svých zákonných povinností. Podrobnosti o žádosti můžeme sdílet s úřady pro ochranu osobních údajů, avšak pouze v případě, že je potřebují k prošetření nebo kontrole našeho rozhodnutí. Většinou se jedná o případy, kdy se kvůli našemu rozhodnutí obrátíte na místní úřad pro ochranu osobních údajů. Pokud adresy URL z výsledků Vyhledávání v reakci na vaši žádost odstraníme, můžeme o nich sdílet podrobnosti příslušným webmasterům.

Upozorňujeme, že pokud jste přihlášení k účtu Google, můžeme váš příspěvek přidružit k danému účtu.

Prohlašuji, že informace v této žádosti jsou přesné a že jsem oprávněn(a) tuto žádost odeslat. *

Beru na vědomí, že pokud formulář nebude vyplněn správně nebo bude neúplný, společnost Google LLC žádost nebude moci zpracovat. *

PODPIS

Shvrzeno podpisem dne: *

07/20/2021

MM/DD/YYYY (např. "12/19/2010")

Podpis: *

Odstranění obsahu na základě... X

google.com/webmasters/tools/legal-removal-request?complaint_type=rtbf&hl=cs

Aplikace Angry Birds - Stolní... Navrhované weby Importováno z apli... Seznam četby

udají), a osobní údaje, které odesílejte v další korespondenci, použije společnost Google LLC ke zpracování žádosti a splnění svých zákonných povinností. Podrobnosti o žádosti můžeme sdílet s úřady pro ochranu osobních údajů, avšak pouze v případě, že je potřebují k prošetření nebo kontrole našeho rozhodnutí. Většinou se jedná o případy, kdy se kvůli našemu rozhodnutí obrátíte na místní úřad pro ochranu osobních údajů. Pokud adresy URL z výsledků Vyhledávání v reakci na vaši žádost odstraníme, můžeme o nich sdílet podrobnosti příslušným webmasterům.

Upozorňujeme, že pokud jste přihlášení k účtu Google, můžeme váš příspěvek přiřadit k danému účtu.

Prohlašuji, že informace v této žádosti jsou přesné a že jsem oprávněn(a) tuto žádost odeslat. *

Beru na vědomí, že pokud formulář nebude vyplněn správně nebo bude neúplný, společnost Google LLC žádost nebude moci zpracovat. *

PODPIS

Stvrzeno podpisem dne: *

MM/DD/YYYY (např. "12/19/2010")

Podpis: *

Příklad: Jan Novák

Zadáním celého jména výše nám poskytnete svůj digitální podpis, který vás právně zavazuje stejně jako podpis fyzický. Aby nahlášení proběhlo úspěšně, musí váš podpis přesně odpovídat křestnímu jménu a příjmení zadaným v horní části tohoto formuláře.

Nejsem robot reCAPTCHA
Ochrana soukromí - Smluvní podmínky

© 2021 Google LLC - Centrála pro webmastery - Smluvní podmínky služby - Zásady ochrany soukromí - Návoděta služby Search Console

Příloha č. 6

Vážená paní, vážený pane,

v rámci psaní své rigorózní práce na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci na téma Právo mladistvých být zapomenut online bych Vás ráda požádala o jakoukoli zpětnou vazbu nebo názor Úřadu týkající se problematiky uplatnění práva být zapomenut subjektem údajů (nezletilým, dítětem) z prostředí internetu v případě, že mladistvý nezveřejnil své osobní údaje na internet on sám, ale jeho zákonný zástupce? Typicky publikování svých potomků samotnými rodiči na sociální síť. Jaký je názor Úřadu na ochranu osobních údajů vzhledem k výkonu rodičovské (ne)zodpovědnosti když samotný subjekt údajů si sám nevybral uveřejnění svých osobních údajů na internet a v například v průběhu života s tím začne nesouhlasit?

Děkuji za jakoukoli odpověď či zpětnou vazbu.

S pozdravem

Tereza Jurášová

Hnaníček Jakub Jakub.Hnanicek@uouu.cz

Komu:

tereza.jurasova@seznam.cz

☐

UOOU-03109/21

Dobrý den,

k Vašemu dotazu, který Úřad pro ochranu osobních údajů dále jen („Úřad“) obdržel dne 10. července 2021, Vám sděluji:

obecné nařízení o ochraně osobních údajů (dále jen „GDPR“) upravuje právo na výmaz („právo být zapomenut“) v čl. 17, který by měl primárně sloužit k tomu, aby fyzická osoba měla právo na opravu osobních údajů, které se jí týkají, a „právo být zapomenuta“, pokud uchovávání těchto údajů porušuje GDPR nebo právo Unie či členského státu, které se na správce vztahuje. Subjekt údajů by zejména měl mít právo na to, aby jeho osobní údaje byly vymazány a nebyly dále zpracovávány, pokud již nejsou potřebné pro účely, pro které byly shromážděny nebo jinak zpracovány, pokud subjekt údajů odvolal svůj souhlas se zpracováním nebo pokud vznesl námitku proti zpracování osobních údajů, které se jej týkají, anebo pokud je zpracování jeho osobních údajů v rozporu s tímto nařízením z jiných důvodů. **Toto právo je obzvláště důležité v případech, kdy subjekt údajů dal svůj souhlas v dětském věku a nebyl si plně vědom rizik spojených se zpracováním a později chce tyto osobní údaje zejména na internetu odstranit. Subjekt údajů by měl mít možnost toto právo uplatnit bez ohledu na skutečnost, že již není dítě.** Další uchovávání osobních údajů by však mělo být zákonné, pokud je to nezbytné k uplatnění práva svobody projevu a informací, z důvodu splnění právní povinnosti, provádění určitého úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci, kterým je pověřen správce, z důvodů veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví, pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely nebo pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků.

Úprava výkonu rodičovské odpovědnosti obsažená v zákoně č. 89/2012 Sb. občanském zákoníku je problematikou, která nespadá do působnosti Úřadu, a tomu tak nepřísluší jeho výklad.

S přáním hezkého dne,

Jakub Hnaníček

odbor konzultačních agend

oddělení konzultací

Úřad pro ochranu osobních údajů

Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7

tel: + 420 234 212

e-mail: jakub.hnanicek@uouu.cz
www.uouu.cz

Příloha č. 7

----- Původní e-mail -----

Od: removals@google.com

Komu: ludvarova.michaela@seznam.cz

Datum: 23. 7. 2021 16:46:05

Předmět: Váš požadavek na společnost Google [7-3930000031545]

Dobrý den,

děkujeme za zprávu.

Společnost Google v souladu s vaší žádostí pracuje na odstranění následujících adres URL, které jsou vráceny na dotazy související s vaším jménem, z verzí výsledků vyhledávání Google v zemích, kde platí právní předpisy Evropské unie o ochraně dat:

<https://www.pribehynasichsousedu.cz/...na/>

Tyto stránky budou odstraněny také v případě dotazů souvisejících s vaším jménem, které zadají uživatelé ve vaší zemi. Upozorňujeme, že toto opatření se může projevit až za několik hodin. Touto akcí dotyčný obsah nebude zcela odstraněn z internetu. V případě potřeby můžete kontaktovat webmastera příslušného webu. Informace o tom, jak jej kontaktovat, naleznete na adrese <https://support.google.com/...109>.

S pozdravem

tým Google